

I 4215

Marketingul și educația în muzee

Complexul Național Muzeal ASTRA

Marketingul și educația în muzee

Complexul Național Muzeal

AȘTRA - BIU

Biblioteca C.I.D. C. Irimie

Nr. inv. _____

16702

Consiliul Județean Sibiu
Complexul Național Muzeal ASTRA

Marketingul și educația în muzee

ediția I

Coordonatori: dr. Ovidiu Baron, Fliza Penciu

Lucrările Sesiunii de comunicări *Marketingul și educația în muzee*
Sibiu, 21 - 23 octombrie 2010
Muzeul Civilizației Populare Tradiționale ASTRA

Editura „ASTRA Museum”
Sibiu, 2010

Redactor: Delia Voina
DTP: Liliana Oprescu, Silviu Popa
Fotografie copertă: Adela Albu - *Noaptea Muzeelor (Morile de vânt)*

Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu
Editura „ASTRA Museum”
Sibiu, Piața Mică, nr. 11, 550182
office@muzeculastra.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MARKETINGUL ȘI EDUCAȚIA ÎN MUZEE. Sesiune de
comunicări
(2010; Sibiu)

Marketingul și educația în muzee: sesiune de comunicări:
Sibiu, 21-23 octombrie 2010 / Complexul Național Muzeal
Astra. - Sibiu: Astra Museum, 2010

Bibliogr.

ISBN 978-973-8993-57-0

I. Complexul Național Muzeal Astra (Sibiu)
069(063)

Responsabilitatea pentru conținutul articolelor revine
în întregime autorilor.

© 2010, Toate drepturile sunt rezervate autorilor.

C U P R I N S

Alexandra Zbucnea, <i>Muzeu 2.0</i> _____	7
Valer Rus, <i>Democratizarea accesului la canale de comunicare în marketingul muzeal</i> _____	25
Dan Buzea, Alexandra Cîrlănescu, Andrea Deák, Björn Briewig, <i>Tabăra de Arheologie Experimentală Păuleni Ciuc-Ciomortan „Dâmbul Cetății”, județul Harghita, 9-30 august 2009</i> _____	30
Ovidiu Baron, <i>Programe educaționale în muzeele norvegiene</i> _____	48
Brîndușa Ilie, <i>Școala de Vară „Tradiții și obiceiuri din județul Brăila”</i> _____	62
Delia Voina, <i>Copiii în fotografii. Valorificarea arhivei fotografice a Muzeului ASTRA în cadrul programului de educație muzeală</i> _____	67
Marinela Loredana Barna, <i>Să citim ziarul străbunicilor!</i> _____	74
Dan Buzea, Alexandra Cîrlănescu, <i>Oamenii Sării</i> _____	79
Raluca Ioana Andrei, <i>Aspecte teoretice și practice ale programului de educație transdisciplinară: Pedagogie Muzeală</i> _____	90
Alina Geanina Ionescu, <i>Poveștile copilăriei / Poveștile muzeului. O călătorie în satul de odinioară</i> _____	94
Daniela Voitescu, <i>Profilul beneficiarului actual la Muzeul Național Peleş</i> _____	100

Olimpia Colibaba, <i>Programe educaționale derulate de Studioului ASTRA FILM</i> _____	111
Ciprian Crișan, <i>Anul Internațional al Astronomiei 2009 la Planetariul Baia Mare</i> _____	116
Monica Bîră, <i>Educația muzeală: la sfârșit de program. Ce evaluăm, cum evaluăm</i> _____	123
Irina – Eliza Penciu, <i>Introducerea unui nou serviciu cultural-turistic în oferta Muzeului ASTRA. Organizarea activităților de team- building și impactul acestora în promovarea muzeului</i> _____	135
Mihaela Cărbunaru, <i>Ateliere de fotografie pentru copii</i> _____	146
Andrea Deák, Cristina Felea, <i>Proiectul cultural de pedagogie muzeală „RAINBOW. Alunecând pe curcubeul cultural ajungem la voi!”</i> _____	154
Adriana Capotă, <i>Programul de Educație Muzeală din cadrul Complexului Național Muzeal ASTRA</i> _____	169
Elena Ramona Potoroacă, <i>„Să cunoaștem tradițiile românești”. Programul educativ al Muzeului ASTRA pentru tinerii români din afara granițelor</i> _____	179
Irina – Eliza Penciu, Ovidiu Baron, <i>O poveste de secole în Dumbrava Sibiului</i> _____	188
Lista autorilor _____	193

Muzeu 2.0

Alexandra ZBUCHEA

Internetul a devenit un mijloc de comunicare curent între români. Prin urmare orice organizație, comercială sau nonprofit, prin intermediul internetului poate să relaționeze facil și rapid cel puțin cu o parte a publicului său. Desigur, cei care sunt prezenți online au anumite trăsături specifice. Un studiu realizat în perioada mai-iunie 2010 de către Trafic.ro¹ prezintă următorul profil al internautului român: femeie cu vârsta de 20-24 de ani, cu studii superioare, rezidentă în București. În realitate însă publicul online este mult mai variat.

De exemplu, studiul mai sus menționat arată că femeile reprezintă numai 53% dintre internauți, deci publicul este destul de echilibrat pe această componentă. Jumătate dintre internauții români sunt necăsătorii. Din punct de vedere al vârstei, internauții români sunt în general tineri, dar și adulți: 20-24 ani (22%), 25-29 ani (16%), 30-34 ani (14%) și 40-49 ani (14%). Jumătate dintre românii care utilizează internetul sunt absolvenți de studii universitare și post-universitare. În viața privată, utilizatorul român de internet este interesat de un mod de viață sănătos (46%), de evenimente / știri despre România (45%), familie și viața de cuplu (37%), turism (40%) și diverse tipuri de teste și jocuri (32%).

Evoluția internetului este foarte rapidă, atât prin prisma dimensiunii, cât și a modalității de interacțiune între internauți. Nu numai internetul a intrat în viața cotidiană a multor persoane, în special din mediul urban, dar și rețelele sociale au devenit un fapt comun. Conform Internet World Stats², în România sunt cca. 7,8 milioane utilizatori de

¹ Trafic.ro, *Profilul utilizatorului român de internet: femeie de 20-24 de ani, cu studii superioare, din capitală*, 3 aug. 2010, www.trafic.ro/centru-presa/comunicate/trafic-ro-profilul-utilizatorului-roman-de-internet-femeie-de-20-24-de-ani-cu-studii-superioare-din-capitala

² Internet World Stats, www.internetworldstats.com/eu/ro.htm, vezi și www.internetworldstats.com/stats9.htm#eu pentru datele aferente tuturor statelor membre ale Uniunii Europene.

internet, rata de penetrare a internetului fiind de peste 35%, o rată mică comparativ cu celelalte state europene. Totuși, rata de creștere a numărului de utilizatori de internet a fost foarte mare în ultimii 10 ani, fiind cea mai mare din Europa. În acest ritm, probabil că și rata de penetrare va crește considerabil în următorii ani. Conform aceleași surse, în august 2010, numărul de conturi Facebook din România era de cca. 1,7 milioane, reprezentând o rată de penetrare de 7,5%, mult mai mică decât media europeană, de 19,9%¹. Potențialul de creștere foarte mare este dovedit și de faptul că România s-a plasat în luna octombrie 2010 pe locul 9 în lume ca rată de creștere a numărului de noi utilizatori Facebook². Prin urmare mare parte a populației urbane a României este online, sub diverse forme. Dimensiunile acestei României online vor crește, deci cei care vor să comunice cu acest segment de public va trebui să fie, de asemenea, activ online.

Ce este Web 2.0?

În lumea afacerilor, în România, este „la modă” să se vorbească de Web 2.0 ca noul canal și instrument totodată de comunicare cu publicul unei organizații. Pentru a înțelege mai bine acest concept este util să îl înțelegem în paralel cu cel de Web 1.0. Acesta este internetul „clasic”, bazat pe informare și stocare. Este o colecție de surse izolate de informații (pagini web). Căutarea informației este inițiată întotdeauna de utilizator care apelează la diverse motoare de căutare sau care sare din link în link, în cadrul unei sesiuni de web-surfing. Comunicarea pe Web 1.0 este unidirecțională. Spre deosebire de aceasta, comunicarea pe Web 2.0 este bidirecțională, presupune dialog și comunități online care interacționează direct.

Web 1.0 este static, în timp ce Web 2.0 este dinamic. În noul context, paginile web diferă din punct de vedere al abordării, al strategiei din spatele lor. În primul caz site-urile se concentrează pe design și o formulă de prezentare a informației utile într-un mod static. În acest context, actualizarea informației este un proces destul de greu care nu se prea are în vedere. Instrumentul care menține legătura între o organizație și alți utilizatori de internet este, în contextul Web 1.0, emailul.

¹ www.internetworldstats.com/stats25.htm

² www.checkfacebook.com

Web 2.0 a fost definit în modalități diferite: totalitatea instrumentelor de social media¹ sau ca un nou mod de gândire / o perspectivă nouă de a aborda afacerile online². *Conceptual web 2.0 nu are limite distincte, ci, mai degrabă, un centru de greutate, reprezentat de anumite principii: Internetul a devenit o platformă, iar informația reprezintă principala forță motrice; arhitectura participării are impact direct asupra rețelelor sociale, creând un efect de agregare a utilizatorilor în diverse comunități virtuale; inovația este principiul de bază, iar inteligența colectivă este suma contribuțiilor individuale ale utilizatorilor de pretutindeni; simplitatea și accesibilitatea sunt elemente-cheie, care permit accesul oricui și nu necesită cunoștințe tehnice specifice*³. Internetul a devenit o platformă online dinamică și flexibilă, pe care lumea interacționează permanent.

În contextul noului internet, Web 2.0, comunicarea este mai personală și eficientă prin prisma timpului și a modalității de realizare. De asemenea, mijloacele de comunicare s-au multiplicat, apărând blogul și diverse rețele sociale. Abordarea lor trebuie să fie diferită, să rezoneze cu interesele și gândurile publicului într-un context personal, raportat la viața sa privată. De exemplu, blogul nu este un altfel de newsletter, cum unele organizații îl folosesc. Blogul trebuie să reprezinte o voce umană, nu organizațională. Nora Ganim Barnes atrage atenția asupra următorului aspect: *Don't think of a blog in terms of publishing metaphors-it's not a newsletter replacement. Blogs are a great communication tool. But when you set one up to serve as a „corporate voice” it's as effective as spam. Find human beings to blog-don't set up a blog and try to find someone to manage it. It will fail if you do*⁴. Blogul poate ajuta o organizație să capete o „față umană”⁵. Blogul nu este numai un jurnal online, cum se traduce conceptul de cele mai multe ori. Este un spațiu virtual de interacțiune reală între proprietarul blogului și publicul său. Este un spațiu de cunoaștere, unde audiența poate percepe personalitatea bloggerului.

Analizând media socială, Dave Evans pune accentul pe valoarea relației, a rețelelor realizate online (*network value*)⁶. El consideră că

¹ Dave Evans, *Social media marketing. An hour a day*, Wiley Publishing, Indianapolis, 2008, p. 49.

² Dorina Guțu-Tudor, *New media*, București, Tritonic, 2008, p. 24.

³ *Ibidem*, p. 25.

⁴ Nora Ganim Barnes, *Behind the scenes in the blogosphere: Advice from established bloggers*, f.a., <http://www.umassd.edu/cmr>, p. 8.

⁵ Dorina Guțu-Tudor, *op. cit.*, p. 223.

⁶ Dave Evans, *op. cit.*, p. 50.

valoarea acestui tip de media este legată de faptul că se adresează valorilor fundamentale ale utilizatorilor, precum și de faptul că permite relaționarea directă cu sursa, dar și cu ceilalți utilizatori. Web 2.0 poate fi considerat nu numai o nouă formă de media, dar și o media de amatori, fiind dezvoltată de neprofesioniști. Web 2.0 permite oricui să publice conținut online, cu sau fără o agendă proprie explicită. Cei care publică conținut pe rețelele sociale sunt, de cele mai multe ori, persoane dornice să comunice și să interacționeze.

Luându-se în considerație internetul în totalitate, Web 2.0 poate fi însă definit ca mai mult decât atât, adică decât totalitatea componentelor de media socială. Noul internet este caracterizat de interactivitate, independență de platformele de căutare, auto-prestare de servicii online, facilități pentru colaborare și distribuirea informațiilor. El prezintă numeroase avantaje în utilizare: ușurință și rapiditate în accesarea informațiilor utile, nu presupune cunoștințe de specialitate din partea utilizatorilor, costuri infime, independență fizică, și mai ales colaborare. Aceasta din urmă s-a dovedit a fi cea mai relevantă caracteristică a noului internet. Permițând colaborarea dintre internauți, conținutul și formele de manifestare s-au diversificat.

Pentru înțelegerea deplină a Web 2.0, precum și pentru a identifica întregul său potențial ca instrument de comunicare organizațională, este relevantă analiza comparativă a sa, vis-a-vis de Web 1.0, concept cu care mare parte a publicului este mult mai familiarizată¹. În timp ce acesta din urmă presupune stocare de informație, Web 2.0 presupune dezvoltarea universului informațional cu ajutorul publicului, a comunității online. Desigur, se pune problema credibilității și a acurateței acestor date. S-a constatat însă că datorită interacțiunii online, informația eronată tinde să fie sancționată de alți membri ai comunității online. Web 1.0 presupunea căutarea informației cu ajutorul motoarelor de căutare în special. Facilitarea accesului publicului la site se face în cadrul Web 1.0 prin specularea numelui și inserția câtorva cuvinte-cheie relevante. Web 2.0 folosește în continuare motoarele de căutare, în mod mai performant. În noul context internet se aplică SEO, un sistem de optimizare pe motoarele de căutare cu implicații în modul de proiecție a interfaței de pe

¹ Laura Malița, *Curs Web 2.0*,

<http://perfectionare2008.files.wordpress.com/2008/12/web-201.doc>

internet. În plus, se folosește Google AdSense, care este un serviciu de publicitate care duce informația către utilizator. Acesta nu mai trebuie să caute ceea ce îl interesează, trebuie să fie numai atent la ceea ce i se oferă. Altă diferență de abordare este în ceea ce privește conținutul de imagine. În contextul Web 1.0 fotografiile sunt inserate pe diverse surse, creând chiar probleme legate de optimizare. În cadrul Web 2.0 se pot integra colecții de fotografii, găzduite în spații special concepute pentru aceasta, precum Flickr și alte platforme de photo-sharing. În noul context Web 2.0 jurnalele personale online (bloguri) au înlocuit paginile personale. Se vorbește acum de participare și colaborare, nu numai de simpla publicare a informației de către un factor de interes.

Din nou, revenim la colaborarea online - cuvântul-cheie în contextul Web 2.0¹. În acest context s-au construit comunități online, formate din persoane care se pot cunoaște și în spațiul offline, dar nu în mod necesar. Evoluțiile tehnologice și dezvoltarea diverselor aplicații și servicii online, blog-uri, wiki-uri, folksonomii, site-uri de video-sharing, feed-uri, servicii de photo sharing, servicii de slide sharing sau precum serviciile de social-networking, au dus la dezvoltarea și evoluția comunităților online. Acestea sunt tot mai dinamice, iar relațiile interne par să fie tot mai solide.

Cu toate aceste aspecte pozitive, utilizarea Web 2.0 prezintă și unele dezavantaje. Unul dintre cele mai frecvente reproșuri aduse noului internet este legat de conținutul materialelor postate, de calitatea acestora, respectiv de lipsa lor de acuratețe. Libertatea de exprimare și de publicare posibilă în web 2.0 permite oricărei persoane să-și facă publice gândurile, ideile, realizările. Cenzura sau chiar autocenzura existentă în cadrul Web 1.0 a dispărut în mare parte. Producătorii de conținut sunt extrem de subiectivi, iar mulți dintre ei nu sunt interesați în a elimina acest subiectivism, ci dimpotrivă, în a se exprima cât mai personal. În acest context, datele oferite online nu sunt verificate de cei care le transmit. De asemenea, forma de exprimare nu este controlată, decât prin prisma unei minime respectări a normelor de redactare corectă. În opinia specialiștilor procentul materialelor de calitate care sunt postate este undeva în jurul de doar 15%-20%. Totuși, există o corectare a

¹ Dave Evand, *op. cit.*, p. 166.

informației eronate, realizată prin corelare cu reacțiile celorlalți internauți sau cu alte informații.

În contextul activității organizațiilor, Web 2.0 are implicații profunde în special la nivelul modului în care acestea comunică cu audiența, respectiv cu diverse categorii de public. Astfel se poate vorbi de PR 2.0.¹. Comunicarea în acest context se poartă, desigur, pe rețelele sociale, wiki, comunități online, forumuri și grupuri online etc. În aceste spații nu numai organizația vorbește cu audiența sa ci și publicurile vorbesc între ele despre organizație. Acest lucru se realizează chiar și în spațiul online asociat acesteia – cum ar fi blogul său –, dar uneori fără controlul său. Unele organizații intervin, altele nu. Flexibilitatea și transparența, precum și continua actualizare și autodefinire sunt remarcate de către public, apreciate, și duc la construirea unor comunități dinamice și chiar influente online.

Ce este Muzeu 2.0?

Sintagma Muzeu 2.0 nu este una nouă. Formularea arată clar că este vorba de o asociere între muzeu și noul internet - Web 2.0. Din 2006 este un blog online, al Ninei Simon, specialist în PR online și curator, care urmărește *to explore the ways that the philosophies of Web 2.0 can be applied in museums to make them more engaging, community-based, vital elements of society*². Nina Simon consideră că Web 2.0 este o resursă extrem de importantă pentru muzeele contemporane care trebuie exploatată. Ea argumentează că muzeele trebuie să se transforme din autorități statice în platforme dinamice, deschise generării de conținut și schimbului de informații, idei și experiențe.

Se poate spune că Muzeu 2.0 este o nouă generație de muzee online? „Muzeele online” sunt un lucru comun astăzi. Multe muzee, inclusiv în România, dispun de o pagină web, mai mult sau mai puțin complexă și dinamică.

¹ Brian Solis & Deirdre Breakenridge, *Putting the public back in public relations. How social media is reinventing the aging business of PR*, Pearson Education, New Jersey, 2009, pp. 37-48.

² Nina Simon, *What is Museum 2.0*,

<http://museumtwo.blogspot.com/2006/12/what-is-museum-20.html>

PLAN YOUR VISIT
THE METROPOLITAN MUSEUM OF ART

Search

Căutare avansată

- Home
- ▶ A vă planifica vizita
 - informații generale
 - În timp ce sunteți aici
 - Vizite de grup
 - Accesibilitate
 - Calendar
- Expoziții
- Lucrări de artă
- Met Store
- Cloisters
- Membri
- Modalități de a Dă
- Evenimente & Programe
- Concerte & Prelegeri
- Studiu și de cercetare
- Met Share
- MuseumKids
- Despre Met
- Dona ▶

Français 日本語 Español Italiano Deutsch 中文 Português Русский 한국어

Română ▼

- Informații generale>
- În timp ce sunteți aici>
- Accesibilitate>
- Vizite de grup>
- The Cloisters >
- Calendar>

Muzeul închis Astăzi 29 noiembrie 2010

Muzeul este închis astăzi pentru public, dar programe speciale, cum ar fi biletele cursuri sau numai evenimente de membri, pot fi programate. [Vezi calendarul](#) pentru a afla mai multe despre evenimentele de azi, sau selectați o dată din calendarul de mai jos pentru a planifica următoarea vizită duminică voastră.

În primul rând internetul este folosit de muzee ca „avizier”. Pe pagina web a oricărui muzeu se regăsesc informații precum: programul orar, adresa și modalitatea de acces la muzeu, tematica expozițiilor temporare și numele programelor publice, precum și o programare a activităților cu publicul.

Aceste date sunt actualizate, dar ele nu presupun o interactivitate reală cu publicul, care numai se informează online cu privire la activitatea muzeului și poate să își planifice mai bine propria sa activitate, în cazul în care este interesat să viziteze muzeul respectiv. Prin urmare aceste informații au o utilitate practică foarte mare și facilitează derularea vizitei la muzeu, dar nu mai mult de atât. În lipsa acestora este posibil ca unele persoane să ia decizia de a nu vizita un anumit muzeu, fie pentru că nu știu ce le oferă acesta, fie pentru că nu doresc să facă efortul necesar pentru a obține informații necesare pentru planificarea vizitei¹.

¹ Toate exemplificările sunt de pe platforma web a Metropolitan Museum of Art din New York, USA, pentru a se putea urmări complexitatea abordării, precum și coerența strategiei online a acestui muzeu.

PRESS ROOM
THE METROPOLITAN MUSEUM OF ART

Search

Press Room

[Advanced Search](#)

Home

- [Plan Your Visit](#)
- [Exhibitions](#)
- [Works of Art](#)
- [The Met Store](#)
- [The Cloisters](#)
- [Membership](#)
- [Ways to Give](#)
- [Events & Programs](#)
- [Concerts & Lectures](#)
- [Study & Research](#)
- [Met Share](#)
- [MuseumGifts](#)
- [About the Met](#)
- [Board of the Met](#)
- [Career Opportunities](#)
- [Volunteer Opportunities](#)
- [Museum's Audience Development Initiative](#)
- [FAQs](#)
- [Annual Report](#)
- [Contact Us](#)
- [Press Room](#)

Donate ▶

<p>Special Exhibitions</p> <p>View press releases about current and upcoming exhibitions</p>	<p>News from the Met</p> <p>View recent releases about Museum announcements and programs</p>
<p>General Information</p> <p>View releases on the Metropolitan Museum's history, organization, and collection</p>	<p>Join the Media List</p> <p>Editors and journalists may sign up to receive press releases automatically</p>
<p>Archives</p> <p>Search past press releases</p>	

Contact Us

If you have specific press-related questions, contact us by email (communications@metmuseum.org), telephone (212-570-3951) or fax (212-472-2794)

Internetul este folosit și pentru a fi purtătorul de cuvânt al muzeului. În mod tradițional, purtătorul de cuvânt prezintă organizația în fața publicului, în special a reprezentanților media. El dă informații cu privire la activitatea organizației, prezintă planurile de dezvoltare, analizează evenimentele în care organizația este implicată etc. Încearcă să contureze în fața opiniei publice o imagine cât mai atractivă și credibilă pentru organizația sa. Toate acestea se pot realiza și în contextul paginii web a muzeului, sau chiar în spații online asociate acestuia.

Numeroase muzee au încorporat websiteului și spații dedicate reprezentanților media. Aici sunt plasate comunicatele de presă, pot fi date informații detaliate și kituri de presă legate de expoziții și programe publice, sunt difuzate anunțuri de actualitate sau chiar informații privind istoricul muzeului pentru a se constitui într-un fundal informațional consistent pentru jurnaliștii interesați.

Internetul poate fi folosit de un muzeu ca exponent al departamentului de relații publice. Furnizarea de informații complexe către media este numai unul dintre aspecte. O altă componentă importantă a strategiei de relații publice este atragerea de fonduri și de susținători. Muzeele din Statele Unite și din diverse țări europene realizează acest lucru și prin intermediul paginii lor web.

WAYS TO GIVE
THE METROPOLITAN MUSEUM OF ART

Search

[Advanced Search](#)

- [Home](#)
- [Plan Your Visit](#)
- [Exhibitions](#)
- [Works of Art](#)
- [The Met Store](#)
- [The Cloisters](#)
- [Membership](#)
- ▶ [Ways to Give](#)
 - [How to Donate](#)
 - [Benefit Party Tickets](#)
 - [Corporate Support and Endorsement](#)
 - [Planned Giving](#)
- [Events & Programs](#)
- [Concerts & Lectures](#)
- [Study & Research](#)
- [Met Share](#)
- [MuseumKids](#)
- [About the Met](#)
- [Donate ▶](#)

The Metropolitan Museum of Art must rely on the generosity of its friends and supporters to meet the enormous cost of providing programs and services, year-round, to millions of visitors.

Here are the best ways you can help:

How to Donate	Membership
Find out more about giving to the Metropolitan or donate online now.	Enjoy special privileges, discounts, and previews while supporting the Metropolitan Museum.
Learn More ▶	Learn More ▶

Benefit Party Tickets	Corporate Support and Endorsement	Planned Giving
Purchase tickets for upcoming benefit parties.	Discover how your company can get involved with the Metropolitan.	Contribute to the Metropolitan Museum's future by planning for a special kind of gift, such as a bequest in your will or a trust that pays you income.
Learn More ▶	Learn More ▶	Learn More ▶

De asemenea, Internetul poate să fi un instrument prin care muzeul să atragă atenția asupra sa și altor categorii de public decât vizitatorii, cum ar fi cercetătorii în domeniul de interes al colecțiilor sale. Se pot prezenta resursele de interes de care organizația dispune, rezultatele activității de cercetare pe care colectivul muzeului o realizează, se poate informa cu privire la noile publicații ale muzeului.

Nu în ultimul rând, internetul poate fi un canal de distribuire a produselor realizate de muzeu sau asociate cu colecțiile sale. Toate muzeele mari din lume acordă o atenție deosebită magazinului online și vând în toată lumea prin intermediul acestora.

Muzeul poate să pună online și informații detaliate despre colecțiile sale. Cu alte cuvinte, colecțiile muzeului se pot accesa online, nefiind necesară o vizită la muzeu. Unele muzee prezintă online întreaga lor colecție, altele numai o parte din aceasta. Desigur, în primul caz ar putea fi riscul ca publicul să nu mai viziteze muzeul pentru că are acces la patrimoniu și fără a se deplasa. În realitate acest risc nu este foarte mare, deoarece în muzeu piesele de patrimoniu prind viață, sunt contextualizate, sunt interpretate și devin parte activă a discursului muzeal. Pe de altă parte, dacă se prezintă în întregime colecțiile online,

conținut relevant pentru muzeu și publicul său. Ce ar putea face un muzeu pentru a folosi Web 2.0, pentru a se transforma într-un Muzeu 2.0? Pentru aceasta trebuie ca muzeul să ofere publicului și să gestioneze în beneficiul acestuia diverse spații online care să permită interactivitatea, care să dea voie publicului să se exprime. În același timp acestea au și rolul de a prezenta muzeul, de a atrage atenția asupra colecției și a activității sale, de a genera simpatie și de a atrage susținători de tot felul. Se pot folosi în acest context bloguri (generale sau specializate; ale muzeului, ale angajaților săi, ale unor specialiști sau ale unor prieteni ai muzeului), platforma Facebook, twitter și alte platforma sociale sau instrumente online puse la dispoziție de internet. Dintre acestea cel mai dificil de gestionat este blogul, sau un sistem de bloguri. În plus, utilizarea blogurilor pare să fi intrat în declin, deci poate fi mai puțin eficientă și de actualitate.

Mai actuale și dinamice sunt conturile pe Facebook și Twitter. Unele muzee pot să realizeze și pagini specializate pe diverse subiecte, dar este recomandat să nu se creeze confuzie între conturile pe Facebook ale aceluiași muzeu, iar cei interesați de informațiile transmise să nu fie puși în postura de a nu ști între ce conturi și informații să aleagă. Contul pe Facebook poate fi constituit ca o persoană, dar mai indicat este să se construiască o pagină reprezentând muzeul.

Prin intermediul Facebook-ului muzeul poate nu numai să informeze, să țină publicul la curent cu activitatea sa, ci și să familiarizeze publicul cu diferite piese din colecții, cu o anumită tematică. Cu alte cuvinte poate să transmită și informație cu conținut educativ sau chiar să genereze dezbateri în jurul unei teme.

Twitterul, datorită limitărilor pe care le impune, este mai mult un instrument de informare cu privire la evenimentele din muzeu. Se urmărește astfel în primul rând atragerea vizitatorilor și a publicului la diverse manifestări ale muzeului.

blog.mode: addressing fashion

METRO.MUSEUM OF ART • ABOUT THE BLOG

Search blog.mode

Current Posts

Wednesday, April 10, 2008

"blog.mode: addressing fashion" is now closed

The special exhibition "blog.mode: addressing fashion" closed on Sunday, April 13. Although we will not be updating this blog or publishing new comments, we invite you to continue reading through the existing posts and comments on this site.

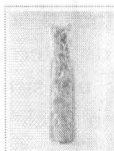
See [The Costume Institute](#) for information about The Costume Institute's projects and exhibitions, or see [Special Exhibitions](#) for information about all of the current and upcoming exhibitions at The Metropolitan Museum of Art.

Posted by [Nancy Kado and Andrea Carlson](#) on Wednesday, April 10 at 9:00 am | [Comments \(2\)](#)

[View this post with a friend.](#)

Saturday, April 5, 2008

Ethereal Nature

Picture: American, fashion, 1900s, Evening Dress, fabric: silk, raw silk, one of two, while on view with [brooches](#), [beading](#), and [anti-spoiler](#) [reppes](#), [silk](#), and [silk](#), [Gilt of](#) [Catherine](#), [Eugene](#), [Jude](#) [Gardner](#), 1910.

Rozarte is the label of the Mulcahey sisters, Kate and Laura. In the two years since establishing their design house, the sisters have developed a devout following among fashion connoisseurs. [Read more...](#)

Posted by [Nancy Kado and Andrea Carlson](#) on Saturday, April 5 at 9:00 am | [Comments \(1\)](#)

[View this post with a friend.](#)

facebook

Email

Print

Inregistrareaza-te

The Metropolitan Museum of Art, New York este pe Facebook.

Inscrie-te pe Facebook pentru a te conecta cu The Metropolitan Museum of Art, New York.

Informații

Adresa:
1000 Avenue of the Americas
New York, NY, 10020
Telefon:
212-535-7710
Măști - po:
09:30 - 17:30
Timpuri - po:
09:30 - 21:00
Din:
09:30 - 17:30

88.959 persoane apreciază aceasta.

Meahog
Gastor

Felipe
Alfaro

Michael
Fahrig

Rocio
Sant

Sally
Smith

Vinay
Srinivasan

The Metropolitan Museum of Art, New York

See place

Perete Informații Extended info Twitter Foursquare Events/more

The Metropolitan Museum of Art, New York • Allgi

Dacă The Metropolitan Museum of Art, New York

Dacă alți

The Metropolitan Museum of Art, New York Happy birthday to aristocratic, alcoholic Henri de Toulouse-Lautrec, whose art is inseparable from his legendary life. Essay on the Heilbrunn Timeline of Art History.

Henri de Toulouse-Lautrec (1864-1901) | Thematic Essay | Heilbrunn Timeline of Art History | www.metmuseum.org

Ceri Moore, Director of Drawings and Prints, The Metropolitan Museum of Art

24 reactions la 08:23 din partea 21 de oameni

Asasa asta pe placul lui Jeff Henry, Diane Barbachic, Sush-Anandra și 107 alții

Vezi toate cele 74 comentarii

The Metropolitan Museum of Art, New York Featured artwork of the Day ([url](#)): ([www.metmuseum.org](#)) freddy,artworkoff, theobis, and 20.

The Englishman William Tom Warrender, 1863-1964 at the Moulin Rouge | Henri de Toulouse-Lautrec | www.metmuseum.org

Fidel The Englishman William Tom Warrender, 1863-1964 at the Moulin Rouge | Henri de Toulouse-Lautrec, 1863-1901, Medium: Oil on cardboard

21 reactions la 07:02 din partea 21 de oameni

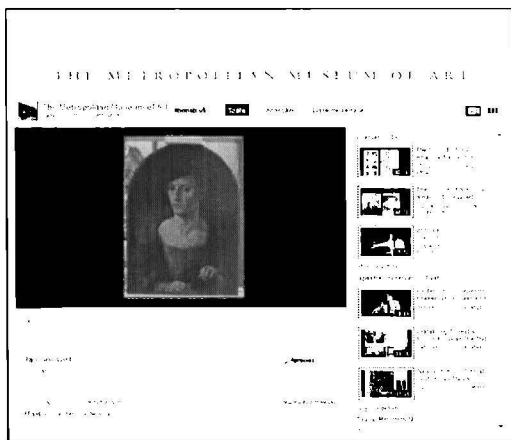
Asasa asta pe placul lui Jeff Henry, Diane Barbachic, Iain Sengupta și 20 alții

Vezi toate cele 27 comentarii

The Metropolitan Museum of Art, New York A tribute to Margaret S. Freeman, former director of The Cloisters and scholar of medieval plants and gardens.

O altă modalitate de transmitere de informații, într-un mod atractiv și convingător, este Youtube. Tematica filmelor încărcate pe canalul muzeului de pe Youtube poate fi extrem de variată, ca și calitatea materialelor. De exemplu, se pot pune spoturi publicitare pentru diverse expoziții sau programe publice, se pot încărcă mini-documentare, sau se pot pune înregistrări video de la diverse manifestări ale muzeului.

Toate mijloacele de interacțiune online și alte aplicații oferite de Web 2.0 pot fi utilizate complementar. Între ele se pot realiza linkuri active, informațiile pot fi distribuite pe toate aceste canale în așa fel încât mesajele și puterea lor de atracție să se potențeze.

MET SHARE
THE METROPOLITAN MUSEUM OF ART

Search [input type="text"]

Home
Plan Your Visit
Exhibitions
Works of Art
The Met Store
The Cloisters
Membership
Ways to Give
Events & Programs
Concerts & Lectures
Study & Research
Met Share
About Met Share
Met Portrait
My Met Museum
MuseumKids
About the Met
Donate

About Met Share

View or share photos of the Museum.

Winners of the 2012 It's Time Via Met Contest
Contribute to the Metropolitan Museum Group
All Metropolitan Museum Flickr Collections

Facebook

Our Facebook page allows visitors to find out what's going on and to connect and communicate with other fans of the Museum.

Metropolitan Museum Facebook Page
The College Group at the Met Facebook Page (Facebook login required)

Twitter

Join the conversation on Twitter, or just follow along as we discuss the Met and art in general.

Metropolitan Museum Twitter Feed

EXPLORE & LEARN
THE METROPOLITAN MUSEUM OF ART

Search [input type="text"]

Home
Plan Your Visit
Exhibitions
Works of Art
The Met Store
The Cloisters
Membership
Ways to Give
Events & Programs
Concerts & Lectures
Study & Research
Met Share
MuseumKids
Explore & Learn
About the Met
Donate

Read All About It!

Family Map (PDF)
How well do YOU know the Met? To find out, download our kid-friendly map now. This fun topogram includes a fold-out illustrated color poster of the Met's amazing collection.

Family Guides
Strike a pose, hunt for details, and learn a fun fact or two. Learn more about a common theme or idea as you look at works of art in the Met's collection. See how different cultures represent the same subject in art. The guides are also available free of charge at the Museum's Information Desk. See below for a complete list of Family Guides that you may download.

Kids' Q&A
If you are a regular reader of MuseumKIDS, you'll notice that we now have a new look and a new title: Kids' Q&A. See below for a list of Kids' Q&A issues that you may download. Remember, we will still give you all the information you want about the Museum, based on the questions you asked us!

MuseumKIDS
MuseumKIDS offers readers a glimpse behind the scenes of The Metropolitan Museum of Art by addressing themes and questions that interest kids. Each issue of this ongoing publication introduces a different facet of the Museum. Ever wondered how many light bulbs the Museum uses in a year? What really goes on at the Museum when it is closed? MuseumKIDS also explores the history of various works of art and explains, for example, how objects are stored, preserved, and cared for. See below for a list of MuseumKIDS issues that you may download.

Kids' Q&A and MuseumKIDS are made possible through the generous support of the Uns Brothers Foundation Endowment.

View and print the following publications with Adobe Reader

Family Guides
Please note that the works of art featured in these guides may have been moved to different galleries or placed off view temporarily.

Animals All Around (710 K)
Animals are everywhere in the Great Galleries at the Met. Become an explorer and search for all kinds of creatures, big and small, as you learn why animals were important to the ancient Greeks.

Atragem din nou atenția că aceste platforme online nu sunt numai mijloace de a transmite informații în mod divers, interesant și convingător. Ele pot fi și platforme de transmitere de idei și date cu caracter educativ și formativ. În plus, se pot crea spații speciale de educare online.

De exemplu, se pot furniza informații și materiale de lucru pentru familiile cu copii, sau pentru vizitatorii individuali ai muzeului. Cei interesați pot descărca aceste materiale înaintea sau după vizita la muzeu și pot lucra pe baza acestora.

Podcast-urile (fișiere audio) trebuie să devină un instrument de lucru curent pentru muzeele moderne și dinamice. Ele pot fi descărcate și utilizate de către cei interesați, inclusiv de către profesori. Ele nu sunt însă decât unul dintre instrumentele disponibile unui muzeu, care poate fi asociat cu platforma sa web.

Muzeu 1.0 vs. Muzeu 2.0

Dacă muzeul online „tradițional” se concentrează pe muzeu ca și organizație, inclusiv în ceea ce privește prezentarea colecțiilor, muzeul 2.0 este o platformă interactivă care urmărește educarea publicului și construirea unei comunități online. Astfel muzeul 2.0 este mai aproape de misiunea muzeului ca organizație de educație și dezvoltare spirituală, nu numai ca păstrător al patrimoniului. Chiar dacă conținutul tematic este proiectat și generat în primul rând de către muzeu, în contextul unei platforme muzeale de tip Web 2.0 publicul poate avea un rol activ și determinant în dezvoltarea direcțiilor abordate. Utilizatorul platformei online a muzeului nu mai este unul pasiv ci poate fi un factor activ, implicat în activitatea online a muzeului, care dă valoare conținutului informațional și interacționează cu muzeul și alte persoane interesate.

Muzeul 1.0 este un univers închis, cu secții bine definite. În cazul Muzeului 2.0 spațiile de interacțiune online sunt deschise. Ele sunt proiectate de muzeu, dar se pot dezvolta în funcție de inputurile directe date de utilizatori, de către publicul muzeului. De asemenea, platforma

de tip Muzeu 2.0 deschide către exterior muzeul, colecțiile și cunoștințele asociate acestora. Toate acestea devin accesibile și publicului care nu poate vizita muzeul din motive obiective dar care este interesat de oferta acestuia pentru dezvoltarea sa spirituală. În acest context se poate identifica o altă diferență între Muzeul 1.0 unde resursele sunt puse online exclusiv în funcție de interesul curatorului, în timp ce în cazul Muzeului 2.0 resursele documentare sunt axate pe nevoile educaționale și pe dorințele publicului. În plus, accesul este gratuit, în permanență, deschis oricărei persoane interesate, indiferent de locația sa.

În contextul Muzeu 1.0 fluxul informațional este unidirecțional, de la muzeu către public. În cazul Muzeului 2.0 comunicarea este bidirecțională. Mai mult, pe platforma online a muzeului este posibil să comunice simultan mai multe categorii de actori. Astfel se pot pune bazele unei cooperări, inclusiv în cadrul unor proiecte online. În cadrul acestora, diverse segmente de public se pot familiariza cu muzeul, colecțiile și activitatea sa și pot chiar deveni colaboratori ai acestuia.

Concluzii și implicații

În contextul unei platforme online Muzeu 2.0 beneficiarul muzeului nu este numai vizitatorul fizic sau participantul la programele publice, ci și utilizatorul platformei online a muzeului. Muzeul devine un spațiu deschis permanent oricui, este o organizație flexibilă și creativă. Conținutul informațional nu este numai mai bine structurat și mai bogat, dar permite și interacțiunea cu publicul și educarea acestuia.

Pentru a putea dezvolta o astfel de platformă, muzeele trebuie să aibă în vedere atât obiective de informare și de relații publice, cât și obiective educaționale. Prima categorie de obiective, precum și parțial a doua sunt urmărite în cadrul oricărei pagini web a unui muzeu. Strategia de comunicare online de tip Muzeu 2.0 se particularizează prin realizarea unei comunități online asociate muzeului, construirea de parteneriate, precum și prin educarea publicului chiar în spațiul online. În acest context este important ca muzeul să învețe să asculte publicul (online). Astfel el poate comunica și educa mai eficient online, diversificându-și atât instrumentele de acțiune, cât și publicul avut în vedere. Muzeul poate să își atingă mai bine misiunea specifică. Totuși, menținerea unei platforme online de tip Muzeu 2.0, actualizarea sa continuă și dezvoltarea

sa în funcție de reacțiile publicului presupune nu numai o strategie coerentă din partea muzeului, dar și alocarea unor resurse, financiare și umane, pe această direcție. Trebuie să existe un personal specializat care să aibă în vedere exclusiv comunicarea pe această platformă și care să facă legătura dintre muzeu (inclusiv specialiștii săi) și publicul său online. Efortul din partea muzeului este destul de consistent.

Bibliografie:

Evans, Dave, *Social media marketing. An hour a day*, Wiley Publishing, Indianapolis, 2008.

Ganim Barnes, Nora, *Behind the scenes in the blogosphere: Advice from established bloggers, f.a.*, <http://www.umassd.edu/cmr>

Guțu-Tudor, Dorina, *New media*, Tritonic, București, 2008.

Malița, Laura, *Curs Web 2.0*,

<http://perfectionare2008.files.wordpress.com/2008/12/web-201.doc>

Trafic.ro, *Profilul utilizatorului român de internet: femeie de 20-24 de ani, cu studii superioare, din capitală*, 3 aug. 2010, [www.trafic.ro/centru-](http://www.trafic.ro/centru-presa/comunicate/trafic-ro-profilul-utilizatorului-roman-de-internet-femeie-de-20-24-de-ani-cu-studii-superioare-din-capitala)

[presă/comunicate/trafic-ro-profilul-utilizatorului-roman-de-internet-femeie-de-20-24-de-ani-cu-studii-superioare-din-capitala](http://www.trafic.ro/centru-presa/comunicate/trafic-ro-profilul-utilizatorului-roman-de-internet-femeie-de-20-24-de-ani-cu-studii-superioare-din-capitala)

Simon, Nina, *What is Museum 2.0*, <http://museumtwo.blogspot.com>

Solis, Brian & Breakenridge, Deirdre, *Putting the public back in public relations. How social media is reinventing the aging business of PR*, Pearson Education, New Jersey, 2009.

Surse online:

<http://museumtwo.blogspot.com>

www.checkfacebook.com

www.internetworldstats.com

www.metmuseum.org

Democratizarea accesului la canale de comunicare în marketingul muzeal

Valer RUS

Mulți ani la rând muzeele s-au plâns de limitarea accesului la canalele de comunicare în masă (televiziune, radio, presă scrisă), limitare datorată evidentelor constrângeri financiare specifice instituțiilor de cultură românești, subvenționate dintr-un buget public aflat mereu în restrângere. Lucrurile s-au schimbat odată cu apariția internetului.

Începuturile prezenței muzeelor românești în lumea virtuală a rețelei globale au fost timide, caracterizate de greșelile tinereții: pagini web urâte, cu informații puține, fotografii pixelate, locări ciudate a butoanelor din meniu, absența oricărui feedback. Această situație a început să fie depășită în primul deceniu al secolului al XXI-lea, când, pe fondul creșterii economice, bugetele alocate muzeelor românești au permis achiziționarea de servicii de calitate, furnizate de firme cu portofolii din ce în ce mai bogate. Îndrăznesc însă să atrag atenția că au fost repetate, în mod involuntar, alte greșeli, specifice fenomenului de retardare culturală în care se zbate societatea românească modernă.

Site-urile muzeelor românești la momentul în care vorbim sunt în faza copilăriei web 2.0. Deși marile site-uri de internet din spațiul nord-atlantic au intrat cu bine în noua fază a internetului, caracterizată de interacțiune, livrare de conținut de toate tipurile (audio, video și text), furnizare pe device-uri mobile, adaptare la rețelele de socializare, în spațiul românesc această „revoluție” se lasă încă așteptată. Deși România are printre cele mai mari avantaje tactice ale secolului, precum viteză a traficului de internet foarte mare, printre primele din lume, rată de adoptare a internetului ca mijloc de comunicare foarte mare, inerția managementului cultural, dublată uneori de absența conținutului „de livrat” face ca muzeele românești să trăiască pasiv revoluția web 2.0.

Fără a insista prea mult asupra unor informații din ultimii 2 ani, trebuie totuși să reluăm unele statistici relevante pentru amploarea fenomenului la care asistăm. Ne vom referi în primul rând la Facebook. Ceea ce părea la început o joacă de copii mari, „caietul de amintiri” a devenit cel mai important site de socializare din lume în nici 6 ani. Lansat în februarie 2004 în campusul universitar de la Harvard, platforma a ajuns în 2010 să aibă aproape 500.000.000 de utilizatori, din care peste 50% se conectează zilnic, postează peste 3 miliarde de fotografii lunar. Aceștia postează în jur de 5 miliarde de linkuri lunar către alte elemente de conținut (site-uri, filme, muzică, articole etc.). În spațiul românesc Facebook înseamnă peste 1 milion de utilizatori în anul 2010. Poate părea puțin în comparație cu cele 2,5 milioane de conturi de hi5 din anul 2009, în schimb rata de adopție arată că viitorul aparține platformei percepute ca fiind mai „profesională”: 12 ianuarie 2010: ~500,000 conturi românești pe Facebook, 8 februarie 2010: ~700,000, 22 februarie 2010: ~800,000, 26 martie 2010: >1,000,000.¹

Un alt site cu renume în ultimii ani este twitter.com. Ciripiturile care au fost subestimate inițial s-au dovedit a fi în timp vârful de lance al comunicării în lumea web 2.0., fiind locul de întâlnire al unui public țintă „de aur”: tineri între 18-35 de ani, cu venituri peste medie, școlarizați. De la apariția sa în 2007, twitter a ajuns la performanța de a emite în eter 50.000.000 postări într-o singură zi. Media de postări pe secundă a twitter se apropie însă vertiginos de cea a facebook, date fiind diferențele între cele două platforme este clar că viitorul pare de partea primei, cu 600 de postări pe secundă, versus 700 de update-uri ale FB.² În spațiul românesc sunt deja peste 10.000 de utilizatori de twitter, după cum spuneam, aflați în avangarda comunicării.

Revenind la tema comunicării noastre dorim să subliniem cel mai important avantaj strategic conferit de racordarea mijloacelor de comunicare și marchetare a produselor muzeale prin intermediul rețelelor de socializare este conferit de gradul lărgit de acces la publicuri țintă, informațiile putând fi furnizate în timp real din orice loc (grație tehnologiei mobile) și fără a mai fi necesar filtrul unui personal superspecializat de tehnicieni. În cele ce urmează vom descrie modul în

¹ <http://refresh.ro/2010/03/1-000-000-de-romani-pe-facebook/>

² <http://searchengineland.com/by-the-numbers-twitter-vs-facebook-vs-google-buzz-36709>

care Muzeul „Casa Mureșenilor” Brașov a înțeles să se racordeze la cele mai noi evoluții în tehnologia comunicației, cu scopul dezvoltării segmentului virtual de marketing al instituției culturale.

Primul pas a fost cel al modernizării site-ului de internet oficial. Acest lucru s-a realizat în acest an, prin tranziția de la un site clasic, realizat în tehnologie flash și html, care necesita cunoștințe de programator, la unul construit pe infrastructură de tip blog, mai precis, blogul wordpress.com. Acest tip nou de site permite oricărui utilizator al internetului, cu minime cunoștințe tehnice, dar cu multe informații de conținut, să comunice cu publicul. Actualizarea informațiilor pe acest site se poate face de pe orice terminal cu acces la internet, fie că se numește computer, fie că este un telefon mobil. Nu necesită existența unor programe auxiliare de scriere a paginilor de internet, practic tot de ceea ce avem nevoie este deja pe internet. Menționăm aici că viitorul tehnologiei informației oricum migrează „în nori”, conceptul „in the clouds” fiind acum doar la începuturile sale, noi urmând să fim prima generație de beneficiari exclusivi. Pe scurt e vorba de dispariția dependenței de o bază de date fixă, de tip harddisk, sau memorie solidă. Pe viitor, toate informațiile vor fi stocate pe serverele gigantice de tip fermă de calculatoare, precum cele ale google, yahoo sau apple. Ce înseamnă aceasta pentru specialistul de muzeu? Faptul că va putea să prezinte publicului aproape în timp real ce se întâmplă în muzeu ! Ne putem gândi din ce în ce mai serios la consacrarea propriilor canale de televiziune, în care să poată fi transmise în direct, prin tehnologia live streaming a concertelor, conferințelor, programelor educaționale din muzeu, ca modalitate de marketare directă a produselor culturale conexe.

Site-ul modern de internet trebuie să poată fi conectat în timp real cu toate conturile rețelelor de socializare ale instituției, în studiul nostru de caz cu accent pe facebook și twitter. Site-ul muzeului trebuie sincronizat cu conturile de socializare, astfel încât atunci când este postată o informație nouă pe site, aceasta trebuie să apară sincron și pe celelalte canale de comunicare. Teoretic, numărul celor notificați cu privire la noutățile din viața muzeului trebuie să fie cel puțin egal cu numărul celor care se află în rețeaua de socializare a instituției. În afară însă de aceștia trebuie mizat și pe un număr incert, dar cu siguranță mai

mare, de colaterali, sau de prieteni ai prietenilor (fenomen specific rețelelor de socializare prin retweet/share).

Ca orice site modern de internet, cel al muzeului conține filme realizate de personalul de specialitate la diversele evenimente publice ale instituției, care sunt împărtășite comunității prin cel mai mare canal de comunicare al filmului, youtube. Sincronizarea conturilor de gmail și youtube a permis oricărui utilizator să facă cunoscute realizările sale filmate omenirii. Gândiți-vă cât de greu era înainte de youtube să împărtășești un film comunității din care făceai parte? Succesul maxim era considerat apariția unui sincron sau reportaj pe un post de televiziune, local sau național, fără posibilitatea de a relua/revedea filmul. Acum, orice film realizat de muzeu poate fi văzut și revăzut cât timp o vor permite serverele youtube. Potențialul exploziv aflat la îndemâna specialiștilor de muzeu, deținători de informații culturale de primă mână, poate fi anulat doar de propria indolență.

O recomandare foarte importantă ține de acordarea unei oarecare libertăți în exercitarea dreptului la opinie a vizitatorilor / prietenilor / cititorilor virtuali. Aceștia se pot exprima liber prin intermediul comentariilor. Chiar dacă unele vor fi neplăcute/răutăcioase, vor exprima o realitate care altfel e foarte greu de sondat. Anonimatul internetului poate produce valoare adăugată, și nu trebuie de aceea cenzurată. Ba mai mult, răspunsul la comentarii este mai mult decât binevenit, constituind un pas necesar în vederea consolidării propriei comunități de prieteni ai muzeului, de această dată unii virtuali.

Democratizarea comunicării în lumea web 2.0 nu trebuie să se limiteze la exterior, trebuie să fie integrată și în interiorul organizației. Se obișnuiește, eronat, ca ofițerul de presă sau directorul instituției să fie un fel de despoți luminați ai informației. Permiteți accesul la comunicare și altor categorii de angajați, s-ar putea să fiți plăcut surprinși de mesajele pe care le vor comunica înspre comunitate.

Recitalul de la ora 5 | Muzeul „Casa Muresenilor” Brașov

Despre Program de vizitare Servicii Proiecte Contact Personal

Muzeul „Casa Muresenilor” din 1840!

www.tara-brasov.ro

Recitalul de la ora 5

Opera Brancu de Muzicuță „Casa Muresenilor” Brașov va invita marți, 10 noiembrie a.s., ora 17.30, în RECITALUL DE LA ORA CINCI – Mușgul de cartier comarșean.

Invitate: **DANIELA BRANCU** – soprana
MARIANA MARICAN – soprana
LACRĂMĂDARA SCHILLER – soprana
GABRIELA HAZARDAN – mezzo-soprana
SONIA HAZARDAN – mezzo-soprana
ADRIAN MARICAN – bariton
DAN POPESCU – bas
NORINA ILIAD – solist
SENA DUCARU – pian

Recitalul este dedicat aniversării a 90 de ani de la întărirea Uniunii Câmpulungului și Romaniei.

Întrețin se face pe lângă de invitații care să distribuie articolele la recital

facebook | Muzeul Casa Muresenilor Brașov

Muzeul Casa Muresenilor Brașov Anunț: „Mureșul vine la țară” la Tâmbuț

http://muzeulcasamuresenilor.ro/2010/11/08/recitalul-de-la-ora-5-5/

La ce te gândești?

Adăugă

Muzeul Casa Muresenilor Brașov Anunț: Recitalul de la ora 5

http://muzeulcasamuresenilor.ro/2010/11/08/recitalul-de-la-ora-5-5/

Adăugă

Muzeul Casa Muresenilor Brașov Anunț: „Mureșul vine la țară” la Tâmbuț

http://muzeulcasamuresenilor.ro/2010/11/08/recitalul-de-la-ora-5-5/

Adăugă

Muzeul Casa Muresenilor Brașov Anunț: „Mureșul vine la țară” la Tâmbuț

http://muzeulcasamuresenilor.ro/2010/11/08/recitalul-de-la-ora-5-5/

Adăugă

Muzeul Casa Muresenilor Brașov Anunț: „Mureșul vine la țară” la Tâmbuț

http://muzeulcasamuresenilor.ro/2010/11/08/recitalul-de-la-ora-5-5/

Adăugă

Casa Muresenilor @casamuresenilor on Twitter

Get short, timely messages from Casa Muresenilor.

Twitter is a rich source of instantly updated information. It's easy to stay updated on an incredibly wide variety of topics. Join today and follow @casamuresenilor.

Sign Up

casamuresenilor

Articol: Recitalul de la ora 5

http://muzeulcasamuresenilor.ro/2010/11/08/recitalul-de-la-ora-5-5/

Articol: „Mureșul vine la țară” la Tâmbuț

http://muzeulcasamuresenilor.ro/2010/11/08/recitalul-de-la-ora-5-5/

Name Casa Muresenilor
 Location Brașov, Romania
 Web http://www.muzeulcasamuresenilor.ro
 Followers 101

Exemplu de sincronizare între site-ul oficial de internet al instituției și conturile de Facebook și Twitter

**Tabăra de Arheologie Experimentală
Păuleni Ciuc - Ciomortan „Dâmbul Cetății”,
județul Harghita, 9-30 august 2009**

Dan BUZEA
Alexandra CÎRLĂNESCU
Andrea DEÁK
Björn BRIEWIG

Una din cele mai importante funcții ale muzeului este cea educativă. Metodele alese pentru ca informațiile privind istoria și arheologia, în general, să fie receptate, învățate și apreciate ca valoroase de public, trebuie să fie permanent adaptate specificului grupului țintă și noilor metodologii didactice active și interactive.

Arheologia experimentală este văzută de *Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni* atât ca o modalitate atractivă pentru publicul tânăr, de a cunoaște cultura Cucuteni-Ariușd altfel decât prin intermediul manualelor, cât și ca o modalitate de cunoaștere și înțelegere a trecutului, prin experimente ce reproduc aspecte ale vieții de demult și testează interpretările cercetătorilor.

În mileniiile V–IV î. Hr., Europa Răsăriteană cunoaște o deosebită înflorire a civilizației *eneolitice* (epoca cuprului). Între creațiile strălucite de aici se remarcă cultura *Cucuteni-Ariușd-Triplolie* (Monah, Cucuș 1985). Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni (MNCR) și Asociația Cultural Științifică *Carpații Răsăriteni* (ACSCR) promovează în mod sistematic cultura Cucuteni-Ariușd, prin organizarea unor manifestări culturale, simpozioane, mese rotunde, articole în presă și cercuri de arheologie cu elevii claselor primare, gimnaziale și liceale. În cadrul cercurilor de arheologie, spre exemplu, adresate elevilor, realizate până în prezent, s-au desfășurat activități de modelare a vaselor și obiectelor ceramice folosindu-se tehnica modelării cu colaci (tehnică folosită de purtătorii

culturii Cucuteni-Ariușd), precum și activități de realizare a unor machete de case de tip cucutenian.

În anul 2009, MNCR, alături de ACSCR a realizat cu sprijinul financiar al Administrației Fondului Cultural Național (AFCN), *Tabăra de arheologie experimentală Păuleni Ciuc - Ciomortan, județul Harghita*, la situl arheologic „*Dâmbul Cetății - Várdomb*” (Székely 1970, 71-76; Cavruc 2000, 93-102; Cavruc, Buzea 2002, 42-88; Buzea, Lazarovici 2005, 25-88). Aceasta a fost dedicată elevilor din clasele gimnaziale și liceale în scopul însușirii de cunoștințe cu privire la civilizația Cucuteni-Ariușd.

În cadrul taberei elevii au participat la mai multe atelierele „*Vase și obiecte ceramice*”, „*Săpături arheologice*”, „*Epoca pietrei și cuprului*” și la experimentele: războiul de țesut eneolitic, măcinarea grâului cu râșnița primitivă, prepararea hranei, arderea vaselor și obiectelor din lut, prelucrarea uneltelor din piatră și lemn. Programul taberei nu este lipsit de jocuri distractive: *Cucutenianul din umbră, Vânător sau agricultor, Hora de la Frumușica* etc. În cadrul Atelierului „*Epoca pietrei și cuprului*”, arheologii au prezentat aspectele generale legate de epoca pietrei și cuprului și stilul de viață din perioada eneolitică. S-a prezentat elevilor modul în care arheologii interpretează descoperirile arheologice. Elevii au fost împărțiți în echipe și, pornind de la o schemă a gropilor descoperite în săpăturile arheologice, au reconstituit prin desen casele din perioada eneolitică. După realizarea planșelor aceștia și-au prezentat lucrările în fața grupului mare.

Considerăm că elevii și-au însușit cunoștințe privind interpretarea și reconstituirea locuințelor eneolitice, recunoscând elementele de infrastructură ale caselor și arătând prin desen materialele folosite în urmă cu 6000 de ani la construirea lor, respectiv: lemn, lut, piatră, paie.

Atelierul „*Săpături arheologice*” s-a derulat pe parcursul a mai multe zile conform programului taberei și a condițiilor meteo.

În cadrul acestui atelier, elevilor li s-au explicat tehnicile folosite în săpăturile arheologice respectiv documentare, cercetarea terenului, carierea și decopertarea lui, lucrul cu șpaclul, desenarea săpăturii. Elevii au participat la aceste activități, fiind împărțiți în 4 echipe. Fiecare echipă a lucrat în câte un carou sub atenția supraveghetorilor: Dan Buzea, Bjorn Brieweg, Alexandra Cirlănescu, Dorina Mazăre, Andrea Deák și Adela Mateș.

Elevii au observat delimitarea complexelor arheologice (locuințe, gropi, vetre etc.), au deprins cunoștințe despre stratigrafia pe orizontală (în plan) și pe verticală (în profil), au reușit să recunoască perioadele de locuire ale așezărilor din epoca bronzului și epoca eneolitică, pe baza stratigrafiei. De asemenea, elevii au învățat să distingă piesele ceramice de pietre, lemnul carbonizat de pământ, și uneltele din os față de oasele rezultate în urma consumului hranei. Ei au conștientizat că pentru practicarea arheologiei e nevoie de multă atenție și răbdare.

Atelierul „*Vase și obiecte ceramice*” s-a derulat pe tot parcursul taberei.

Elevii au învățat și experimentat tehnica de realizare a vaselor din lut după modelul vaselor eneolitice, respectiv folosind suluri din lut la ridicarea vaselor. S-au utilizat diferite tipuri de lut, respectiv: lut industrial, lut local, lut de calitate superioară. Înainte de modelare, lutul a fost pregătit, impuritățile au fost eliminate prin sită, apoi s-a trecut la amestecarea lutului cu nisip, cioburi pisate și cenușă, căutându-se pasta ideală pentru modelat. După modelarea vaselor și obiectelor ceramice, elevii au aplicat apoi pe acestea, procedurile de netezire, decorare (incizare) și lustruire. Lustruirea s-a realizat experimentând 2 materiale diferite: lemnul și materialul textil.

Din vasele și obiectele realizate, elevii și-au selectat 2 vase și un obiect ceramic cu care au participat la Concursul „*Micul Olar*”.

Beneficiarii au observat că sunt foarte importante alegerea lutului de bună calitate și realizarea amestecului.

În acest sens, s-a dovedit faptul că lutul amestecat cu cioburile pisate este cel mai bun pentru modelarea vaselor și obiectelor ceramice. În fiecare grupă s-au remarcat 3-4 elevi care au reușit într-un timp foarte scurt să învețe foarte bine tehnicile de modelare, netezire și decorare a vaselor și obiectelor ceramice. Faptul că doar câțiva elevi au reușit să realizeze piese asemănătoare celor cucuteniene ne poate sugera că acest meșteșug, olăritul, era practicat doar de o categorie aparte de oameni talentați din cadrul unei așezări preistorice.

*

* *

Experiment:

Pregătirea hranei (măcinarea grâului cu râșnițe primitive)

Elevii, împărțiți în echipe, au măcinat grâul după modelul eneolitic de obținere a făinii, prin presarea și frecarea boabelor de grâu între două pietre. Din făina rezultată și-au preparat cu apă și, în funcție de preferințe, cu sare, turtițe pe care le-au copt pe vatra experimentală.

Unul dintre aspectele importante ale vieții eneolitice a fost cel legat de asigurarea și prepararea hranei. Date despre modul de preparare al hranei vegetale de către cucutenieni ne sunt oferite de râșnițele și frecătoarele descoperite în așezări, care atestă practicarea măcinatului. Se măcinau în primul rând cerealele, în special grâul, orzul, secara, meiul etc., din care se obținea făină, care era folosită apoi la prepararea pâinii.

Războiul de țesut al cucutenienilor

Urmând indicațiile și explicațiile coordonatorilor de atelier, elevii au țesut la un război de țesut vertical, amenajat după modelul eneolitic, cu greutatea din lut. Ațele folosite la țesut au fost din lână de culoare neagră, albă și roșie, culori folosite și în vechime.

Țesutul la războiul vertical a fost una din activitățile preferate de majoritatea elevilor.

Concursul „Micul Olar”

În cadrul fiecăreia din cele trei grupe s-a organizat concursul „Micul Olar”. Elevii au participat la concurs cu câte 2 vase și un obiect ceramic. În fiecare grupă s-au acordat 3 premii (I, II și III), iar în ultima grupă s-a acordat și un premiu special. Premiile au constat în cărți/album de istorie. Juriul a fost format din organizatori ai taberei. Toți elevii au primit diplome de participare, iar câștigătorii concursului au primit în plus diplome de premiu.

Jocuri distractive

În cadrul taberei organizatorii și elevii au participat la următoarele jocuri distractive, derulate pe parcursul taberei:

- joc de cunoaștere - la finalul căruia elevii și organizatorii s-au familiarizat cu numele celor prezenți în tabără;
- jocul „*Cucutenianul din umbră*” – în cadrul căruia fiecare participant era cucutenianul din umbră al unui coleg de care trebuia să aibă grijă pe tot parcursul taberei, trimițându-i mesaje, fără a-și dezvălui identitatea.

La finalul taberei fiecare participant trebuia să ghicească numele cucutenianului său din umbră;

- jocul „*Vânător sau Agricultor*” – în cadrul acestuia elevii au participat la concursuri de aruncat sulița și de tras cu arcul (cu săgeți având vârful din silex), toate la țință;
- jocul „*The Blind Man*” – pentru dezvoltarea încrederii în ceilalți. Legați la ochi și ghidați după indicațiile colegilor elevii aveau de parcurs un traseu cu obstacole, constând în sticle de plastic, fără a doborî nici un obstacol;
- jocul „*Balaurul, prințul și prințesa*” – se aseamănă cu jocul „*Hârtie, foarfecă, piatră*”. Împărțiți în 2 echipe elevii, în funcție de personajul pe care îl imitau, echipele câștigătoare acumula puncte. Echipa care ajungea la 5 puncte câștiga jocul;
- jocul „*Hora de la Frumușica*” – a constat într-o horă care se desfășura dimineața, la înviorare.

La începutul și la sfârșitul taberei, elevii au completat fișe de evaluare inițială și finală a cunoștințelor, pentru a se cunoaște dobândirea de noi cunoștințe privind civilizația Cucuteni-Ariușd-Tripolie și arheologie.

În urma aplicării testelor de evaluare, care conțineau 10 itemi, s-a putut remarca dobândirea de noi cunoștințe de către elevi ca o consecință directă a participării la tabără și consolidarea informațiilor știute. Foarte puține au fost situațiile în care s-au dat la evaluarea finală răspunsuri greșite sau un număr mai mic de răspunsuri corecte față de evaluarea inițială. Astfel, cu toate că la început nici un elev nu a știut să răspundă corect la itemul 6, referitor la silex - piatra dură din care cucutenienii își confecționau unelte și la itemul 7, referitor la Zeița-mamă venerată de cucutenieni, la finalul taberei, cu excepția unui elev, toți au știut răspunsurile corecte.

Dobândiri semnificative de cunoștințe s-au putut remarca apoi la itemul 3 - care presupunea identificarea a 6 obiecte din lut realizate de cucutenieni, la itemul 8 - în care elevii trebuia să numească 5 lucruri confecționate de cucutenieni pentru a-și ușura viața, la itemul 9 - de enumerare a minimum 6 ocupații ale cucutenienilor și la itemul 10 - de identificare a uneltelor arheologice.

În ceea ce privește itemii 1, 2, 4 și 5 s-au observat creșteri semnificative a nivelului de cunoștințe cu precădere la grupa I. În grupele II și III au existat mulți elevi care au răspuns corect la acești itemi atât la evaluarea inițială, cât și la evaluarea finală. La fiecare din itemii 1, 2, 4, 5, aproximativ jumătate din elevii grupelor II și III, au știut să răspundă corect la ambele evaluări, iar majoritatea celorlalți au dovedit însușire de cunoștințe noi la finalul taberei.

Prin urmare se poate constata faptul că majoritatea elevilor participanți la tabără și-au îmbogățit cunoștințele legate de istorie cu informații noi referitoare la civilizația Cucuteni-Ariușd-Tripolie și cu informații privind uneltele folosite de arheologi în săpăturile arheologice.

Acest lucru dovedește faptul că modalitatea de transmitere a informațiilor prin prezentare, discutare, observare și participare directă la săpăturile arheologice de la Păuleni Ciuc – Ciomortan - situl „*Dâmbul Cetății*”, prin asigurarea materialelor informative și a caietelor de lucru, prin derularea atelierelor și experimentelor și prin introducerea elementelor de istorie în jocuri distractive, a fost eficientă pentru asimilarea de către elevi a noilor date istorice. De asemenea, acest lucru dovedește și faptul că limbajul prin care s-au transmis informațiile (unele din ele destul de tehnice) a fost adaptat gradului de vârstă și nivelului de dezvoltare al elevilor.

În urma analizării datelor centralizate din cele 35 de fișe de evaluare al gradului de satisfacție completate de elevii beneficiari direcți ai taberei, putem observa următoarele:

1. Toți elevii au afirmat că în tabără au aflat multe lucruri noi despre oamenii din civilizația Cucuteni-Ariușd-Tripolie și au considerat că tabăra de arheologie experimentală este o idee bună de a petrece timpul liber și de a învăța lucruri legate de istorie. De asemenea, toți elevii au considerat că informațiile pe care le-au primit în tabără i-au ajutat să înțeleagă mai bine viața oamenilor din trecut. (Item 1)

2. Dintre lucrurile care i-au ajutat să învețe mai ușor informațiile despre cultura Cucuteni-Ariușd și munca arheologilor, cele mai apreciate de elevi au fost observarea săpăturii arheologice de la Dâmbul Cetății și prezentările de pe șantier (32), apoi experimentele (29), Caietul de lucru „Micul/Tânărul arheolog” (26) și pliantele (21). (Item 2)

3. Majoritatea elevilor (21) au considerat că durata taberei (de 8 zile) a fost potrivită, în timp ce 14 elevi au considerat că e prea scurtă. (Item 3)

4. Atmosfera din tabără a fost apreciată de majoritatea elevilor (26) ca fiind foarte plăcută, iar pentru 9 elevi ea a fost apreciată ca fiind plăcută. (Item 4)

5. În privința dificultăților întâmpinate de elevi pe parcursul taberei, 17 elevi au susținut că nu au întâmpinat nici o dificultate în tabără. Din restul elevilor, majoritatea lor a întâmpinat dificultăți de adaptare fie la stilul de viață în natură, fie la condițiile de mediu, fie la regulile taberei sau în relațiile cu ceilalți colegi. Unii elevi au întâmpinat dificultăți în cadrul atelierului „*Săpături arheologice*” sau la olărit. (Item 5)

6. Activitățile preferate de elevi în cadrul taberei au fost: Atelierul „*Săpături Arheologice*”, Atelierul „*Vase și obiecte ceramice*”, Experimentul „*Războiul de țesut al cucutenienilor*”, Experimentul „*Pregătirea hranei (măcinarea grâului cu râșnițe primitive)*”, înviorarea în epoca pietrei, jocul „*Vânător/ Agricultor*” și celelalte jocuri distractive. (Item 6)

7. În privința activităților care nu au fost deloc pe placul elevilor, 20 din ei au afirmat că nu au fost activități în tabără care să nu le placă deloc. Au existat însă și elevi care au afirmat că nu le-a plăcut fie să deseneze schița unei case, fie să arunce cu sulița, fie să piseze ceramica, fie săpăturile arheologice, înviorarea, modelarea lutului, măcinarea grâului sau unele din activitățile zilnice necesare traiului, precum căratul apei de la izvor. (Item 7)

8. În ceea ce privește propunerile elevilor pentru o tabără mai reușită, majoritatea elevilor (20) nu au avut propuneri, considerând că tabăra a fost reușită / potrivită / perfectă. Restul elevilor au adus următoarele propuneri: să existe curent electric; ateliere mai multe; să nu se mai arunce cu sulița și să se tragă mai mult cu arcu; să nu se mai deseneze în tabără; tabăra să dureze mai mult; să fie mai organizată masa; să participe mai mult la săpături; să se facă o clasificare mai bună pe grupe de vârstă și să existe reguli diferite pentru fiecare grupă de vârstă; toaletele să fie amenajate mai aproape de corturi; să se monteze tabăra mai aproape de izvor; să se monteze tabăra mai departe de sat; pauzele să fie mai scurte. (Item 8)

9. Majoritatea elevilor au afirmat că au învățat foarte multe lucruri despre civilizația Cucuteni-Ariușd-Tripolie, viața cucutenienilor și despre săpăturile arheologice, să modeleze vase și obiecte din lut, să tragă cu arcul. De asemenea au învățat cum e să fii arheolog, să aprecieze munca arheologilor și că arheologia e mai grea decât se vede. Mulți elevi au afirmat faptul că au învățat să lucreze în echipă, să aibă încredere în colegi, să respecte regulile impuse de organizatori, să își facă prieteni, să comunice mai bine, să se respecte unul pe celălalt, să fie ordonați, să împartă lucrurile cu ceilalți. (Item 9)

10. Din cei 35 de elevi respondenți, 34 au afirmat că doresc să mai participe în viitor la o tabără de arheologie experimentală organizată de MNCR, iar un elev a răspuns că nu e hotărât/ă. (Item 10)

În urma derulării taberei, elevii și-au însușit multe cunoștințe legate de civilizația Cucuteni-Ariușd-Tripolie și de uneltele arheologice, așa cum rezultă din aplicarea testelor de evaluare inițială, în prima zi de tabără, și de evaluare finală a cunoștințelor, la sfârșitul taberei.

Unul dintre cele mai îndrăgite ateliere din cadrul taberei a fost Atelierul „*Vase și Obiecte Ceramice*”. Această situație se datorează probabil faptului că participanții au avut ocazia să participe la descoperirea ceramicii pictate cucuteniene, dar și să modeleze manual vase și obiecte din lut (de diferite tipuri și cu diferite amestecuri) după modelul și tehnicile cucutenienilor.

Derularea proiectului a reprezentat o experiență benefică pentru angajații MNCR, din punct de vedere profesional, prin șansa pe care a oferit-o, de a-și perfecționa abilitățile de comunicare cu tinerii din diferite categorii de vârstă.

În concluzie, putem afirma că prezentarea într-o viziune modernă a descoperirilor eneolitice aparținând culturii Cucuteni-Ariușd de la Păuleni Ciuc – Ciomortan „*Dâmbul Cetății*”, prin derularea proiectului, tabăra de arheologie experimentală și-a atins pe deplin obiectivele propuse și, totodată, poate constitui un model de lucru și pentru alte instituții muzeale din țară.

Impresiile elevilor participanți sunt notate într-un registru special, din care cităm:

„A fost o experiență grozavă să particip la această tabără prin faptul că am învățat trecutul cucutenienilor, cum își trăiau ei viața și cum se bazau mai mult pe natură, ceea ce în zilele noastre rar vezi ...”

„Mi-a plăcut să trag cu arcul și să macin grâu la râșniță”.

„Atelierele au fost originale, creative și ne-am distrat, am creat, totul a fost interesant, educativ. (...) La săpătură, parcă eram toți într-o altă lume, cu toții vroiam să descoperim ceva ...”

„Cucutenienii... până acum o săptămână nu aușisem de această civilizație, dar pe parcursul taberei mi-am făcut o imagine drăguță despre ei și anume de oameni muncitori, inteligenți și inovatori”.

„Impresia mea despre tabără? (...) cred că e cea mai reușită din cele 3 sau 4 în câte am fost ...”

„Cel mai mult mi-a plăcut partea cu olăritul pentru care am simțit o atracție”.

„Dacă ar fi încă o tabără anul viitor cu siguranță aș mai repeta experiența. Și cine știe... poate voi deveni chiar eu un arheolog”.

Bibliografie selectivă:

Buzea, Lazarovici 2005,

Buzea D., Lazarovici Gh. 2005, *Descoperirile Cucuteni-Ariușd de la Păuleni Ciuc – Ciomortan „Dâmbul Cetății”*. *Campaniile 2003-2005. Raport preliminar*, în *Angustia*, 9, Arheologie-Etnografie, Sf. Gheorghe, p. 25-88

Cavruc 2000,

Cavruc V., *Noi cercetări în așezarea de la Păuleni (1999-2000)*, în *Angustia*, 5, p. 93-102

Cavruc, Buzea 2002,

Cavruc V., Buzea D., *Noi cercetări privind epoca bronzului în așezarea Păuleni (Ciomortan)*. *Campaniile din anii 2001-2002. Raport preliminar*, în *Angustia*, 7, p. 41-88

Lazarovici et alii 2002,

Lazarovici Gh., Cavruc V., Luca S.A., Suciu C., Buzea D., *Descoperirile Cucuteni - Ariușd de la Păuleni (Ciomortan)*, în *Angustia*, 7, 2002, p. 19-40

Monah, Cucuș 1985,

Monah D., Cucuș Ș., *Așezările Culturii Cucuteni din România*, Iași, 1985

Székely 1970,

Székely Z., *Cultura Ciomortan*, în *Aluta*, Sf. Gheorghe, p. 71-76

Fig. 1. | 1 – *Situl arheologic „Dâmbul Cetății”, vedere dinspre est;*
2 – *Tabăra arheologică de la Păuleni Ciuc - Ciomortan, județul Harghita,*
vedere dinspre vest

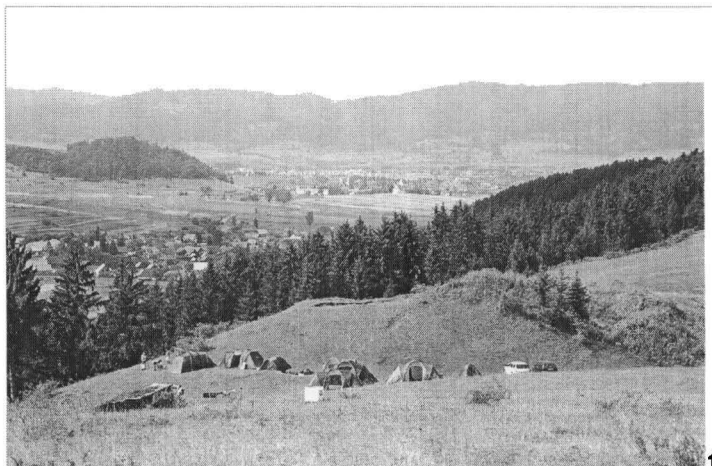

Fig. 2. | 1 - Atelierul „Epoca pietrei și cuprului”, desenarea planșelor;
2 - prezentarea planșelor cu reconstituirea locuințelor eneolitice

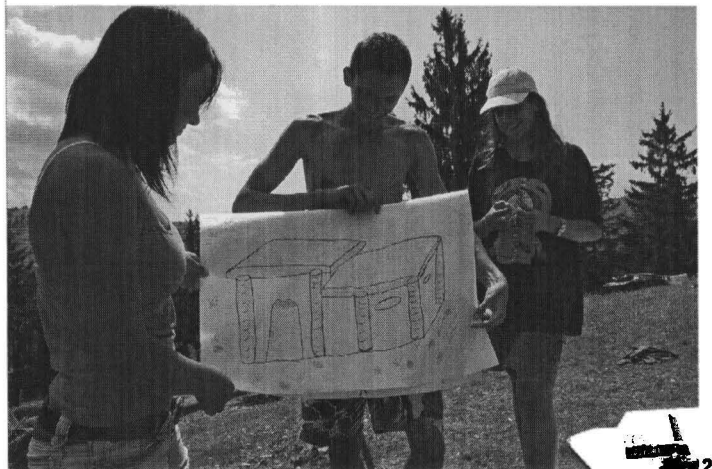
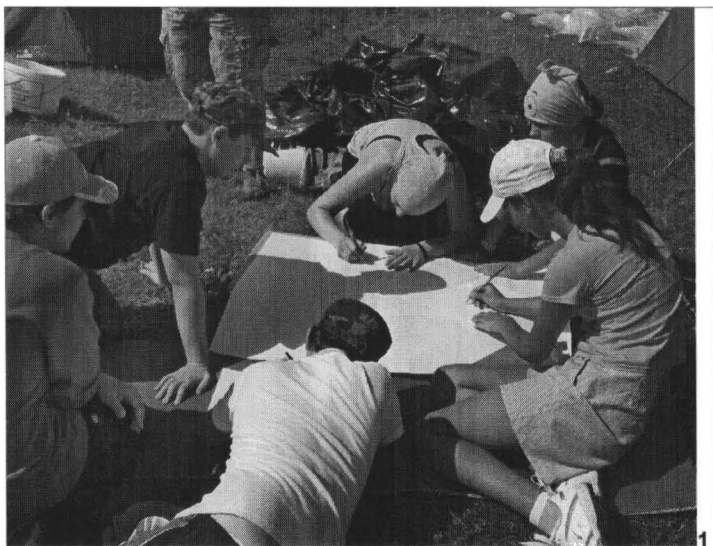

Fig. 3. | 1 - Atelierul „Săpături arheologice”, lucrul cu șpaclul;
2 – prezentarea stratigrafiei sitului

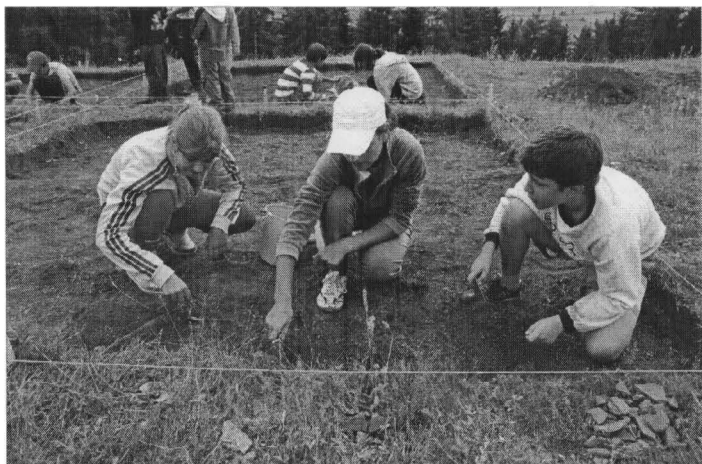

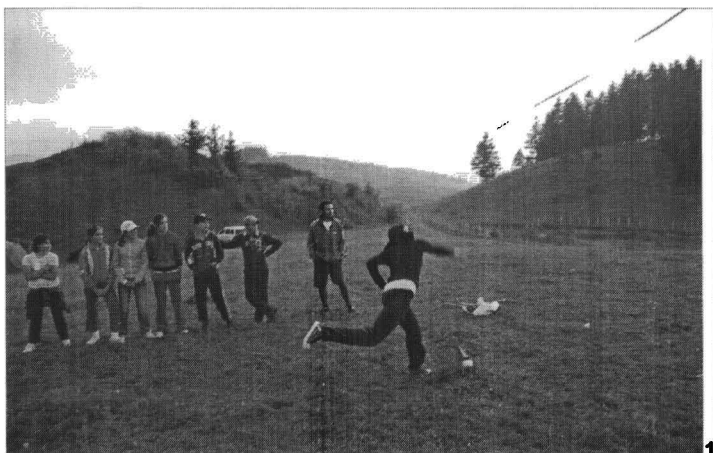
Fig. 4. | 1 - Ateliernul „Vase și obiecte ceramice”, modelarea vaselor din lut;
2 – vase și obiecte din lut pregătite pentru Concursul „Micul Olar”

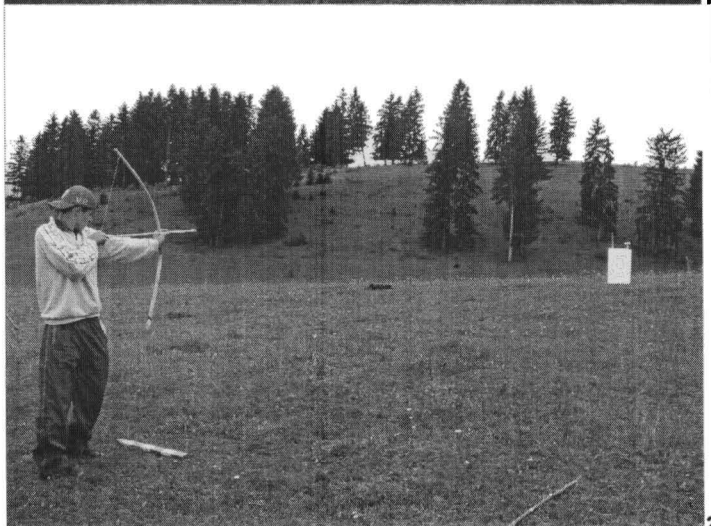
Fig. 5. | 1 – Experimentul „Pregătirea branei”, măcinarea grâului cu râșnița din piatră;
2 – Experimentul „Războiul de țesut al cucutenienilor”

Fig. 6. | 1 - Jocul „Vânător/AgricULTor”, aruncarea sulifei;
2 – tragerea cu arcul preistoric

1

2

Fig. 7. | 1 – Înviorare în „Epoca Pietrei”;
2 – Prezentarea Caietului „Micul Arheolog”

Fig. 8. | 1 – Festivitate de premiere (Grupa 1);
2 – Focul de tabăra (Grupa 3)

Programe educaționale în muzeele norvegiene

Ovidiu BARON

În paginile care urmează, voi face o trecere în revistă a câtorva programe educaționale observate în muzee din Norvegia, pe parcursul unei vizite de o săptămână, constituită ca un schimb de experiență în cadrul proiectului *Conservarea și restaurarea patrimoniului din Muzeul în aer liber – Dumbrava Sibiului*, finanțat prin MFSEE (cu fonduri din Norvegia, Islanda și Lichtenstein). Vizita s-a derulat în perioada 28 iunie-5 iulie 2010 și a inclus întâlniri de lucru în mai multe muzee din Oslo, Lilehammer și Trondheim, precum și cu reprezentanții structurilor responsabile cu gestionarea patrimoniului natural și a celui cultural din Norvegia. Delegația Muzeului ASTRA a fost interesată în mod prioritar de organizarea și funcționarea muzeelor în aer liber, pe diverse direcții de activitate, în funcție de specializările persoanelor care au efectuat deplasarea – membri în structura de conducere a Complexului Național Muzeal ASTRA și cu responsabilități în implementarea proiectului mai sus-menționat.

Vizitând *Norsk Folkemuseum* din Oslo am constatat similarități, dar și diferențe de abordare atât în planul organizării muzeului, cât și în ceea ce privește activitățile cu publicul. Ca o constatare generală, aș spune că interacțiunea cu publicul vizitator constituie o prioritate pentru toate muzeele în aer liber pe care le-am vizitat. Oamenii sunt implicați în diverse activități specifice existenței tradiționale în diverse locuri și perioade din existența Norvegiei, atât în scopul facilitării procesului de descoperire a informației istorico-etnografice, cât și din dorința fidelizării publicului. În unele zone, istoria implicării publicului începe o dată cu înființarea muzeului, dacă nu chiar înainte de înființarea sa propriu-zisă, cum este cazul *Muzeului Sverresborg* din Trondheim, al cărui director ne-a

vorbit despre rolul esențial pe care asociația de prieteni ai muzeului l-a jucat încă de la conturarea primei imagini a colecției care avea să se transforme într-un muzeu reprezentativ al unei întregi regiuni din Norvegia, cum este cazul în prezent. Prietenii muzeului au fost primii proprietari ai acelei colecții de început de drum, după care s-au implicat în mod constant în dezvoltarea și valorificarea acesteia, mergând de la participarea la acțiuni culturale specifice, până la activități de finanțare sau până la reprezentativitate în luarea deciziilor importante în privința dezvoltării muzeului. Exemplul acesta ne dovedește relația extrem de strânsă dintre muzeu și public, precum și importanța pe care o are implicarea comunității în acțiunile de valorificare a patrimoniului local, regional sau național. Norvegienii sunt mândri de evoluția țării lor, a căror istorie o cunosc foarte bine. Demnă de remarcat este luciditatea cu care prezintă dezvoltarea diferitelor regiuni, cu plusuri și cu minusuri, de la dominația daneză sau suedeză până la dorința de independență a fermierilor, de la perioadele de sărăcie sau de război la bunăstarea adusă o dată cu descoperirea resurselor de petrol, de la legendele vikingilor până la organizarea localităților – în Norvegia conceptele de sat sau de oraș au apărut relativ târziu, comunitățile fiind, în trecut, fie ferme izolate, fie simple *adunări de oameni*. De altfel, ni s-a spus că termenul folosit pentru a transmite ideea de sat are tocmai semnificația notată anterior.

Norsk Folkemuseum propune, de la bun început, vizitarea Norvegiei într-o singură zi. Având o reprezentativitate de nivel național, muzeul prezintă viața în Norvegia din anul 1500 până în zilele noastre. De la bun început stabilim o diferențiere față de organizarea muzeelor în aer liber din România, acestea concentrându-se, în cea mai mare parte, pe existența tradițională. În cazul *Muzeului Civilizației Populare Tradiționale ASTRA*, de exemplu, obiectivul cu care s-a pornit la drum a fost acela de reprezentare a tehnicii populare – prima denumire folosită fiind, de altfel, tocmai aceea de *Muzeul Tehnicii Populare*, instalațiilor și instrumentarului tehnic preindustrial urmându-i o colecție importantă de monumente și obiecte care să ofere o imagine de ansamblu asupra civilizației tradiționale românești. Tehnica a fost astfel completată de arhitectură, de religie și de instrumentarul reprezentativ pentru ocupațiile tradiționale practicate de români. Dacă muzeele norvegiene urmăresc evoluția

societății până în perioada recentă, muzeul sibian s-a concentrat pe ideea de tradiție, fără a încerca neapărat o definiție foarte strictă a perioadei de reprezentativitate pe care o acoperă aceasta. Dacă ținem cont de faptul că muzeul nu este finalizat din punct de vedere al aplicării planului tematic propus inițial – și dezvoltat ulterior – și că putem asista în continuare la transferul și reconstrucția de monumente, am putea crede că se urmărește evoluția civilizației tradiționale până în zilele noastre. Concentrându-ne însă asupra monumentelor transferate, aflăm că acestea sunt reprezentative pentru secolele trecute și putem concluziona că muzeul se concentrează, cel puțin în ceea ce privește monumentele de arhitectură vernaculară și cele de interes religios, asupra perioadei premoderne. Gândindu-ne la faptul că, în perioada comunistă, civilizația tradițională a dispărut în mod brutal, iar după schimbările intervenite în decembrie 1989, satele și orașele românești s-au dezvoltat haotic, ajungându-se la adevărate monstruoziități arhitecturale și peisagistice, putem conchide că muzeul sibian oferă o imagine elocventă a civilizației românești autentice, nereușind sau nepropunându-și să treacă peste limita - politică, istorică, culturală sau psihologică – impusă de perioada comunistă și de ceea ce a urmat. Dacă este îmbucurător să știm că muzeograful și cercetătorii caută cu asiduitate pe teren *ce se mai păstrează* din valorile tradiționale, poate că ar fi momentul să fie creat și un muzeu care să *dea seamă* de această discontinuitate apărută o dată cu perioada comunistă sau cu sfârșitul satului tradițional.

Acest tip de ruptură sau de discontinuitate nu există, așadar, în *Norsk Folkemuseum* sau în alte muzee norvegiene, unde reprezentativitatea monumentelor arhitecturale sau tehnice ajunge până în perioada recentă. *Norsk Folkemuseum* are 158 de clădiri istorice, fiind structurate în două zone culturale: urbană și rurală. Zona rurală este organizată în regiuni naționale, iar fermele sunt amenajate în funcție de tradiția locală. În ceea ce privește zona urbană, aceasta este prezentată sub denumirea de „Orașul vechi”, ceea ce ne duce la ideea că și acolo se are în vedere trasarea unei limite temporale care, din fericire, este însă foarte apropiată de zilele noastre. Din discuțiile avute cu reprezentanții Direcției Naționale Pentru Patrimoniu – o structură care se ocupă atât de patrimoniul cultural, cât și de cel natural -, am reținut că, în urma închiderii planurilor tematice ale celor mai multe muzee în aer liber din

Norvegia și al regrupării – consolidării – care a avut loc în ultimii ani din dorința unei mai bune organizări a activității și a unei împărțiri mai eficiente a resurselor, se pune un accent din ce în ce mai mare pe conservarea *in situ* a monumentelor valoroase, sub directa îndrumare a specialiștilor din muzee, care preiau, adeseori, în aceste structuri consolidate, și grija administrării și punerii în valoare a unor astfel de monumente. Sunt evitate, în acest fel, dificultățile pe care le presupun transferul și reconstrucția tuturor acestor monumente în cadrul unor muzee, imposibilitatea practică de a muta toate monumentele identificate, însă avantajul cel mai mare este acela al salvării peisajului natural și cultural.

Programele educaționale sunt prioritare pentru toate muzeele vizitate, activitățile din cadrul acestora fiind, practic, unul din principalele puncte de atracție pentru publicul vizitator. Cea mai mare parte a acestor activități se desfășoară sub formă de animații, munca angajaților permanenți – 7 persoane, la *Norsk Folkemuseum* – fiind completată de un număr destul de important de angajați temporari, pe durata perioadei estivale (în general sunt angajați tineri, elevi sau studenți, cu aptitudini artistice sau practice). Animatorii sunt îmbrăcați în costume tradiționale și practică activități variate: cântece și dansuri tradiționale, în diverse zone ale muzeului, activități agricole, culinare sau casnice. Se lucrează cu grupuri mici de copii, aceștia fiind implicați în activități de învățare și practicare a unor meșteșuguri, de asimilare de informații prin intermediul poveștilor sau al teatrului muzeal, de dobândire de abilități cu ajutorul unor activități gospodărești etc.

Un loc aparte îl reprezintă școala tradițională, care îi transpune pe copii într-o altă epocă. Atât *Norsk Folkemuseum*, cât și alte muzee în aer liber din Norvegia, dispun de astfel de școli-monument, transferate în muzeu și folosite în scopul pentru care au fost create inițial. Atât elevii, cât și dascălii sunt îmbrăcați după moda specifică unei anumite epoci, iar lecțiile prezentate, metodele de predare, precum și mijloacele tehnice folosite respectă cu sfințenie epoca respectivă. Bineînțeles, înaintea organizării unui astfel de program, sunt necesare importante eforturi de cercetare, urmate de formarea animatorilor. Vizitatorilor li se permite să privească, în trecere, de dincolo de ușă, secvențe din desfășurarea unor astfel de lecții.

În ceea ce privește cercetarea prealabilă organizării activităților educaționale, în mod evident ea are un rol esențial, animatorul sau pedagogul fiind mai întâi format de către specialist, spre deosebire de muzeul sibian, unde animatorii sau coordonatorii programelor de educație muzeală sunt dublați de prezența unor meșteri. Există însă și în Norvegia situații în care, în unele case, meșterii își desfășoară activitatea în ateliere special amenajate, permițând vizitatorilor să-i vadă la lucru și profitând de ocazie pentru a-și expune și chiar vinde, în unele cazuri, produsele.

O altă activitate educațională, la alt nivel, este cea dedicată meșterilor sau persoanelor adulte care doresc să se specializeze în practicarea unui meșteșug tradițional. Aceste programe au fost începute cu elevi de la școli cu profil tehnic și continuate cu adulți care devin, în urma unei formări temeinice, adevărați restauratori de monumente. Programele de acest tip au în vedere atât posibilități de inserție socială, cât și acoperirea unor specialități neglijate pentru o vreme și de care este nevoie în prezent, în programele de reconstrucție în cadrul muzeelor sau pentru proiectele de conservare *in situ* a unor monumente. Importante sunt, aici, aspecte legate de redescoperirea unor tehnici de lucru pierdute, prin intermediul unor cercetări de teren, în unele cazuri, prin studiu comparativ (sunt preluate sau adaptate tehnici de lucru similare folosite la popoare cu o tradiție a lemnului la fel de veche cu cea norvegiană). În unele cazuri, muzeele organizează șantiere experimentale, cum este cazul muzeului din Dokka (*Lands Museum* <http://www.randsfjordmuseene.no/>), unde a fost reconstruită, cu mijloace specifice, o locuință din perioada vikingilor, cercetarea etnografică fiind combinată cu cea istorico-arheologică. Construcția, deși aparent încheiată, ridică în continuare semne de întrebare, în jurul cărora iau naștere adevărate dispute (sistemul de încălzire, de exemplu, nu este foarte clar, din cauza faptului că fumul produs de focul aprins pe vatra dintr-un colț al încăperii „refuză” să se lase evacuat prin lucarna creată chiar în mijlocul acoperișului sau chiar pe ușa casei, locuința originală nefiind prevăzută nici cu hotă, nici cu fereastră verticală).

În programul educațional mai sunt incluse vizite ghidate sau ateliere care valorifică fermele norvegiene, magazinele de dulciuri tradiționale, decorațiunile interioare etc. Așa cum se întâmplă și în unele

muzeu românesc, se pune accent pe revitalizarea istoriei sau a tradiției, prin activități specifice. Dacă în muzeele în aer liber din România s-a încercat îndeosebi recrearea unor evenimente specifice satului tradițional – târguri, festivaluri, ceremonii religioase sau reproduceri ale unor tradiții importante, toate acestea având un conținut educațional indiscutabil, atât prin puterea exemplului, cât și prin atelierelor practice, prin demonstrațiile sau concursurile de creație pe care le includ, de exemplu, în Muzeul Civilizației Populare Tradiționale ASTRA, în muzeele norvegiene atenția se concentrează îndeosebi asupra unor micro-evenimente, a unor scene de viață care implică foarte puțini actanți și în desfășurarea cărora pot interveni vizitatorii. La atmosfera tradițională contribuie și trăsura, care trece, din când în când, pe aleile neasfaltate, precum și animalele și păsările domestice (cai, vaci, oi, capre, porci, găini etc.) de care vizitatorii se pot apropia fără mari restricții (e drept, că o fac „pe propriul lor risc”, după cum vedem că este menționat pe gardurile împrejmuitoare). Un aspect aparte am remarcat la muzeul din Dokka, unde fauna a început să fie integrată în peisajul etnografic, conducerea muzeului considerând că istoria naturală nu poate fi izolată de istoria oamenilor și a locurilor.

Atât la *Norsk Folkemuseum*, cât și la *Muzeul Maihaugen* din Lillehammer (<http://www.maihaugen.no/en/>), gazde în costum tradițional întâmpină vizitatorii în unele case. (Trebuie menționat aici că nu toate monumentele sunt amenajate în interior și că mare parte dintre acestea sunt închise, la acest capitol Muzeul Civilizației Populare Tradiționale ASTRA fiind net superior.) Gazdele pot oferi detalii despre casă, pot orienta vizitatorii sau pot face mici demonstrații de virtuozitate – fie meșteșugărească, fie muzicală. Impresia de viață este puternică, animatorii sunt bine pregătiți, iar efectul educațional este evident, oamenii învățând fără să conștientizeze neapărat acest lucru. La *Muzeul Maihaugen* gazdele sunt, în locuințele urbane, adolescenți care le prezintă vizitatorilor casa ca și cum le-ar aparține, menționând de fiecare dată că părinții lipsesc, pentru moment. În două situații de acest gen, tinerii animatori ne-au prezentat mobilierul specific unei anumite perioade – anii 60 sau anii 80 -, au trecut în revistă o parte din instrumentarul casnic, obiectele favorite ale tatălui sau ale mamei și au interpretat câte o secvență muzicală din perioada respectivă.

La muzeele menționate mai sus, dar și la *Muzeul Sverresborg* din Trondheim (<http://www.sverresborg.no/english/>) sunt organizate ateliere culinare, în cadrul cărora sunt pregătite preparate simple, cum ar fi pâinea tradițională „plată” - *lefse* -, untul sau brânza. Gospodinele își primesc vizitatorii cu amabilitate, le explică tehnicile de fabricație și le oferă să guste din produsele lor. Astfel de ateliere sunt realizate, separat, și cu grupuri mici de fetițe, în timp ce băieții sparg lemne sau se îndeletnicesc cu vreun meșteșug tradițional mai potrivit pentru ei.

Muzeele se implică și în activități educaționale desfășurate în afara spațiilor proprii, organizând excursii de învățare având ca obiective monumente conservate *in situ* sau elemente de peisaj cultural și natural specifice unei anumite zone.

Un rol foarte important în educația muzeală îl are un program național numit *Rucsacul cultural*, susținut de Ministerul Culturii și Cultelor și de Ministerul Educației și Cercetării. Programul este finanțat printr-un surplus de venituri obținute de casele de pariuri și este aplicat în școlile norvegiene, în colaborare cu specialiști din muzeu. *Rucsacul cultural* urmărește transmiterea de cunoștințe și aptitudini din domeniul artelor spectacolului, artelor vizuale, filmului, muzicii, literaturii și patrimoniului cultural. Programul a fost demarat în anul 2001 pentru elevii mai mici, fiind extins, în ultimii ani, către cei de vârste mai mari – în prezent acoperă o arie de vârstă cuprinsă între 6 și 19 ani. Programul este aplicat de toate județele și municipiile norvegiene, implicând specialiști din școli și din instituțiile de cultură. În toate muzeele vizitate programul este cunoscut și există persoane care desfășoară activități concrete în derularea unor etape ale acestuia.

În mod obligatoriu, activitățile educaționale organizate în cadrul acestui program trebuie să fie legate de obiectivele stabilite de programa școlară.

Serviciile religioase nu lipsesc din oferta muzeelor în aer liber din Norvegia. Deși nu constituie o activitate permanentă – așa cum se întâmplă la Muzeul ASTRA, unde rolul esențial al bisericii în comunitatea tradițională este evidențiat de programul religios din fiecare duminică sau zi de sărbătoare de peste an – bisericile transferate în muzeu găzduiesc uneori slujbe religioase, fie în scopul recreării atmosferei de epocă, fie pentru organizarea unor căsătorii sau botezuri pentru cei care le solicită.

La *Muzeul Sverresborg* este solicitat pentru astfel de servicii preotul care deține parohia din zona muzeului.

Târgurile, marile evenimente ale comunităților tradiționale, fac și ele parte din programul anual. La *Norsk Folkemuseum* se organizează un târg de Crăciun și o întâlnire de celebrare a sărbătorii pascale, în timp ce la muzeul din Dokka, într-un amfiteatru în aer liber special amenajat, este serbată cu mare fast ziua națională a Norvegiei.

Expozițiile sunt create tot pentru a sta la baza unor experiențe de învățare. La organizarea unei expoziții lucrează o echipă alcătuită dintr-un muzeograf, un conservator, un arhitect și un specialist în programe educaționale. Aceasta pare să fie formula minimă obligatorie, astfel încât rezultatul să fie foarte bun atât din punct de vedere estetic, pentru transmiterea corectă a mesajului, cât și pentru valorificarea prin programe educaționale ulterioare. Tematica abordată este vastă: costumul tradițional, arta bisericească, jucăriile tradiționale, reconstituirea unor interioare de locuințe din diverse epoci istorice etc. Sunt organizate mai puține expoziții temporare – și mai puține evenimente – ca la Muzeul ASTRA, planificarea, documentarea și realizarea propriu-zisă durând, în unele cazuri, câțiva ani. De la bun început se pune însă mare preț pe scopul expoziției, pe posibilitățile de valorificare a acesteia, pe cunoștințele pe care le va transmite și pe modalitățile prin care vor fi transmise și, nu în ultimul rând, pe aranjarea lor vizuală.

Informarea publicului este în general discretă, cel mai frecvent fiind folosite săgeți de lemn pentru direcționare, etichete mici, din lemn sau din material plastic, atașate monumentelor, cu informație puțină (denumirea monumentului, eventual locul de proveniență și anul în care a fost construit, toate acestea în norvegiană și în două limbi de circulație internațională), iar din loc în loc sunt amplasate hărți ale muzeelor, pe care sunt marcate monumentele și punctele de ieșire. În unele muzee sunt utilizate sisteme mobile de informare, tot din lemn, pe care sunt atașate coli plastifiate, cu mesaje indicând o animație sau un eveniment special. În interiorul pavilioanelor sunt organizate centre de informare turistică, acestea folosind și mijloace de informare moderne: ecrane digitale, panouri iluminate, afișiere etc. În exterior sunt afișate bannere verticale sau orizontale, iar la intrare sunt amplasate panouri din aluminiu pe care sunt scrise informații utile – preț, orar etc.

Concepute în scopul păstrării și prezentării monumentelor, obiectelor de patrimoniu și a tradițiilor specifice, muzeele în aer liber din Norvegia oferă o experiență educațională bogată, pentru toate categoriile de vârstă, plecând de la simpla acumulare de informații generale, până la dobândirea de cunoștințe aprofundate sau de abilități practice. Prin intermediul unei colaborări strânse cu școlile și sub îndrumarea autorităților de profil, sunt create experiențe de învățare strâns legate de programa școlară și utile societății contemporane, fie că este vorba de o mai bună înțelegere a traseului istoric parcurs de poporul norvegian, fie pentru asimilarea de cunoștințe legate de peisajul cultural propriu țării sau pentru inserția socială a unor categorii de oameni, prin reactualizarea unor meserii specifice tradiției lemnului.

Bibliografie:

Paal Mork, *Norsk Folkemuseum. The Open-Air Museum*, Norsk Folkemuseum 2003.

***, *Norsk Folkemuseums Skoleprogram 2009-2010*, Norsk Folkemuseum 2009.

***, *Maihaugen Sommerprogram 2010*, Lillehammer 2010.

***, *Sverresborg Trøndelag Folkemuseum*, Trondheim 2010.

Norwegian Ministry of Culture and Church Affairs, The Secretariat for the Cultural Rucksack, *A Cultural Rucksack for the Future – Report No. 8 (2007-2008) to the Storting*, 2008.

Surse online:

http://www.abm-utvikling.no/?set_language=en

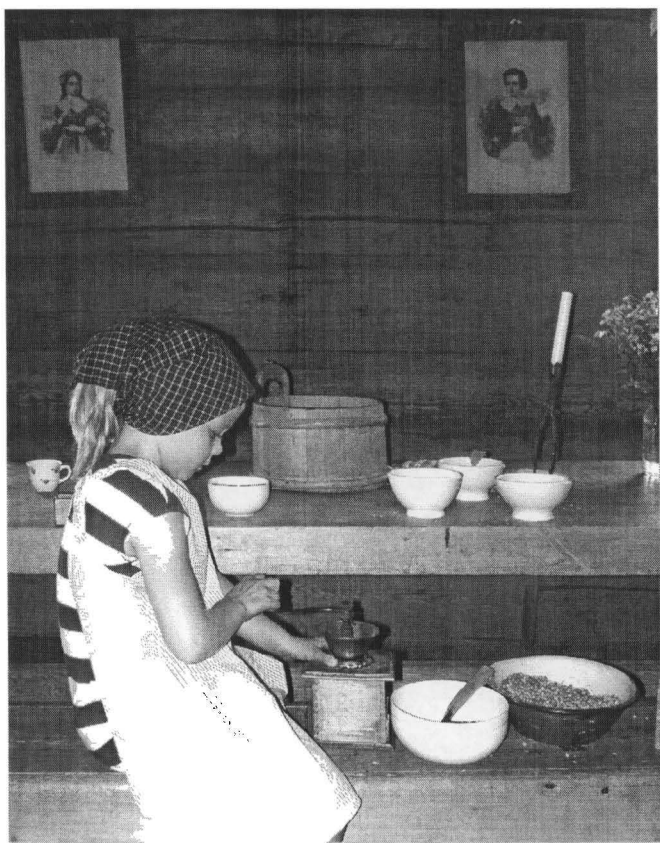
www.denkulturelleskolesekken.no

<http://www.sverresborg.no/english/>

<http://www.maihaugen.no/en/>

<http://www.norskfolkemuseum.no/>

<http://www.randsfjordmuscene.no/>

Activități gospodărești

Ambianță - Trăsură Norsk Folkemuseum

Animație - Norsk Folkemuseum

Demonstrație olărit

Demonstrație țesut

Gazdă Norsk Folkemuseum

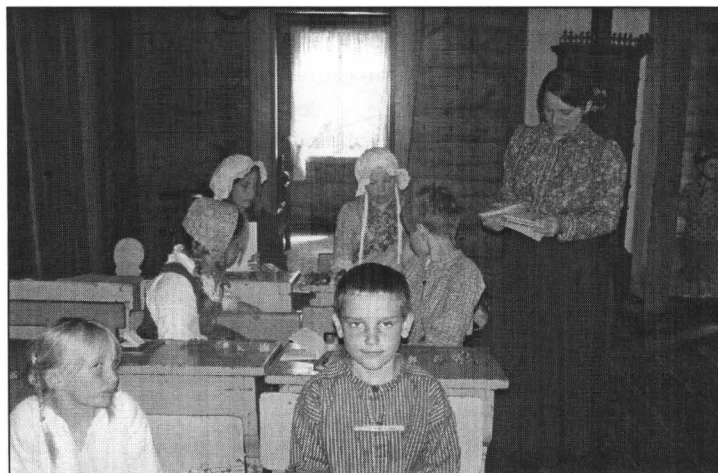
*Gazdă animație
Norsk Folkemuseum*

Gazdă atelier culinar Norsk Folkemuseum

Lucrări agricole

Școala tradițională Norsk Folkemuseums

Școala de Vară „Tradiții și obiceiuri din județul Brăila”

Brîndușa ILIE

Programele de pedagogie muzeală dedicate copiilor câștigă din ce în ce mai mult teren, în ultimii ani, reprezentând o alternativă de succes la orele formale de curs desfășurate în mod clasic, în instituțiile de învățământ. Dintre avantajele multiple ale unor astfel de proiecte, amintim faptul că ele se pot desfășura pe tot parcursul anului calendaristic, au un caracter de învățare participativ-activă, iar libertatea creatoare în exprimare asigură originalitate¹.

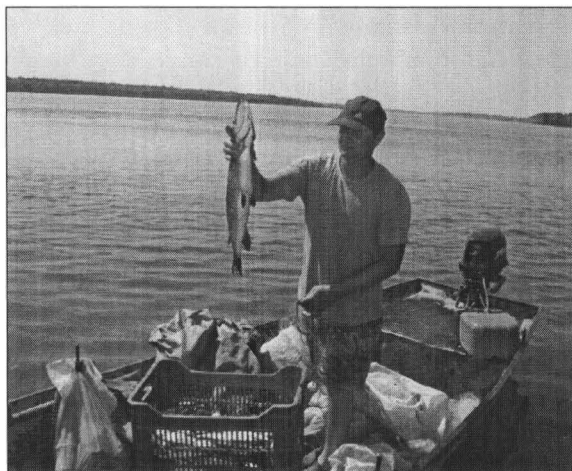
Școala de Vară „Tradiții și obiceiuri din județul Brăila”, ediția I, reprezintă un proiect nou pentru Muzeul Brăilei, care se dorește a avea continuitate și în anii următori. În același timp, este rezultatul unui acord de parteneriat încheiat între instituția muzeală cu Școala cu clasele I-VIII „Mihai Eminescu” din Brăila.

În lipsa unui spațiu muzeal propriu (în curs de renovare), ne-am propus să luăm contact direct cu „realitatea vie” din satele din Câmpia Brăilei, obiectivul proiectului fiind popularizarea obiceiurilor și a sărbătorilor tradiționale românești în rândul elevilor, dezvoltarea de abilități personale, estetice, sociale și comunicative ale acestora. Programul a cuprins cercetarea de teren în județ, vizite la muzee școlare, galerii, confecționare de obiecte, expoziții, vizionări de filme cu caracter documentar.

Pe parcursul mai multor zile, împărțiți în echipe de 5-6 elevi, ne-am deplasat în localitățile Gropeni, Ianca, Măxineni, Tufești, Unirea și Valea Cânepii, pentru a ne întâlni cu fierari, potcovari, țesătoare, pescari, lăutari, conturând, în linii generale, aspecte importante de civilizația muncii. Micii gustieni au pătruns pentru prima dată într-un atelier de

¹ Ioan Opreș, *Managementul muzeal*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2008, p. 96

fierărie, au văzut „pe viu” cum se lucrează o potcoavă, au ascultat poveștile pescărești ale cunoscuților pescari din Gropeni, interacționând cu ustensilele specifice practicării pescuitului pe Dunăre. Casa cu chiler, încălzită cu sobă oarbă și cu podea din lut a devenit o realitate, nu doar o amintire din basmele copilăriei.

Gropeni

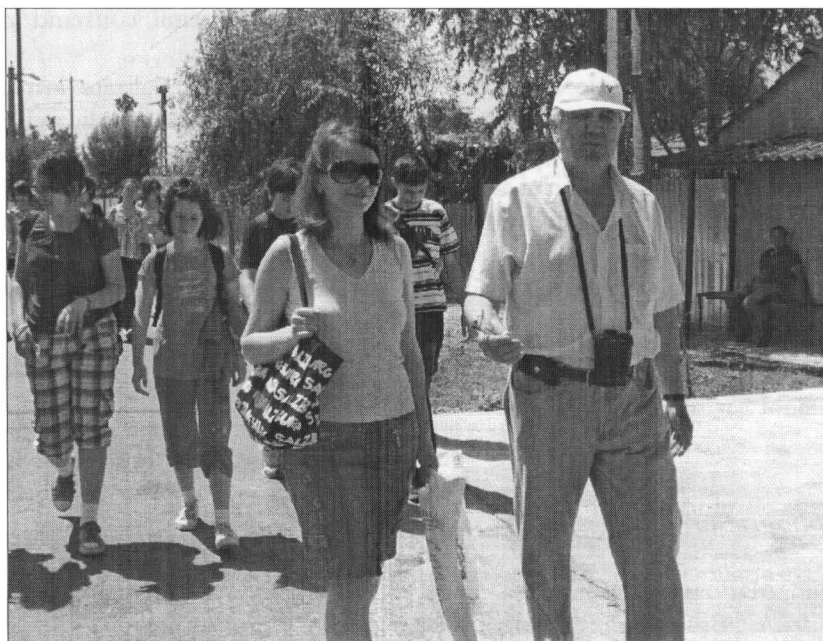

Unirea

Au fost vizitate și muzeele școlare cu caracter etnografic din satul Valea Cânepii și din cadrul Școlii „Mihai Sadoveanu” Brăila; un moment deosebit s-a petrecut în orașul Ianca, când custodele Muzeului Orășenesc din localitate, profesorul Ion M. Bărbuceanu ne-a însoțit la cele mai importante mărturii istorice din zonă, ne-a ghidat la mai multe ateliere de fierărie și ne-a găzduit în sala de etnografie a muzeului, explicându-ne etapele înființării acestei instituții. Pentru a vedea un atelier de țesătorie chiar în inima Brăilei, ne-am îndreptat pașii către Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, unde am admirat costumele populare brăilean, dar și diverse țesături în lucru, care participă la târguri naționale și internaționale.

Școala „Mihail Sadoveanu” Brăila

Ianca

Pentru a marca sărbătoarea Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul, în dimineața zilei de 24 iunie am asistat la o slujbă religioasă efectuată de Înaltpreasfințitul Părinte Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos, la Mănăstirea Măxineni, ctitorie a lui Matei Basarab. Sfârșitul zilei de 24 iunie s-a concretizat printr-o serată muzeală muzical-folclorică, la care au fost invitați Corul Bărbătesc „Armonia” al Casei de Cultură a municipiului și eleva Laura Șoga, de la liceul „Haricleea Darclee” din Brăila. Cu această ocazie a avut loc și vernisajul expozițiilor de fotografie, pictură și obiecte realizate manual de copii, toate inspirate din cercetările de teren derulate în zilele anterioare.

În ultima zi a Școlii de Vară a fost organizată o sesiune de comunicări la sediul Muzeului Brăilei; cu această ocazie copiii implicați în proiect au prezentat, individual sau pe echipe, comunicări scrise, power point sau filme despre activitățile la care au participat. Juriul a fost alcătuit din muzeografi, cadre didactice, bibliotecari și elevi de liceu.

La finalul sesiunii, Muzeul Brăilei a oferit diplome și premii, constând în cărți ale Editurii Istros.

Rezultatele finale ale Școlii de Vară au fost materializate într-o broșură¹ care se dorește a fi un instrument util pentru cadrele didactice din județul Brăila și o lectură captivantă pentru tânăra generație scrisă de cei de aceeași vârstă. Cel mai amplu capitol îl reprezintă paginile de jurnal ale copiilor, în care au punctat propriile trăiri și gânduri legate de această experiență unică din viața lor; pentru cei mai mulți dintre ei, Școala de Vară a însemnat un fel de „vacanță la țară”, un alt fel de mod de viață și de atitudine.

Bibliografie:

Bălan, Marioara, Ilie, Brîndușa, *Școala de Vară „Tradiții și obiceiuri din județul Brăila”*, Brăila, Editura Istros, 2010.

Oprîș, Ioan, *Managementul muzeal*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2008.

¹ Marioara Bălan, Brîndușa Ilie, *Școala de Vară „Tradiții și obiceiuri din județul Brăila”*, Brăila, Editura Istros, 2010

Copiii în fotografii. Valorificarea arhivei fotografice a Muzeului ASTRA în cadrul programului de educație muzeală

Delia VOINA

Copilăria, o lume de miracole și de nimire...

Eugen Ionescu

Fotografia a fost, fără îndoială, una dintre descoperirile de mare răsunet din istoria culturii. Primele ateliere fotografice au apărut în Transilvania foarte curând după primul anunț public, din 7 ianuarie 1839, făcut de *Dominique Arago*, la Paris¹, și s-au înmulțit cu aceeași rezeziune ca în întreaga Europă².

Atras de mediul rural, de exotismul porturilor populare specifice locuitorilor spațiului intracarpatic, artistul-fotograf a immortalizat, într-o scenografie bine regizată, în interiorul studioului său, cu decoruri uneori sobre, alteori extrem de bogate, români, sași, maghiari sau țigani, înveșmântați în frumoase costume populare tradiționale de sărbătoare sau îmbrăcați în haine de zi cu zi.

¹ În anul 1839 fizicianul și astronomul *Dominique Francois Arago* (1786-1853) făcea o scurtă prezentare, în fața reprezentanților *Academiei de Științe și Arte Frumoase*, reuniți la Institutul Francez din Paris, anunțând descoperirea lui Joseph Nicephore Niepce (1765-1833) și Jacques Mandé Daguerre (1789-1851): reproducerea naturii cu maximum de fidelitate, fără a fi necesare cunoștințe de desen și fără îndemănare manuală specială. Eugen Iarovici, *Fotografia și lumea de azi*. București, Editura Tehnică, 1989, p. 95.

² În cazul orașului Sibiu, în perioada cuprinsă între 1855-1900 au funcționat nu mai puțin de 42 ateliere fotografice, proprietarii lor fiind toți de origine germană. Konrad Klein, *Fotografische Ateliers in Hermannstadt 1860-1918*, în „120 Jahre Öffentliches Archiv in Siebenburgen, Sibiu/Hermannstadt”, 1996, 160-169.

Legăturile strânse între mediul sătesc și cel orășenesc, circulația informației, la care aveau acces și locuitorii din mediul rural¹, îi făceau pe cei fotografați să adopte o atitudine firească în fața aparatului fotografic. Astfel, oameni cu chipuri luminoase, aspecte din viața de zi cu zi a comunităților, momente festive din viața de familie sau din cea individuală, case și interioare tradiționale, școli, biserici au fost surprinse și păstrate pe hârtia fotografică, cu îndemănare și mult gust artistic.

Muzeul ASTRA este gestionarul unei colecții de fotografie veche etnografică², imaginile fiind realizate între anii 1855-1920 de fotografi care au activat în cele mai importante orașe ale Transilvaniei. O categorie aparte în cadrul colecției este seria de 110 piese muzeale având în prim-plan **copii** și imagini specifice **copilăriei**. Privind aceste fotografii am constatat că prin intermediul lor se poate reconstitui o lume sensibilă, delicată, discretă și foarte diferită de cea a copilului de astăzi.

În imaginile fotografice de acum mai bine de 100 de ani, universul copilăriei este redat în toată splendoarea lui: de la bebeluși îmbrăcați în ii brodate cu negru, specifice Mărginimii Sibiului, sau copilași ocrotiți de brațele trudite ale mamelor, la „cei creștinați”, aduși acasă de nași; de la copilași adormiți în leagăn de nuiele, prins de grindă, la cei aflați la vremea primilor pași, învățați alături de frații mai mari; de la copii prinși în jocurile specifice vârstei, la cei însoțiți de cărțile de școală; de la portrete individuale, la copii înconjurați de familii mari și unite.

Anii copilăriei însemnau, înainte de toate, casa natală în care, alături de copil, își aveau locul părinții, frații și surorile, bunicii.

Dorit sau nu, copilul vine pe lume pentru a fi iubit de o *mamă*, prezentă alături de el în imaginile vremii, întotdeauna frumoasă, fericită și îngrijorată deopotrivă, în stare să invoce cerul și pământul pentru sănătatea și norocul *minunii* ei. Îl leagănă, îl hrănește, îl alintă, îl învață primele lucruri importante despre lume și viață. Mama, milostivă și iertătoare, este cea care dă glas poveștilor și basmelor. Iar *omulețul*, care a

¹ Încă din februarie 1839, ziarele românești țineau la curent cititorii cu amănunte despre perfecționările aduse în ultimul timp noii invenții. Amintim aici doar *Albina românească*, *Spiculatorul Moldo-Roman*, *Gazeta de Moldavia* (Iași), *Gazeta de Transilvania*, *Foaie pentru Minte, Inimi și Literatură* (Brașov), *Vestitorul românesc*, *Calendarul Progressului* (București).

² Colecția de *grafică documentară* numără în anul 2010, 2.847 de piese și cuprinde fotografii, litografii, cărți poștale. Acestea sunt considerate documente iconografice importante pentru cercetarea etnografică.

crescut, prin joc și jucării își conturează propria lume, înfrumusețată prin forța imaginației sale inepuizabile. Mai târziu, cititul și socotitul vor deveni pentru el, preocupări zilnice. *Tatăl*, de cele mai multe ori blând și darnic, este cel care stabilește pedepsele pentru năzbâtiile făcute. Împreună de el, copilul lucrează în gospodărie, merge la biserică și la târg.

Lumea celor mici este strâns legată de chipul mamei care, alături de protecția oferită de tată, dă stabilitate familiei¹.

Grup de copii în costume de sărbătoare săsești

Toate acestea au fost surprinse, în interiorul atelierului fotografic sau în mediul natural, de fotografi dedicați acestei arte. Trebuie spus că nu orice fotograf al secolului al XIX-lea se încumeta să fotografieze copii. Procedul tehnic de fixare a imaginilor pe negativ era unul destul de complicat și necesita un timp îndelungat, iar celor mici le era dificil să stea nemișcați și cuminiți cele câteva clipe necesare expunerii.

¹ Luminița Dumănescu, *Micii oameni mari. Reprezentanți ale copilăriei în memorialistică*, în „9 ipostaze ale copilăriei românești. Istorii cu și despre copiii de ieri și de azi”, Cluj-Napoca, Editura International Book Access, 2008, p. 154, 158.

Și pentru copii se utiliza aceeași manieră de fotografiere, specifică sfârșitului de secol al XIX-lea, ca și în cazul adulților. Se foloseau decoruri pictate cu scene etnografice (precum panouri reprezentând interioare de locuință tradițională, crengi de copac, garduri) și mobilier (mese, scaune, bănci etc.) pentru a compune spațiul în care urma să se fotografieze modelul¹.

Ca o particularitate a spațiului transilvănean, vom prezenta câteva informații despre așa-zisele *Expoziții de copii*. Cunoscută drept curiozitate, dar și pentru frumusețea imaginilor care le sunt asociate, *Expozițiile de copii* au fost organizate la începutul secolului al XX-lea de intelectuali români aștrști, membrii ai *Rennunii de agricultură din Sibiu*. De la expozițiile din *Apold* (1906), *Ilimbav* (1907), *Poiana Sibiului* (1908), *Orlat* (1909) și din alte sate ardelenice, ne-au rămas până astăzi fotografii impresionante, unele dintre ele păstrate la Muzeul ASTRA.

Premianți la Expoziția de copii, Apold, 1906

Împrejurările în care s-au organizat sunt semnificative atât pentru epoca și spațiul pe care le acoperă, cât și pentru copiii înșiși, mereu alții dar, atât de asemănători. Prin intermediul lor se cerea insistent românilor să nu se facă de rușine și să nu rămână mai prejos decât alte etnii

¹ Adrian-Silvan Ionescu, *Începuturile fotografiei etnografice în România*, în „Revista muzeelor”, 1991, nr. 1, p. 60.

conlocuitoare *în a crește o națiune sănătoasă și bine dezvoltată*¹. Aranjați de obicei pe o scenă, în brațele mamelor sau singuri, pe categorii de vârste, copiii erau analizați, fiecare în parte, de un juriu constituit în mare parte din medici. Scopul acestor expoziții era acela de a se constata starea de sănătate a copiilor și de a învăța mamele române cât mai multe lucruri despre cum să-și crească copii în cel mai bun mod cu putință. Pentru cei mai frumoși și sănătoși participanți, dar și pentru încurajarea mamelor, se dădeau premii în bani².

În demersurile pentru organizarea expoziției de la Poiana Sibiului se spunea că, deoarece localitatea *se găsește între cele mai avantajoase condiții igienice*, fiind model de frumusețe fizică, era necesară fotografierea *grupelor de copii participanți la expoziție, de juni și june, de bărbați și de femei în floarea vârstei, dar și moșnegi ajunși la vârstă înaintată*. Se urmărea prin acesta să se prezinte prin *ilustrațiunile din reviste, chipuri de adevărată frumusețe omenească, românească*³.

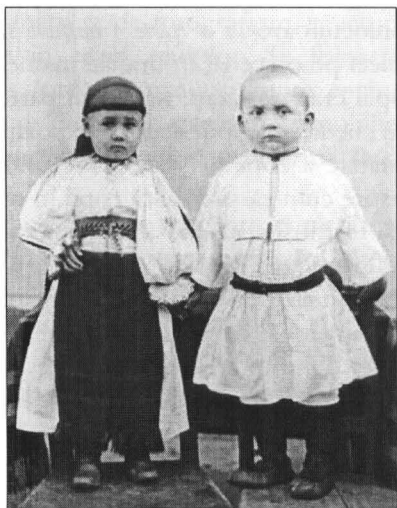
Naturaletăea, ineditul imaginilor și autenticul copiilor surprinși în imaginile păstrate în colecția de fotografii a Muzeului ASTRA ne-au făcut să concepem și să aplicăm, în cadrul programului de educație muzeală, un proiect cu tema *Copiii în fotografii*. La acestea a mai contribuit un experiment avut în urmă cu câțiva anii când, în cadrul expoziției *Femeia ardeleană în vechi imagini fotografice*, am reconstituit un atelier fotografic de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

După ghidajul de prezentare a expoziției, ajunși în fața intrării în atelierul fotografic, un băiat era ales pe post de fotograf iar restul copiilor, împărțiți în grupuri de câte trei elevi, *intrau la pozat*. Cu ajutorul tehnicii moderne, actuale, tuturor participanților la ora de pedagogie muzeală li s-au făcut portrete. Veselia și buna dispoziție a copiilor ne-a făcut să elaborăm proiectul desfășurat anul trecut, *Copiii în fotografii*.

¹ Romul Simu, *Prima expoziție românească de copii*, în „Luceafărul”, 1906, p. 421-423.

² La Ilimbav au fost expuși 74 de copii, 37 fiind premiați („Luceafărul”, 1907, p. 23), iar la Orlat, din cei 100 de copii expuși, 63 au obținut premii: 38 de fetițe și 25 de băieți („Luceafărul”, 1910, p. 524).

³ „Telegraful român”, 1908, p. 243.

Premianți la Expoziția de copii, Poiana, 1908

*Reconstituire atelier fotografic în cadrul expoziției
Femeia ardeleană în imagini fotografice*

Obiectivele urmărite în cadrul programului au fost:

- dobândirea de cunoștințelor despre universul copilăriei, reflectat în vechi imagini fotografice;
- familiarizarea elevilor cu definiții pentru: aparat fotografic, fotograf, album fotografic, carte poștală, colecție de fotografie, fototecă, obiect muzeal;
- îmbogățirea cunoștințelor despre tehnica de realizare a fotografiei în secolul al XIX-lea;
- dezvoltarea unor aptitudini creative;
- crearea propriului sistem de valori și atitudini față de subiectul tratat;
- cultivarea interesului pentru obiectele muzeale.

S-au desfășurat activități teoretice și practice precum:

- prezentarea fotografiilor cu profil etnografic din arhivă;
- rezolvarea unui test cuprinzând șase întrebări despre fotografie;
- realizarea unei compuneri cu tema *Cum a fost copilăria altădată*;
- jocuri didactice pentru fixarea cunoștințelor dobândite.

Fotografia veche etnografică păstrată în arhiva Muzeului ASTRA constituie o oglindă a secolului al XIX-lea, un martor al vremurilor trecute, un album din a cărui pagini ne zâmbesc chipuri de copii, ce ne amintesc de nostalgia acelei lumi pline de miracole și de uimire.

Bibliografie selectivă:

- Corsaro, William A., *Sociologia copilăriei*, Cluj-Napoca, Editura Internațional Book Access, 2008.
- Dumănescu, Luminița, *Transilvania copiilor. Dimensiunea demografică a copilăriei la românii ardeleni (1857-1910)*, Cluj-Napoca, 2006.
- Grama, Ana, *La photographie ethnologique transylvaine (1850-1918): de la curiosité à la propagande patriotique*, în „Martor”, București, 1997, nr. 2, p. 50-57.

Să citim ziarul străbunicilor !

Marinela Loredana BARNA

Muzeul se adresează unui public diferențiat ca nivel cultural și trebuie să se plieze la diferite niveluri de cultură. Este un agent cu o diversitate de funcții, una dintre ele fiind aceea de a opera în câmpul educațional prin mesaje specifice.

Educația prin muzeu este fie complementară celei școlare, fie de sine stătătoare. Pentru realizarea acesteia muzeul trebuie să dispună de un spațiu și de dotările necesare. Difuzarea culturii într-un spațiu neconvențional pentru individ contribuie la creșterea disponibilității acestuia pentru învățare. Muzeul comunică mai ales prin vizualizare – un tip de comunicare mai eficient decât cel școlar, clasic, și prin dialog, elevul fiind implicat activ în procesul de învățare.

Atât muzeul, cât și școala, asigură o cunoaștere științifică, realizată prin instrumente pedagogice moderne. Conlucrarea dintre muzeograf și pedagog este o soluție viabilă în procesul educațional. Publicul școlar de vârstă mică și medie rămâne publicul țintă statornic al mesajului muzeal. Între formele educative propuse de muzeu amintesc: expoziția - atelier, atelierul pedagogic muzeal, atelierul de restaurare, clubul etc.

În ultimii cinci ani Muzeul „Casa Mureșenilor” din Brașov a oferit publicului școlar din oraș și din imediata apropiere programe de pedagogie muzeală care s-au bucurat de un real succes. În prezent oferta de pedagogie a muzeului este de șapte programe educaționale: *Joc, Comunicare, Învățare, Să citim ziarul străbunicilor!, Copiii restauratori și conservatori, Publicitatea ieri și azi, Istoria costumului în secolul al XIX-lea, Protejarea patrimoniului imobil, Comunicare și creativitate*, ultimul desfășurându-se la sediul Serviciului Literatură „Ștefan Baci”. Cinci din aceste programe sunt incluse în proiectul „Muzeul vine la tine!”, finanțat de către AFCN, și care este în curs de desfășurare. Începând cu anul 2009 muzeul percepe o taxă de pedagogie în valoare de 3 lei / elev.

Unul din programele de pedagogie muzeală pe care le desfășor, se intitulează *Să citim ziarul străbunicilor !*. Acesta a debutat în luna iunie a anului 2008. Publicul țintă este format din elevi de gimnaziu, mai precis din clasele a VI-a, a VII-a, a VIII-a. Programul se desfășoară pe parcursul unei întâlniri la muzeu. O scurtă introducere istorică se face cu ajutorul unor mijloace complementare de prezentare – un Power-Point transmis cu ajutorul unui video-proiector. Elevii află informații despre alfabetul chirilic și utilizarea alfabetului chirilic în scrierea limbii române în secolele XVI-XIX.

Totodată, elevilor le este prezentată o scurtă istorie a primului ziar politic al românilor din Transilvania – „Gazeta de Transilvania/Gazeta Transilvaniei”, tipărit la începuturi cu caractere chirilice. La Brașov apăsarea în primăvara anului 1838 ziarul „Gazeta de Transilvania” avându-l ca editor și ca tipograf pe Johannes Gött (1810-1888), iar ca redactor pe George Barițiu (1812-1893).¹ Iacob Mureșianu (1812-1887) și vărul său, Andrei Mureșanu (1816-1863), au fost printre primii colaboratori ai ziarului. Redacția se afla în casa din cetate în care locuia familia Mureșianu, astăzi Muzeul „Casa Mureșenilor” (Piața Sfatului nr. 25). Primul număr al ziarului vedea lumina tiparului la 12 martie 1838 (an I, nr. 1).

Din anul 1850 „Gazeta Transilvaniei” îl avea pe Iacob Mureșianu ca redactor. Fiul său, Aurel Mureșianu (1847-1909), a preluat conducerea ziarului în anul 1878, devenind primul ziarist profesionist din Transilvania. După 10 ani, în 1888, Aurel Mureșianu îndeplinea visul tatălui său, acela de a tipări „Gazeta Transilvaniei” în propria tipografie – „A. Mureșianu”.² Comuniștii vor interzice tipărirea ziarului în anul 1948, dar a rămas în istoria presei drept cel mai longeviv ziar românesc.

Timp de 20 de ani (1842-1862) găsim în ziarul de la Brașov utilizarea ambelor tipuri de alfabet (chirilic și latin). La început se folosea alfabetul latin doar pentru titlurile articolelor care erau scoase în evidență printr-o dimensiune mai mare de font și îngroșate.

¹ Mircea Gherman, *Geneza „Gazetei de Transilvania”*, în „Cumidava XXI - Gazeta Transilvaniei 150 de ani de la apariție”, Brașov, 1997, p. 9-10.

² Bianca Purice, *Tipografia „A. Mureșianu”*, în „Țara Bârsei”- nr. 6 (serie nouă), an VI (XVII), Brașov, 2007, p. 84.

În anul 1842, în „Gazeta de Transilvania” din 4 mai (an V, nr. 18), apărea primul titlu de articol scris cu caractere latine pe pagina a 2-a a ziarului – „Chronică”. Titlul nu apărea doar pe pagina a 2-a, locul lui nu era prestabilit, uneori apărând și pe prima pagină.

În anul 1845 titlul articolului se schimba din „Chronică” în „Chronica străină”. Trei ani mai târziu acest titlul de articol dispărea. În „Gazeta de Transilvania” din 27 ianuarie 1848 (an XI, nr. 8), pe ultima pagină (a 4-a), apărea un nou titlu scris cu caractere latine „La Organul Luminării”. Acest articol nu apărea în fiecare număr.

În „Gazeta Transilvaniei” din 26 octombrie 1850 (an XIII, nr. 26) titlul primului articol era tipărit cu caractere latine „Partea officioasă” (pagina 1). În același ziar apăreau alte două titluri scrise cu caractere latine pe aceeași pagină (pagina a 3-a): „Tiara românească shi Moldavia” și „Chronica străină”.

În perioada 1850-1851 în fiecare număr al ziarului erau 3 sau 4 titluri scrise cu caractere latine.

În „Gazeta Transilvaniei” din 2 ianuarie 1852 (an XV, nr. 1) apărea primul articol scris cu caractere latine pe prima pagină „Monarhia austriacă”. În același an întreaga primă pagină a ziarului era scrisă cu caractere latine.

Zece ani mai târziu, „Gazeta Transilvaniei” din 7 ianuarie 1862 (an XXV, nr. 1) era tipărită integral cu caractere latine.

În partea a II-a a programului de pedagogie, în cadrul atelierului, elevii sunt împărțiți în echipe formate din câte doi membri încurajându-se lucrul în echipă. Fiecare echipă primește alfabetul chirilic și o fotocopie A3 din „ziarul străbunicilor”. Copiile oglindesc numere din primul an de apariție al „Gazetei de Transilvania”. În timpul rămas disponibil elevii transcriu cu caractere latine și în limbaj contemporan primele știri tipărite în anul 1838 la Brașov. Muzeograful responsabil acordă asistență echipelor. La sfârșitul întâlnirii, câte un membru din fiecare echipă citește știrea transcrisă și se fac comentarii pe text.

Astfel elevii află informații noi și despre viața cotidiană din secolul al XIX-lea – „prima petrecanie teatrală” din Brașovul anului 1838, o întâmplare înfricoșată de foc la Făgăraș, deschiderea unei case păstrătoare de bani, *SPARCASSA*, pentru brașovenii care n-au trebuință de banii lor, dar și pentru cei care doresc să împrumute, o festivitate în cinstea

împăratului Ferdinand I, pensionarea secretarului de tezaurariat Aron de Budai, creșterea nivelului apei Prahovei la Posada care a făcut imposibilă trecerea carelor, o înștiințare din partea redacției Gazetei prin care prenumerații ei sunt anunțați că Poșta refuză primirea pachetelor cu gazeta românească în ziua de luni, sau un testament prin care un ceasornicar din Viena născut la Brașov lasă suma de 10,000 florini bisericii evanghelic-luterane ungurești din Brașov.

La sfârșitul întâlnirii elevii sunt încântați să afle cum se scria o știre acum mai bine de un secol și jumătate, reușind să se familiarizeze totodată cu alfabetul chirilic.

Bibliografie:

Gherman, Mircea, *Geneza „Gazetei de Transilvania”*, în „Cumidava XXI - Gazeta Transilvaniei 150 de ani de la apariție”, Brașov, 1997.

Purice, Bianca, *Tipografia „A. Mureșianu”*, în „Țara Bârsei”- nr. 6 (serie nouă), an VI (XVII), Brașov, 2007, p. 84.

„Citind ziarul străbunilor”

Gazeta de Transilvania, Brasov,
12 martie 1838

„Citind ziarul străbunilor”

Oamenii Sării

Dan BUZEA
Alexandra CÎRLĂNESCU

Încă din cele mai vechi timpuri sarea a fost apreciată de oameni drept o resursă naturală deosebit de valoroasă. Astăzi, fie că o găsim la suprafața sau în adâncurile pământului ori în izvoare sărate, profităm la maxim de calitățile sale deosebite. Folosim sarea la prepararea și conservarea hranei, în scop terapeutic, în domeniul cercetării etc. Însă, dacă astăzi știm cum să exploatăm sarea și cum să beneficiem de proprietățile sale, ne întrebăm oare cum stăteau lucrurile cu mii de ani în urmă? Cum era exploatată și folosită sarea în preistorie?

Pornind de la una din cele mai importante descoperiri arheologice din zona Subcarpatică a Moldovei (România), datate în mil. VI-V î.Hr., (Cavruc, Dumitroaia 2006, 37-40; Monah, Dumitroaia 2007, 13-34; Alexianu *et alii* 2007, 279-298) și cele de la Beclean - Băile Figa, județul Bistrița-Năsăud (Harding, Cavruc 2006, 56-59; Cavruc, Harding 2008, 149-177), unde s-au descoperit unele dintre cele mai vechi exploatări miniere ale resurselor de sare gemă din Europa, datate în mil. III-I î.Hr., *Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni* din Sfântu Gheorghe, județul Covasna (România), conducător al acestei cercetări, a încercat să afle răspunsul la întrebare apelând la arheologia experimentală. De ce arheologia experimentală? Pentru că ea, pe de o parte, facilitează cunoașterea și înțelegerea mai bună a trecutului, prin experimente ce reproduc aspecte ale vieții de demult și testează interpretările cercetătorilor, iar pe de altă parte, reprezintă o modalitate foarte eficientă de a atrage publicul tânăr spre arheologie și spre cunoașterea *sării* altfel decât prin intermediul manualelor.

Astfel, în perioada 10-20 august 2010, Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni (MNCR), cu sprijinul partenerilor săi: Fundația „Cucuteni pentru Mileniul III” din București (FCMIII), Asociația

Cultural-Științifică „Carpații Răsăriteni” din Sfântu Gheorghe (ACSCR) și Universitatea Exeter din Marea Britanie, și cu suportul financiar al Administrației Fondului Cultural Național (AFCN) a organizat în cadrul Proiectului „Oamenii sării”, **Tabăra de Arheologie Experimentală de la Beclean - Băile Figa, județul Bistrița-Năsăud – 2010.**

Tabăra a fost concepută în sensul de a aduce pe de o parte răspunsuri privind metodele de exploatare a sării în preistorie, prin experimente arheologice, iar pe de altă parte de a aduce tinerii, elevi și studenți, mai aproape de istorie și arheologie, prin activități interactive și ateliere de lucru tematice.

Activitățile au fost grupate de organizatori în ateliere de lucru precum: atelierul de modelaj al lutului, atelierul de săpături arheologice, și experimente: arderea vaselor în cuptor, obținerea sării cu ajutorul *briquetage*-lor, metode de exploatare a sării geme etc.

La începutul taberei, participanții au vizitat șantierul arheologic de la Băile Figa, unde au putut observa direct munca arheologilor și unde au fost informați cu privire la metodele moderne de cercetare arheologică. Elevilor le-au fost prezentate la fața locului și instalațiile din lemn, vechi de peste 3000 de ani, utilizate de oamenii preistorici la exploatarea sării geme și la utilizarea apei sărate (Fig.1/1-2).

La *Atelierul de modelaj al lutului*, cel mai îndrăgit atelier, participanții au modelat manual din lut de diferite tipuri și cu diferite amestecuri, după modelul și tehnicile preistorice de modelare, obiecte și *briquetage* - recipiente folosite în preistorie pentru obținerea unor calupuri mici de sare, din apă sărată, prin fierbere (Fig.2/1-2). În paralel cu modelarea *briquetagelor* s-a derulat și concursul „*Mascota antidrog*”, susținut de Centrul de Prevenire Evaluare și Consiliere Antidrog Covasna (Agenția Națională Antidrog), colaborator în acest proiect, concurs ce a făcut parte din Proiectul „*Vacanță fără Droguri*” și care a avut două câștigătoare, elevele Anca Rus și Daniela Roman de la Școala Generală „Liviu Rebreanu” Beclean.

Una dintre cele mai captivante activități pentru participanți a fost experimentul de ardere a *briquetage*-lor în groapa-cuptor (Fig.3/1-2) și în cuptorul de suprafață - monocelular (Fig.4/1-2). Prin ardere la temperaturi ridicate (în groapa cuptor s-a atins temperatura de 1000° C, în urma măsurătorilor), vasele din lut s-au transformat în vase ceramice,

o parte din ele fiind folosite ulterior la alt experiment, cel de obținere a sării solide prin fierberea apei sărate în *briquetage*.

În cadrul experimentului „Troaca”, s-a încercat reconstituirea unei instalații de lemn după modelul celei descoperite la Băile Figa, care era folosită în preistorie la exploatarea sării geme. Astfel, pentru a exploata sarea gemă, a fost cioplită o „troacă” din lemn prevăzută cu cepuri perforate în interiorul cărora a fost introdusă o sfoară de cânepă. Troaca a fost instalată pe roca de sare gemă și umplută cu apă la început sărată, apoi dulce. Apa dulce, al cărei jet era direcționat de firul de cânepă, a făcut perforații adânci în roca de sare. Cu ajutorul unui baros din lemn și al penelor din lemn, prin lovire, s-au putut desprinde bulgări mari de sare (Fig.5/1-2).

Activitățile variate din proiect și apelul la arheologia experimentală au atras în tabără un număr de 42 de elevi de la Colegiul Național „Mihai Viteazul” din Sfântu Gheorghe, județul Covasna, Școala Generală „Liviu Rebreanu” și Colegiul Național „Petru Rareș” din Beclean, județul Bistrița-Năsăud (Fig. 6/1-2). În plus, Atelierul de modelaj al lutului s-a desfășurat și la Complexul de Servicii Sociale Comunitare pentru Copii Beclean din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecție a Copilului Bistrița-Năsăud, la acesta participând 60 de preșcolari, elevi de gimnaziu, liceu și studenți.

Ca urmare a aplicării testelor de evaluare a cunoștințelor inițiale și finale participanților, s-a putut observa că, în urma derulării taberei, beneficiarii și-au însușit multe cunoștințe legate de metodele *preistorice, pre-industriale și tradiționale* de exploatare și utilizare a surselor de sare (sare gemă, slatine, izvoare sărate etc.).

Spre exemplu, dacă la început de tabără doar 5 % din beneficiarii cunoșteau faptul că una din cele mai valoroase piese descoperite la situl arheologic de la Beclean – Băile Figa, datând aproximativ din anul 1000 î.Hr., este o troacă din lemn, ce se folosea la exploatarea sării, la finalul taberei numărul celor care cunoșteau această descoperire a crescut semnificativ, la 90%. De asemenea, dacă la început de tabără doar 10% din participanți au știut să descrie metoda folosită încă din eneolitic (mileniile V-IV î.Hr.) pentru obținerea sării solide din apă sărată, prin fierberea ei în *briquetage*, la finalul taberei, procentul celor care cunoșteau acest procedeu eneolitic de obținere a sării a crescut la 75%.

Faptul că tabăra a fost un real succes o dovedesc și impresiile elevilor și studenților participanți. Majoritatea lor au apreciat ca preferate atelierul de modelaj al lutului – realizarea *briquetage*-lor și experimentul cu arderea vaselor în gropile experimentale.

La întrebarea „*Ce ai învățat în tabără?*” majoritatea participanților au răspuns că în tabără au învățat să modeleze lutul, respectiv să realizeze brichetaje; informații despre sare; multe lucruri noi; cum se ard vasele din lut; în ce constă munca arheologilor și istoria exploatării sării de la Figa.

Prin derularea Proiectului „*Oamenii Sării?*” într-un loc în care, din anul 2010, a fost deschisă prin finanțare europeană „*Staținea Balneară – Băile Figa*” și care, numai în prima lună de funcționare, a adus zeci de mii de turiști, organizatorii proiectului au „profitat” de această oportunitate pentru a pune în valoare patrimoniul arheologic al zonei.

Artefactele exploatărilor saline nu sunt atât de spectaculoase, lucru care explică absența studiului, prezentării și promovării la nivel muzeal a acestei activități economice majore de-a lungul timpului, însă prin succesul taberei și rezultatele experimentelor realizate în 2010, la Băile Figa, de către MNCR, muzeografia românească se rialiază cu pași mărunți la curentul european de prezentare a civilizațiilor vechi prin reconstituirea, pe baza datelor arheologice, a unor așezări, cu toate aspectele lor.

Bibliografie selectivă:

Alexianu et alii 2007

Marius Alexianu, Gheorghe Dumitroaia, Dan Monah, *The Exploitation of the Salt-Water Sources in Moldavia: an Ethno-Archaeological Approach*, în Dan Monah, Gheorghe Dumitroaia, Olivier Weller et Jhon Chapman (ed.), BMA, XVIII, L'EXPLOITATION DU SEL À TRAVERS LE TEMPS, Piatra Neamț, 2007, p. 279-298.

Cavruc, Harding 2008

Valeriu Cavruc, Anthony F. Harding, *Noi cercetări arheologice privind exploatarea sării în nord-estul Transilvaniei. Raport preliminar*, în D. Monah, Gh. Dumitroaia, D. Garvăn (ed.), *Sarea, de la prezent la trecut*, BMA, XX, Piatra-Neamț, 2008, p. 149-177.

Cavruc, Dumitroaia 2006

Valeriu Cavruc, Gheorghe Dumitroaia, *Vestigii arheologice privind exploatarea sării pe teritoriul României în perioada neo-eneolitică*, în Valeriu Cavruc, Andrea Chiricescu (ed.) *Sarea, Timpul și Omul. Catalog de expoziție*, Sfântu Gheorghe, 2006, p. 37-40.

Harding, Cavruc 2006

Anthony F. Harding, Valeriu Cavruc, *Băile Figa (oraș Beclean, jud. Bistrița-Năsăud)*, în Valeriu Cavruc, Andrea Chiricescu (ed.), *Sarea, Timpul și Omul. Catalog de expoziție*, Sfântu Gheorghe, 2006, p. 56-59.

Monah, Dumitroaia 2007

Dan Monah, Gheorghe Dumitroaia, *Recherches sur l'exploitation préhistorique du sel en Roumanie* în Dan Monah, Gheorghe Dumitroaia, Olivier Weller et Jhon Chapman (ed.), BMA, XVIII L'EXPLOITATION DU SEL À TRAVERS LE TEMPS, Piatra Neamț, 2007, p. 13-34.

Fig.1. | 1. Vizitarea săpăturii arheologice de la Băile Figa, 2010;
2 - Vizitarea sitului arheologic de la Băile Figa

Fig. 2. | 1 – 2, Modelarea manuală a briquetajelor din lut

Fig. 3. | 1 – Arderea briquetajelor în groapa-cuptor;
2 - Briquetaj (detaliu)

1

2

Fig. 4. | 1 – Cuptorul, vedere generală;
2 - Arderea vaselor și briquetajelor în cuptor

Fig. 5. | 1 – Instalarea „Troci” pe zăcămintul de sare gemă;
2 – Obținerea calupurilor de sare gemă cu ajutorul „Troci” și a apei dulci

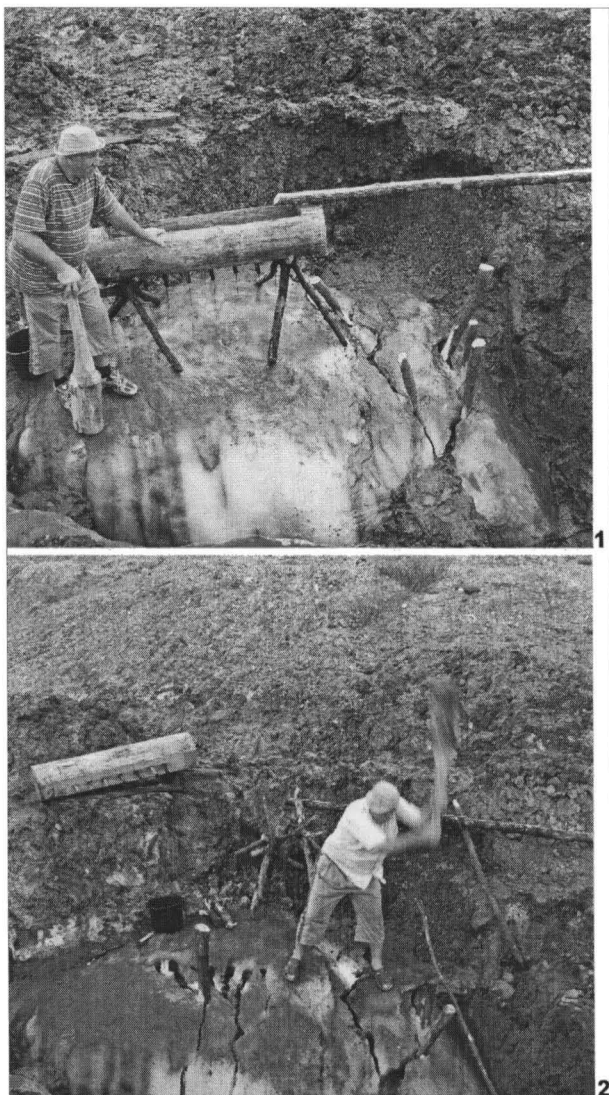
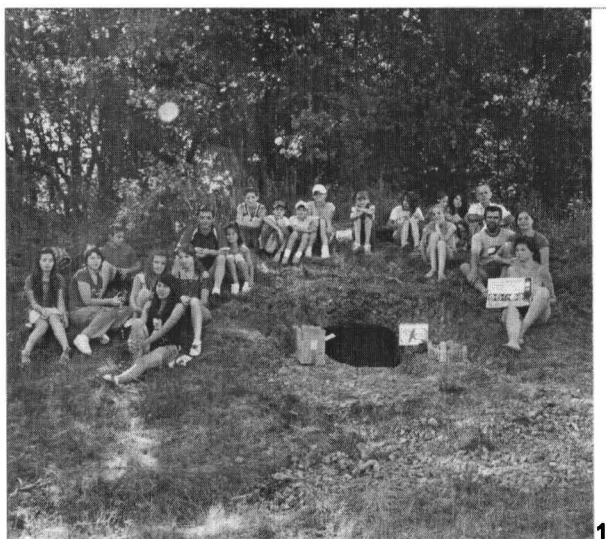

Fig. 6. | 1 - Beneficiarii proiectului „Oamenii Sării”;
2 - Atelierul „Arderea vaselor și obiectelor din lut” în groapa-cuptor

Aspecte teoretice și practice ale programului de educație transdisciplinară: *Pedagogie Muzeală*

Raluca Ioana ANDREI

După aproape 10 ani de desfășurare a programului de pedagogie muzeală în cadrul instituției noastre, program direcționat pe 3 mari proiecte: *Muzeu ASTRA - un profesor neconvențional, valorificarea expozițiilor temporare* și, nu în ultimul rând, *ETNO TEHNO PARC - muzeul copiilor*, putem spune că educația în cadrul muzeului a devenit, cu succes, o educație transdisciplinară, fiind centrată pe demersurile intelectuale și afective ale copiilor, având ca scop formarea unor competențe cu caracter transdisciplinar: capacități de tip cognitiv, capacități de tip creativ (elaborarea de idei, rezolvarea de situații-problemă, investigarea, elaborarea de soluții originale), capacități reflexive (autocunoașterea, autoaprecierea, adaptarea la mediu), capacități de interacțiune socială (integrarea în activitățile de grup, cooperarea), capacități comunicative (perceperea mesajelor, ascultarea activă, comunicarea verbală/nonverbală), atitudini fundamentale (respectul valorilor, asumarea responsabilității, toleranța, exersarea drepturilor și îndatoririlor).

Educația transdisciplinară traversează barierele disciplinelor, organizând cunoașterea ca un tot unitar, cultivă cooperarea și nu competiția, are aspect de joc respectând astfel particularitățile de vârstă ale elevilor și valorifică inteligența dominantă a fiecărui copil: lingvistică, logico-matematică, spațial-vizuală, muzicală, corporal-chinestezică, interpersonală, intra-personală.

Trecerea printr-un circuit al muzeelor, de la Muzeul Civilizației Transilvane ASTRA, la Muzeul Civilizației Populare Tradiționale ASTRA, de la Muzeul de Etnografie Universală „Franz Binder” la Muzeul de Etnografie Săsească „Emil Sigerus”, într-un scop final de formare a unei imagini de ansamblu asupra vieții și spiritualității umane, permite o

abordare transdisciplinară a procesului educațional în cadrul instituției noastre. Copiii nu mai sunt la ora de română sau matematică, ci se află în însuși procesul cunoașterii, cunoaștere palpabilă, practică, obiectuală, directă. Dacă la sfârșitul programului de pedagogie muzeală îl vom întreba: *Despre ce ai învățat tu astăzi?*, vom fi surprinși să observăm că nu ne va încânta cu o definiție spusă pe de rost, dar va putea să povestească despre satul bunicii cu gospodăria din lemn, despre gustul pâinii făcute în cuptor, despre ulciorul, ciurul sau căucul din țință, despre vâltoare și moară, ori bucium, cobză sau ocarină, despre cât de frumos erau înveșmântate fetele, ori cât de voinici erau flăcăii.

Îmbinarea între poveste, obiect concret, dispunerea lui abstractă într-un spațiu expozițional, facilitează trecerea de la real la imaginar, de la ceea ce este, la ceea ce ar putea fi, chiar în același moment al cunoașterii. Așa cum arată Basarab Nicolescu într-un discurs asupra transdisciplinarității: *Cunoașterea transdisciplinară este una dinamică, in vivo, definită prin corespondența între lumea exterioară, a obiectului, și lumea interioară, a subiectului, și care presupune un alt sistem de valori decât cel al cunoașterii disciplinare. Acesteia îi corespunde o inteligență analitică, în timp ce cunoașterea transdisciplinară propovăduiește un nou tip de inteligență caracterizat de echilibrul stabilit între mental, sentimente și corp.*

Pornind atât de la tematica programelor educaționale, cât și din dorința de a dăruii copiilor o carte care „să le spună pruncilor ce fel de limbă vorbeau moșii și strămoșii noștri, și de unde vin cuvintele din limba noastră” (relatare a unui învățător din Voivodina), *Abecedarul și Dicționarului Etimologic*, prin cele 4 capitole (Cosmos - Natură; Popoare - Etnii - Oameni; Civilizație și Spiritualitate) reprezintă o adevărată incursiune în universul atât de spectaculos al „CASEI NOASTRE ISTORICE”, având în centru său LIMBA, LIMBA ROMÂNEASCĂ, ca reflecție a originii noastre.

Fiecare temă abordată în cadrul Abecedarului dispune de o prezentare din punct de vedere etimologic a câtorva dintre cuvintele specifice subcapitolului și, de asemenea, de un mic dicționar pentru acele cuvinte cu care copiii sunt mai puțin familiarizați. Toate acestea sunt dublate de o întreagă paletă de imagini ale obiectelor muzeale și ale patrimoniului tehnic tradițional, pentru a reflecta, vizual, universul de viață, natural, social și cultural, explicat etimologic în paginile cărții. Imaginile vechi, de arhivă, așezate uneori alături de cele contemporane, vin să întregească călătoria inițiată desfășurată de fiecare copil ce „îndrăznește” să răsfoiască paginile acestei cărți.

Cerul și pământul, munca, trăirile, sentimentele, spiritualitatea sunt prezentate copiilor secvențial, dar ciclic, pentru ca fiecare temă învățată să poată fi utilizată și reluată la prezentarea unui nou subiect. Astfel, vorbind despre portul popular, putem parcurge 4 teme: cea de Port, apoi tema Popoare - Etnii - Oameni, cele de Categori de Vârstă și Categori Sociale. Același lucru se poate realiza la abordarea temei despre patrimoniu tehnic sau cea de prezentare a meșteșugurilor tradiționale.

Păunaș, acest personaj ecvestru ce dă viață abecedarului, filă cu filă, este micul povestitor ce îi îndrumă pe copii la lectură dar și la învățare și joc. Astfel, fiecare temă este însoțită de câteva aplicații practice pentru fixarea cunoștințelor, dar și pentru exprimarea propriilor idei sau stări sufletești ale copiilor. Ei au libertatea de a rezolva aceste mici exerciții așa cum doresc, au posibilitatea să-și personalizeze fiecare aplicație.

Sunt prezentate ghicitori, rezolvări de labirint, unire de imagini, stabilire de asemănări, diferențe, identificarea sinonimelor sau antonimelor, completarea cuvintelor. Aceste exerciții sunt atractive și cu un grad scăzut de dificultate, scopul nostru nefiind acela de a pune în încercătură copilul, ci familiarizarea cu noile cuvinte și concepte prezentate. Fiecare răspuns al exercițiilor se găsește chiar în prezentarea teme, el putând relua ori de câte ori este nevoie lectura acesteia.

Abecedarul și Dicționarul Etimologic introduce copilul în universul primelor noțiuni de etnografie și etimologie, deschizând calea spre consolidarea viitoarelor cunoștințe asupra acestor domenii.

Domnul profesor dr. Ilie Moise mărturisea că „această carte de învățatură ne oferă imaginea complexă și completă a unei lumi românești cu toate elementele materiale și spirituale care ne individualizează în context european”. (...)

„Iată, așadar, o carte de vizită a unei Români profunde, care încearcă să le spună, deopotrivă pruncilor noștri cât și celor din neamul nostru cine am fost, cine suntem și mai ales cine putem fi”.

Bibliografie:

- L. D'Hainaut, *Programe de învățământ și educație permanentă*, București, 1981.
Vasile Flueraș, *Teoria și practica învățării prin cooperare*, Cluj-Napoca, Colecția Științele Educației, 2005.
M. Mihăescu, A. Dulman, C. Mihai, *Activități transdisciplinare*, Craiova, Editura Radical, 2004.
I. Moise, *Seduția Muzeului*, Sibiu, Editura „ASTRA Museum”, 2009.
Codruța Purcar, *Transdisciplinaritatea. O nouă viziune asupra lumii*, Revista AISBERG, 2007.

Poveștile copilăriei / Poveștile muzeului. O călătorie în satul de odinioară

Alina Geanina IONESCU

Nu este de mirare că muzeul este cel care ne determină să ne întoarcem la copilărie prin tot ceea ce reprezintă ca entitate. Această instituție unică ne oferă o arie foarte largă de idei, concepte, trăiri prin imaginea satului de altădată. Pentru a putea atrage copiii în muzeu trebuie să retrăim noi, cei mari, anii copilăriei. Să ne lăsăm purtați de mirajul satului de altădată unde regăsim obiectele vechi păstrate de bătrânii noștri și casele cu prispă pe care se așezau pentru odihna trupurilor oboșite. Așa vom descoperi calea spre sufletul lor. Ei trăiesc astăzi prin intermediul imaginilor.

De cele mai multe ori cuvântul ce nu este însoțit de imagine nu asigură feedback-ul. Activitățile muzeale care se desfășoară sub forma unor vizite ghidate, prin implicarea directă a celor mici, sunt pașii care duc spre reușită. Rolul programelor educaționale dedicate copiilor este acela de a-i încânta prin diferite mijloace instructiv-educative și formative. Explicația trebuie să aibă ca suport imaginea iar reușita constă în exerciții prin care ei pot să-și dezvolte abilitățile practice.

Este puțin lucru pentru copii să le spunem cât de frumos este muzeul dacă nu încercăm să-i determinăm să descopere singuri acest lucru. Este inutil să le spunem că și ei pot fi mici constructori, creatori, olari ori iconari, dacă nu le oferim instrumentar adecvat vârstei lor: cărți de colorat, cărți de povești cu desene sugestive, culori și hârtie, pensule.

Aici, toate jocurile, cărucioarele, machetele instalațiilor hidraulice prind viață. Copiii pot să construiască, în miniatură, modele de căsuțe precum cele din muzeu. La această vârstă este bine conturat spiritul competitiv. Desigur că toți copiii doresc să fie cei mai buni constructori, iconari, pictori, desenatori, croitori, olari etc. Jocul stă la baza activităților formative. Prin joc copilul descoperă și se descoperă pe sine.

Această vârstă este cea a întrebărilor iar explicațiile sunt vitale. Fiecare copil este unic în felul său și are o individualitate proprie. Trebuie înțeleși, descoperiți și formați ținând cont de aptitudinile și personalitatea lor.

Poveștile despre bisericuțele existente în muzeu, despre iconari, mori de vânt și mori de apă, despre roata olarului și despre alte obiecte precum cojoace, vâsle, piauă, opinci, sănii, fus, clonc, dintele de lup, răboj, toate vin în întâmpinarea copilăriei. Explicația cuvintelor care definesc obiecte noi trebuie să fie însoțită de imagine.

Copiii sunt atrași de simboluri și în mintea lor fac asocieri incredibile. Dintele de lup reprezentat printr-un triunghi a fost folosit ca simbol în ceramică și țesături, pentru ornamentul podoabelor, al mobilierului, al porților și al ferestrelor. Copiii îl asociază cu dinții fierăstrăului care sunt asemănători celor sculptați în lemn.

Motivul solar întâlnit pe porțile din lemn reprezintă simbolul vieții iar copiii îl compară cu soarele de pe cer.

Meșteșugul zugrăvirii icoanelor de către iconari trebuie transmis copiilor și tot lor trebuie să li se explice care este diferența dintre o icoană veche și una nouă. Printr-un exercițiu al ochiului, minții și sufletului ei pot să înțeleagă acest lucru.

Roata olarului este un alt obiect care trezește curiozitatea copiilor. Și ei pot transforma boțul de lut, dându-i formă și viață.

Moara de vânt se conturează în mintea lor ca o casă cu elice mare ce se rotește datorită vântului sau ca un fluture cu multe aripi.

Cloncul este un obiect care produce zgomote în apă, alungând peștii spre plasă sau cârlige pentru ca ei să poată fi pescuiți din adâncul apei.

Piauă este un vas din lemn, din metal sau din piatră, în interiorul căruia cu o unealtă se zdrobea, în trecut, sarea.

Răbojul este o bucată de lemn pe care bunicii creștau zilele de muncă sau își însemnau numărul vitelor, al sacilor cu grâne și banii datorăți. În trecut nu se făceau calcule pe hârtie. Expresia „a șterge de pe răboj vorbele necugetate” este greu de înțeles pentru copii, dacă nu este urmată de explicații. Cum se pot șterge acele linii crestate în lemn și de ce trebuia să se întâmple un astfel de lucru, după ce s-au chinuit să-și țină socoteala casei în felul ăsta? Această vorbă înseamnă a da uitării, a ierta pe cel ce ți-a greșit.

În muzeu copiii au posibilitatea să vadă diferite tipuri de teasc din mai multe zone ale țării. Strugurii erau zdrobiți în trecut cu o presă manuală numită teasc. Așa se obținea mustul, atât de așteptat de copii. Cu teascul se puteau strivi și semințele plantelor, pentru a se obține uleiul.

Iile și cojoccelele bunicilor, opincile care țineau loc de pantofi, fusul și toate celelalte obiecte vechi din muzeu trezesc curiozitatea copiilor.

Atât cei mici cât și cei mari trebuie să aibă răgaz să asculte vocea pădurii din muzeul care îndeamnă la armonie, împlinire sufletească și bucurie. Păsările cântă și zboară printre crengile copacilor, valurile apei mângâie frunzele, iar pădurea ne întâmpină plină de taine și frumusețe. Copacii, șoaptele frunzelor, umbrele și luminile, ciripitul păsărelelor, toate ne însoțesc pe cărările muzeului. Căsuțele albe și colorate, morile de vânt și morile de apă stau neclintite de o parte și de alta a drumului. În muzeu întâlnim răscrucile. Însă copiii trebuie să știe că aici nu trebuie să le fie teamă. Căci, pe orice drum ar apuca-o, este drumul cel bun. În muzeu găsim liniștea pe care nu o vor afla în lumea agitată și gălăgioasă a orașului.

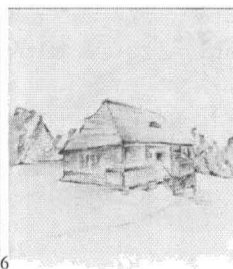
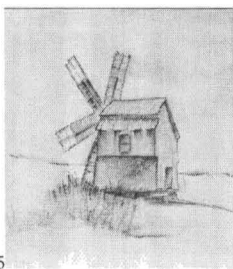
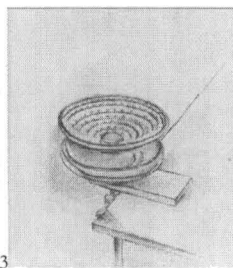
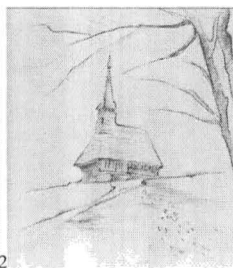
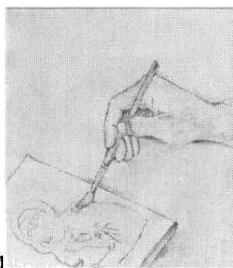
Aici ei pot vedea casa bunicilor, înconjurată de verdeață și scăunele de lemn așezate pe prispa plină de flori. Vremurile s-au schimbat însă copiii trebuie să știe că ei sunt cei ce au misiunea de a păstra casele vechi ridicate cu trudă de bunicii lor. Credința și simplitatea cu care au trăit, i-au făcut să lase în urmă o tradiție ce nu trebuie uitată, începând de la vatra casei și până la obiceiurile de zi cu zi.

În muzeu am pătruns cu toții cândva pe literele alfabetului. Să-i lăsăm pe copii să pășească pe pajiștea verde, să-și oglindească chipurile asemeni crengilor în luciul apei, să alerge în bătaia vântului. Misterele muzeului trebuie descoperite împreună cu cei mici. Căci aceasta este lumea tuturor vârstelor.

Prin specialiștii muzeului, pe care îi transformăm în personaje de poveste (Feți-frumoși și Ilene Cosânzene), mesajul ajunge mult mai ușor la sufletul copiilor. Asocierea cu aceste personaje ale căror mâini fac ca toate lucrurile și toate obiectele să capete o semnificație unică este o modalitate de a-i apropia pe cei mici de valorile noastre tradiționale.

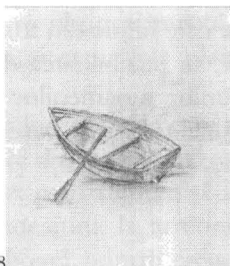
Vârsta nu înseamnă excluderea de la actul creativ ci, din contră, implicarea alături de muzeografi, conservatori, restauratori care au clădit

și reclădit trecut după trecut, vis după vis, răsucind firul vieții străbunilor noștri și țesând drumuri spre viitor. Copiii trebuie să-i vadă ca pe niște eroi ai acestui muzeu, fără de care nimic din tot ceea ce se desfășoară sub ochii lor nu ar exista. Astfel, au posibilitatea de a trăi povești adevărate despre viața și moartea lucrurilor, a oamenilor bătrâni și despre nașterea miraculoasă a unui sat, veșnic tânăr, în care pot întâlni *Tinerețea fără bătrânețe și Viața fără de moarte*.

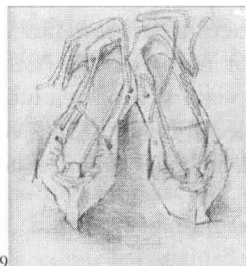

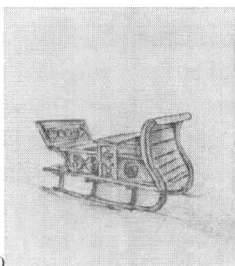
7

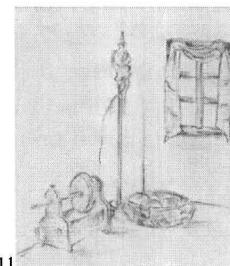
8

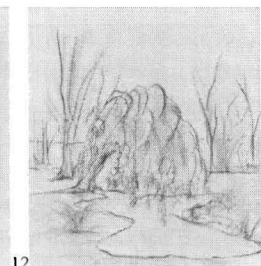
9

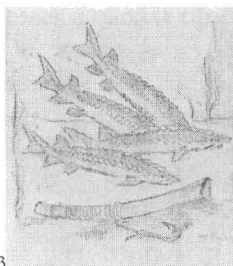
10

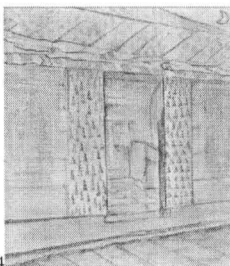
11

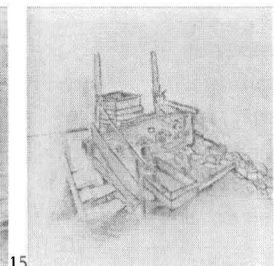
12

13

14

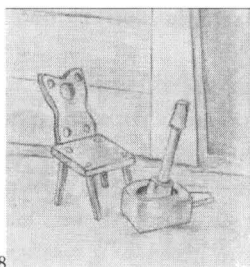
15

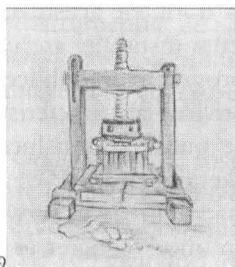
16

17

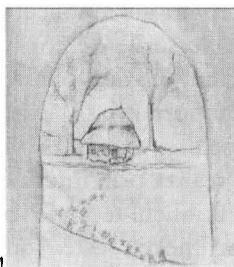
18

19

20

21

1. Povestea unui iconar; 2. Biserica din Dretea; 3. Roata olarului; 4. Toamna în muzeu; 5. Moara de vânt; 6. Prîspa casei mele; 7. Povestea unui cojocel; 8. Povestea unei vîsle; 9. Opincile taichii; 10. Sănii prin nămeți; 11. Fusul; 12. Povestea necuvîntătoarelor; 13. Cloncul; 14. Dintele de lup; 15. Moara din Orșova de Mureș; 16. Răbojul; 17. Povestea unei crenguțe; 18. Piua; 19. Teascul; 20. Simbolul soarelui; 21. Muzeul copiilor (Alina Geanina Ionescu, *Povestiri din Muzeul ASTRA*, Sibiu, Editura „ASTRA Museum”, 2010)

Profilul beneficiarului actual la Muzeul Național Peleş

Daniela VOITESCU

Pentru a dezvolta programe adecvate, muzeul trebuie să cunoască ce aşteptări are publicul său, care sunt nevoile şi dorinţele acestuia, care sunt obiceiurile de consum cultural etc. Experienţa instituţiei are un rol important în dezvoltarea ofertei şi derularea programelor publice, dar este important să existe şi certitudini cu privire la caracteristicile, interesele şi exigenţele unor categorii variate de public. Acest lucru se poate realiza prin intermediul unor studii de marketing adecvate.

Publicul teoretic -beneficiarul vizat direct sau indirect- al serviciilor de patrimoniu este societatea în ansamblu. În mod concret, efectiv fiecare serviciu oferit are o audienţă ţintă precis delimitată. Astfel pot fi vizaţi: turişti naţionali, turişti străini, localnici, comunitatea locală, grupuri cu anumite caracteristici (familii cu copii mici, persoane cu dizabilităţi etc.)

Obiectivele care pot fi atinse prin realizarea unui studiu de marketing sunt: cunoaşterea opiniilor vizitatorilor despre muzeu, evaluarea imaginii muzeului, evaluarea impactului avut de o expoziţie sau un program al muzeului, dezvoltarea unei noi expoziţii, cunoaşterea caracteristicilor vizitatorilor muzeului etc.

Pentru cunoaşterea categoriilor de beneficiari ai serviciilor culturale oferite de *Muzeul Național Peleş*, precum şi a caracteristicilor acestora, s-a realizat un studiu de marketing cultural, în perioada iunie-august 2009. Acest studiu de marketing a fost realizat de angajaţii muzeului, iar *tehnicele de cercetare* s-au bazat pe metode de natură cantitativă şi cea calitativă.

Prin *cercetarea cantitativă* se urmăreşte culegerea unei mari cantităţi de informaţii de natură numerică, ce formează o bază de date statistice, referitoare la numărul total de vizitatori pentru perioada vizată şi dintre aceştia, procentual, cât reprezintă vizitatorii adulţi şi copii, români şi

străini etc. Datele obținute pot fi folosite și pentru dezvoltarea unei cercetări calitative.

Informațiile dobândite cu ajutorul acestor instrumente de studiu, trebuie prelucrate, deoarece sunt foarte utile în planificarea pe termen mediu și lung, precum și dezvoltarea activității unui muzeu.

Strategiile de marketing cultural propuse trebuie să atingă următoarele obiective importante: *atragera unor noi segmente de piață, menținerea actualilor beneficiari, creșterea frecvenței vizitelor și a interacțiunii cu aceștia, recâștigarea unor vizitatori care nu mai frecventează în prezent muzeul.*

Principalele metode utilizate pentru cercetarea cantitativă sunt: ancheta pe bază de chestionar și experimentul.

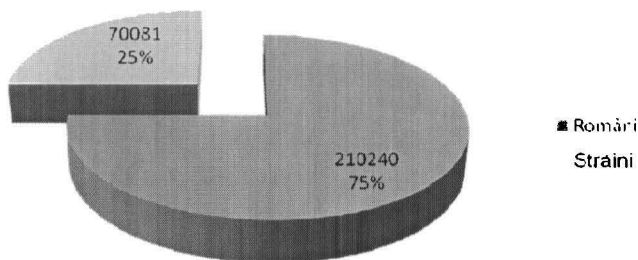
Instrumentul de anchetă folosit la muzeul Peleş I-a reprezentat *chestionarul*, care a conținut un număr de 9 întrebări cu variante de răspuns prestabilite și 6 cu răspuns deschis și a fost tipărit pe coli A4, față și verso.

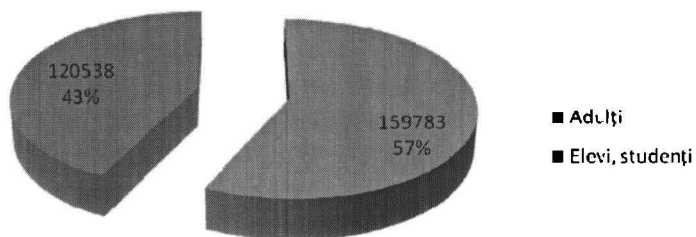
Grupul țintă a fost reprezentat de vizitatorii români, cu vârste cuprinse între 19 ani și 80 de ani, iar *eșantionarea* a fost aleatorie.

Studiul s-a desfășurat în perioada lunilor iunie-august 2009, pe un număr de 100 vizitatori, din totalul de 103.025.

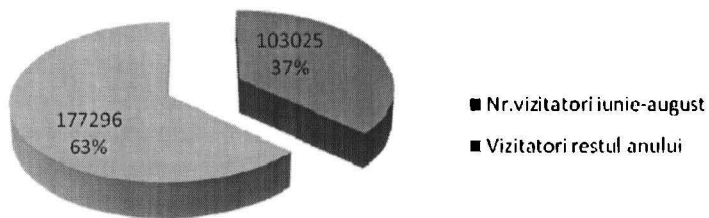
Numărul de vizitatori pe categorii de public, în anul 2009

Vizitatorii înregistrați în anul 2009 au fost în număr de 280.317, având următoarele caracteristici:

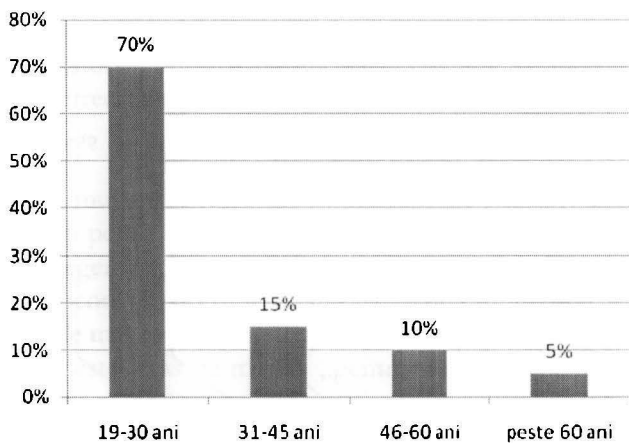

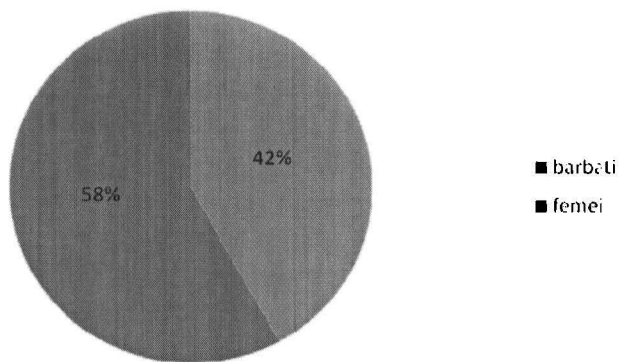
Perioada (trimestrul) în care s-au înregistrat cei mai mulți vizitatori a fost iunie-august (37%) din totalul întregului an (280.317).

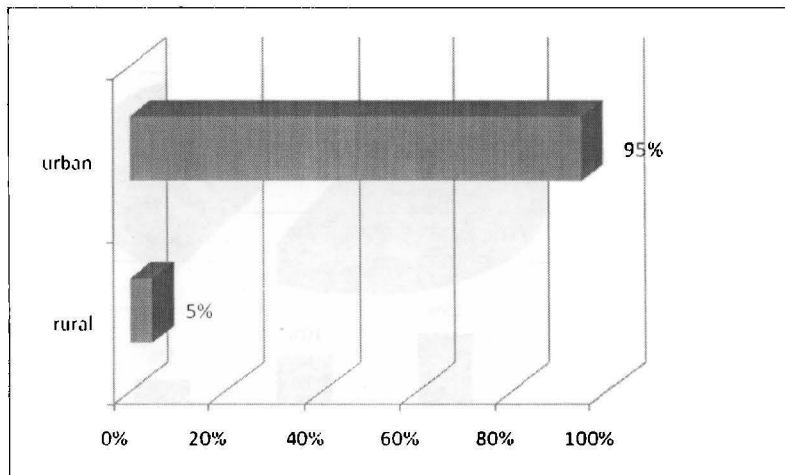
vârsta (în ani împliniți)

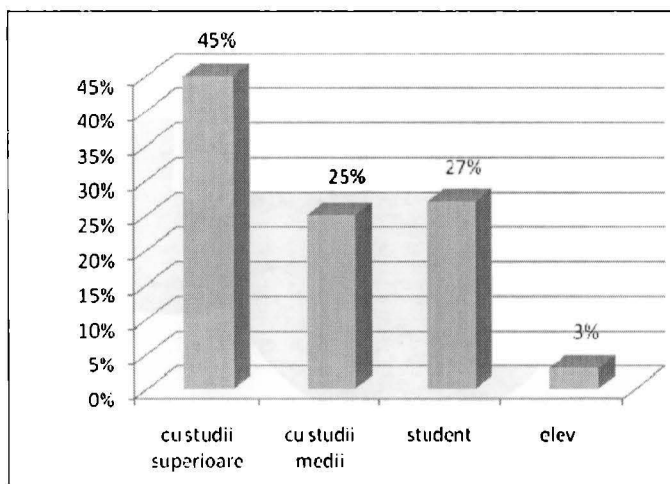
sexul vizitatorului

apartenența demografică

nivelul studiilor

De ce vă place să mergeți la muzee?

„mă transpun în acele vremuri ”

„ca să-mi îmbogățesc cunoștințele”

„pentru a vedea care sunt frumusețile lumii”

„pentru artă și istorie”

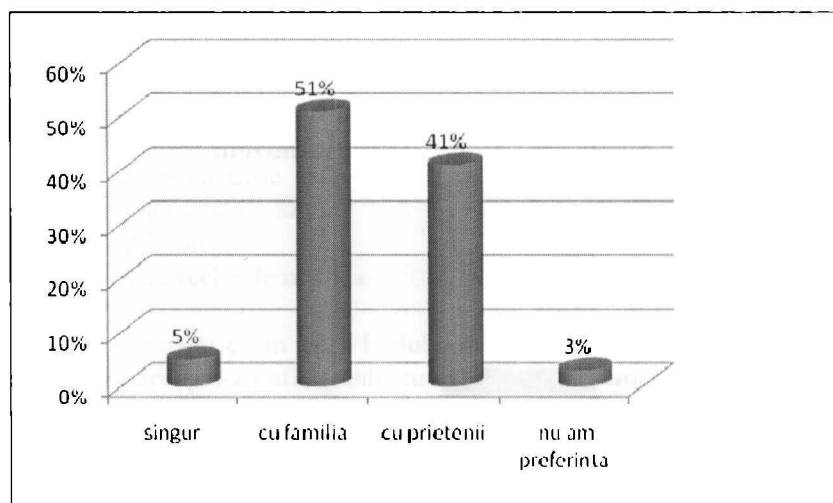
„pentru a-mi petrece în mod plăcut timpul”

„pentru nepoți”.

Cele mai multe dintre femeii au răspuns că vin la muzeu „pentru arta și istorie” și pentru a vedea care sunt frumusețile lumii”, iar bărbații și-au motivat alegerea „pentru arta și istorie”, în timp ce câțiva pensionari vin la muzeu „pentru nepoți” și aceștia fac parte din grupul „vizitatorilor care au vizitat de mai multe ori muzeul”.

Tineretul este atras de muzeu „pentru a-mi petrece în mod plăcut timpul” și pentru că „mă transpun în acele vremuri”.

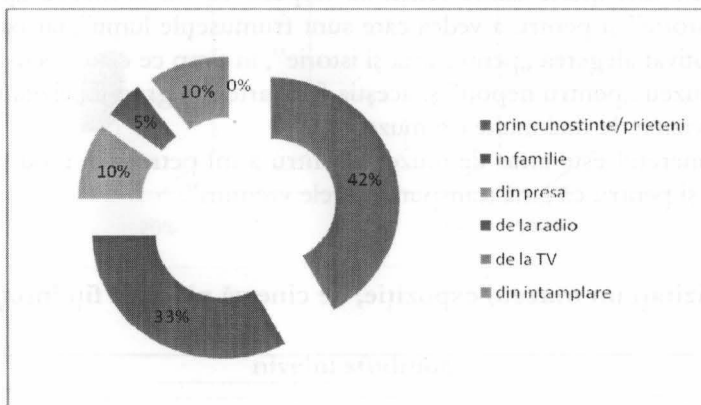
Când vizitați un muzeu/expoziție, de cine vă place să fiți însoțiți?

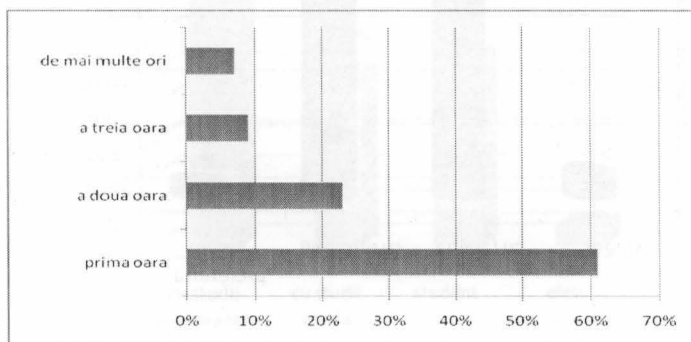
Numiți un muzeu din țară și străinătate care vă impresionează în mod deosebit

La această întrebare, în cele mai multe dintre răspunsuri au figurat, în această ordine, Castelul Peleș, apoi Castelul Bran, Muzeul Țăranului Român, iar din străinătate, cele mai multe nominalizări le-au avut muzeele Luvru și Versailles.

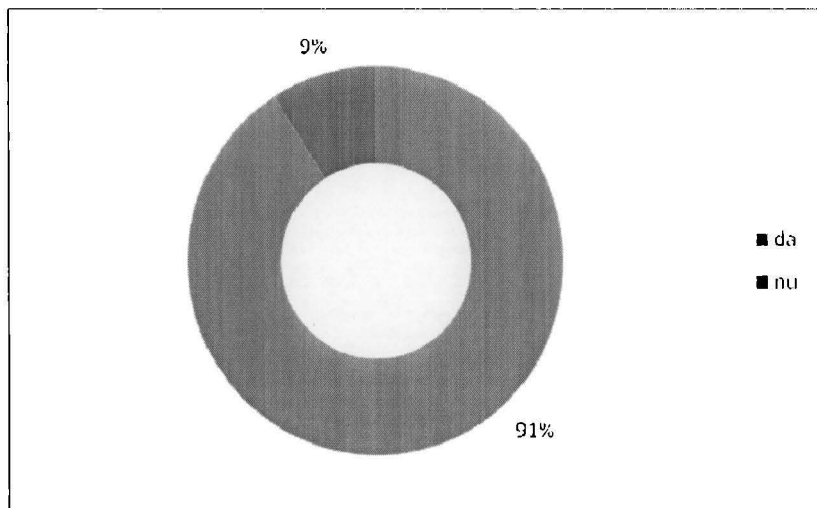
Cum ați aflat de muzeul acesta?

A câta oară ați vizitat acest muzeu?

Aveați cunoștințe despre istoria monarhiei române înainte de vizitarea muzeului?

Care dintre sălile muzeului vă place mai mult? De ce?

La această întrebare, ordinea în care s-au înregistrat cele mai multe nominalizări, de la 1 la 5, este următoarea:

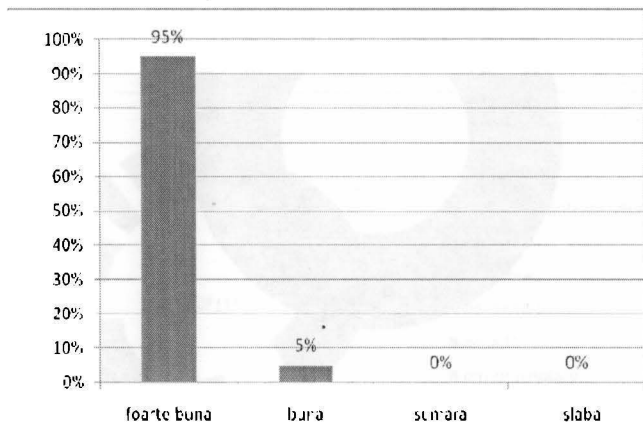
- Holul de onoare
- Sălile cu arme
- Cabinetul de lucru
- Biblioteca
- Sala veche de muzica.

S-a constatat că, în afara Holului de onoare, între preferințele celor mai mulți bărbați s-au aflat sălile cu arme, iar ale femeilor Cabinetul de lucru și biblioteca.

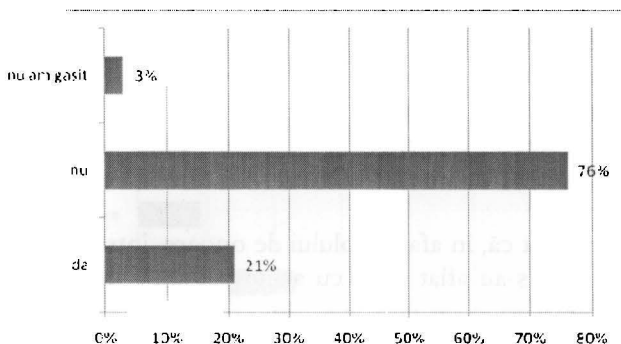
Ce obiect de artă decorativă, plastică etc. v-ar plăcea să revedeți?

Numai 10% dintre respondenți au completat răspunsul, printre nominalizări înscriindu-se lambriurile din castel, tablourile, bustul lui Carol I.

Cum considerați expunerea ghidului îndrumător?

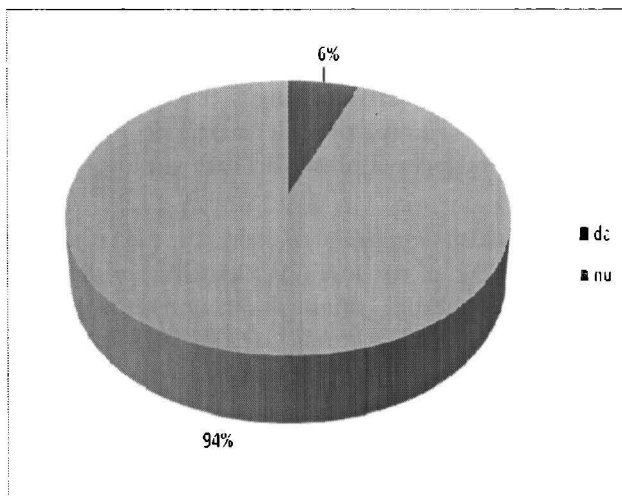

Ați cumpărat materiale de popularizare a muzeului? Dacă da, ce anume?

Materialele de popularizare menționate au fost cărțile poștale (1,5 lei/buc) și broșurile Peleş (15 lei/buc).

Aveți sugestii privind organizarea vizitelor în M.N. Peleş?
Dacă da, specificați:

Sugestiile s-au referit la micșorarea numărului de persoane din grup, la taxele de intrare pe care le consideră ridicate și deschiderea etajelor superioare.

Concluzii

Prelucrarea rezultatelor conturează profilul beneficiarului actual la Muzeul Național Peleş: femeie, de naționalitate română, cu vârsta cuprinsă între 19-30 ani, cu studii superioare sau medii, din mediu urban, care vizitează castelul pentru prima oară, pentru că a auzit despre el de la prieteni și din presă, care a mai vizitat muzee din țară și străinătate, este însoțită de familie sau prieteni, vine să vadă care sunt frumusețile lumii și pentru artă și istorie, este impresionată de Holul de onoare și cabinetul de lucru, apreciază ghidajul ca foarte bun, nu a cumpărat materiale de popularizare a muzeului și nu are observații sau propuneri.

Urmare acestui studiu, strategiile de marketing trebuie să aibă ca obiective specifice atragerea unor noi segmente de piață, menținerea actualilor beneficiari, creșterea frecvenței vizitelor și a interacției cu aceștia.

Beneficiarul țintă pe termen mediu îl reprezintă categoria de vizitatori bărbați, pentru care trebuie dezvoltate proiecte de expoziții temporare, cu teme care să îi atragă la muzeu (de exemplu, o expoziție de arme, care se află în topul preferințelor lor), sau proiecte culturale pe teme de istorie, preferate de bărbați, conform studiului.

Beneficiarul țintă pe termen lung îl reprezintă pensionarii, care trebuie atrași să vină la muzeu, prin derularea de programe adecvate vârstei a treia, dar și pentru copiii preșcolari care vin însoțiți de bunici.

Bibliografie:

Zbuchea, Alexandra, *Marketingul în slujba patrimoniului cultural*, București, 2008.

Florescu, Radu, *Bazele muzeologiei*, București, 1994.

Programe educaționale derulate de Studioul ASTRA FILM

Olimpia COLIBABA

Studioul ASTRA FILM a fost înființat în anul 1991, ca secție a Complexului Național Muzeal ASTRA, iar în 1993 a organizat primul festival de film documentar din România. În timp, festivalul s-a dezvoltat. Acum, este un eveniment bienal care adună profesioniști din domeniul filmului și din domenii conexe, din întreaga lume, studenți care fac voluntariat pentru festival, jurnaliști și personalități ale vieții culturale și societății civile din România.

La ora actuală, festivalul ASTRA FILM este un brand internațional. A câștigat de două ori titlul de *Cel mai bun proiect cultural din România*, pentru edițiile 2002 și 2007, decernat de Gala Societății Civile. Ediția din 2007 a reprezentat unul dintre evenimentele pilon ale programului *Sibiu, Capitală Culturală Europeană*.

În 2009, festivalul ASTRA FILM a celebrat cea de-a X-a ediție. Au fost proiectate 112 filme în secțiunile competiționale și în cadrul programelor speciale, printre care 80 de premiere naționale. Complementar, au fost programate zilnic evenimente legate de filmul documentar și antropologia vizuală: o expoziție de fotografie, portrete ale unor regizori celebri de film documentar ș.a.

De menționat rămâne și proiecția despre transhumanță dintr-o regiune din SUA, ce s-a ținut în biserica din Gura Râului. Astfel, locuitorii din Mărginimea Sibiului au putut vedea și compara viața lor cu cea a păstorilor transhumanți americani din statul Montana.

Pe lângă ASTRA FILM Festival, studioul a inițiat, începând cu anul 2007, mai multe programe cu scop educativ, dintre care amintim:

- Workshop – Introducere în producția de film documentar
- Diminețile lumii
- Astra Film Junior.

**a. Introducere în producția de film documentar
(15-19 octombrie 2007, 15-19 septembrie 2008, 20-24 octombrie 2009, Sala de proiecții a Studioului)**

Primul workshop „*Introduction to documentary filmmaking*” s-a desfășurat în anul 2007, în cadrul ASTRA FILM Festival, și s-a adresat doctoranzilor la științe sociale. Participanții au venit din zone îndepărtate precum Kenya sau Siberia, dar și din alte zone ale Europei (Cehia, Ungaria, Ucraina, Polonia, Bulgaria, Grecia, Croația, Austria). Ei au fost pregătiți, timp de o săptămână, de profesori ai unor universități prestigioase din Europa:

Michael Stewart – doctor în antropologie, producător de film și profesor universitar. A lucrat cu case de producție independente și cu BBC.

Stephen Hugh Jones – doctor în antropologie, membru de conducere al Universității Cambridge. Faima sa s-a răspândit la începutul anilor 1970, fiind unul dintre primii antropologi care a locuit în jungla amazoniană, într-un trib indian aborigen, încercând să aplice asupra comunității teoria structuralistă a organizării sociale.

Christine Hugh-Jones – doctor, membru de conducere al Universității Cambridge. În prezent lucrează ca medic pentru cei fără adăpost și pentru dependenții de droguri. Și-a transferat expertiza antropologică academică în lumea reală – fiind un beneficiu pentru studenți.

Workshop-ul a fost reluat și în 2008 și 2009, avându-l ca trainer pe

Michael Yorke - regizor de film și profesor la Oxford Academy For Documentary Film. De-a lungul carierei, acesta a realizat 24 de documentare pentru televiziune și a câștigat numeroase premii inclusiv premiul National Geographic Earthwatch. Cele mai de seamă producții de-ale sale pentru emisie au fost difuzate de BBC2, Channel 4, Discovery Channel, Canal+, ARTE, CNN și NHK. A predat film documentar la Universitatea Oxford, Colegiul Goldsmiths și Centrul Granada al Universității Manchester.

Toate cele trei workshop-uri au fost organizate în colaborare cu Oxford Academy for Documentary Film, care a oferit cursanților certificate de competență în producția de film documentar.

b. Diminețile lumii (26-29 octombrie 2009, Casa de Cultură a Sindicatelor Sibiu)

„Diminețile lumii” a fost unul dintre programele speciale desfășurate în cadrul ASTRA FILM Festival 2009, destinat elevilor cu vârste cuprinse între 7 și 12 ani. A fost pentru prima oară în România când s-au prezentat documentare pentru copii.

Programul include o serie de 8 filme despre cum își petrec diminețile copiii din Maroc, India, SUA, Cambogia, Senegal, Finlanda, Mexic, Japonia. Protagonistii sunt urmăriți de la trezire până la sosirea lor la școală, ceea ce înseamnă o ocazie de a descoperi diversitatea nucleelor familial din toate colțurile lumii, dar și regulile de viață după care acestea se ghidează. Simțim, de asemenea, și ritmul lumii exterioare care se accelerează la răsărit. Cele opt pelicule evidențiază diferențele noastre culturale, care pot să ne învețe o multitudine de lucruri simple, dar pasionante.

În rândul tânărilor public sibian, programul a fost un real succes, au participat aproximativ 4.000 de copii. Prin urmare, s-a decis reluarea sa în cadrul unui festival de sine stătător, intitulat ASTRA FILM JUNIOR 2010.

c. ASTRA FILM JUNIOR 2010

Festivalul Astra FILM JUNIOR, dedicat exclusiv tinerilor și copiilor a avut 3 componente distincte:

- un atelier de film de animație,
- seria „*Diminețile lumii*”,
- proiecții pentru liceeni.

• „O poveste animată” (6-11 septembrie 2010, Casa Artelor)

Atelierul de film de animație pentru copii a fost o acțiune inedită în România, prin metodele de lucru folosite. Timp de șase zile, sub îndrumarea artistei Iulia Varga, 11 participanți au trecut prin toate fazele de producție, de la crearea personajelor până la înregistrarea imaginilor și a sunetului, apoi montajul.

Micii regizori și scenariști au vârste cuprinse între 9 și 13 ani și au fost selectați de la diferite școli sibiene. Ei au folosit materiale reciclabile din menaj, carton și culori, frunze, castane ș.a., pentru a crea decorul și personajele dorite.

Animația s-a bazat pe metoda clasică, în care fiecare mișcare a personajelor a fost immortalizată cu un aparat de fotografiat. Apoi, fotogramele rezultate au fost puse în mișcare printr-un program de animație.

Filmul de animație, denumit de copii „O poveste de acasă”, a fost prezentat în cadrul ASTRA FILM JUNIOR, atât celor mici cât și licențierilor, în toate cele 3 zile de proiecții.

- Programul **Diminețile lumii (13-15 octombrie 2010, Sala Thalia)** a fost reluat în același format ca în 2009, însă pe parcursul a trei zile.
- **Proiecții pentru liceeni (13-15 octombrie 2010, Sala Thalia)**

Programul a inclus 3 filme documentare, care tratează subiecte de mare interes pentru generația adolescentă:

- *protecția mediului* în filmul *Un nou El Dorado*, regizat de Tibor Kocsis (Ungaria, 2006, 80 min). Filmul prezintă situația de la Roșia Montană. După vizionare, s-au făcut dezbateri pro și contra exploatării miniere de la Roșia Montană, moderatorul fiind antropologul Vintilă Mihailescu.

- *iubirea* – în filmul *Forever Yours*, regizat de Monica Csango (Norvegia, 2005, 52 min). Documentarul dezvăluie povestea de dragoste a bunicii regizoarei. Preotul sibian Constantin Necula a moderat discuțiile post vizionare care au pornit de la întrebarea „Există dragoste eternă?”.

- *idealul de frumusețe feminină de astăzi* în filmul *Beauty Exchange*, regizat de Erika Hnikova (Cehia, 2004, 77 min). Documentarul arată felul în care mass-media și industria modei ne influențează percepția asupra corpului feminin. Moderatorul dezbaterii post vizionare a fost psihologul Colegiului Național „Gheorghe Lazăr” din Sibiu - Valeria Purcea.

Participanți la „Diminețile lumii”, Casa de Cultura a Sindicatelor, 2009

Personajele din filmul „O poveste de acasă”

Anul Internațional al Astronomiei 2009 la Planetariul Baia Mare

Ciprian CRIȘAN

Anul Internațional al Astronomiei 2009 a fost un fenomen cu acțiune și direcție globală, un concept de marketing pur aplicat la scară planetară, prin care s-a urmărit promovarea astronomiei și încurajarea dezvoltării centrelor astronomice publice sau private, științifice sau educaționale.

Deschiderea comunității științifice din domeniile astronomiei și cele conexe astronomiei către societate și atragerea participării largi, a tuturor categoriilor de public, la evenimentele cultural-științifice locale sau cu dinamică globală, pentru că au fost promovate și câteva evenimente cu desfășurare simultană în toate centrele naționale, reprezintă chintesența acestui fenomen de comunicare și participare a sute de milioane de oameni la un spectacol grandios și unic în istoria civilizației ca amployare: **ANUL INTERNAȚIONAL AL ASTRONOMIEI.**

În 2005 Comitetul Executiv al UNESCO a proclamat anul 2009 ca **AN INTERNAȚIONAL AL ASTRONOMIEI**¹, considerentele fiind următoarele: Cerul este un patrimoniu comun al tuturor, parte a mediului perceput de umanitate, care a avut întotdeauna interesul de a-l observa și interpreta, încercând să cunoască și să înțeleagă legile care guvernează Universul; descoperirile științifice realizate de astronomi nu au influențat doar înțelegerea noastră asupra Universului, ci au avut impact și asupra tehnologiei, matematicii, fizicii și dezvoltării sociale în general; deși există un interes crescut pentru astronomie din partea publicului, informația este destul de greu de obținut; instituirea Anului

¹ UNESCO Executive Board (11 August 2005). Proclamation of 2009 as International Year of Astronomy.

Internațional al Astronomiei ar putea oferi o soluție a problemei prin baza științifică pentru percepția culturală și tradițională asupra cerului și ar putea încuraja cercetarea științifică în acest domeniu.

Contextul istoric special ales pentru declanșarea acestui fenomen cultural științific global a fost aniversarea în 2009 a 400 de ani de la prima utilizare a telescopului pentru observații astronomice în 1609, de către omul de știință italian Galileo Galilei, părintele astronomiei observaționale.

Numeroase centre științifice și culturale din lumea întreagă s-au asociat acestui mega - eveniment, care a suscitât interesul, potrivit Raportului Final al IYA 2009, a peste 850 de milioane de oameni din lumea întreagă¹. Coordonarea acțiunii s-a făcut prin centre și comitete naționale de organizare (prof. Ioan Bob, șef Planetariu Baia Mare a fost membru în Comitetul Național Român de organizare a AIA 2009), iar comunicarea s-a realizat prin puncte unice de contact, pentru România fiind desemnată dr. Magda Stavinschi, director al Institutului Astronomic al Academiei Române din București și Președinte al Comisiei de Educație și Dezvoltare al Uniunii Astronomice Internaționale.

Uniunea Internațională Astronomică, NASA, Agenția Spațială Europeană, precum și alte organisme, sub egida UNESCO, au girat organizarea și promovarea la nivel global al acestui eveniment, la desfășurarea căruia, printre multele organizații cu profil astronomic românesc, Planetariul Baia Mare a adus o importantă contribuție la succesul general al Anului Internațional al Astronomiei 2009.

Planetariul Baia Mare este primul planetariu public deschis în România acum peste 40 de ani și este de asemenea, singura instituție de acest fel din Transilvania. Funcționând actualmente ca o secție de specialitate astronomică a Muzeului de Mineralogie Baia Mare, Planetariul este una dintre instituțiile culturale de succes ale Maramureșului, suscitând deopotrivă interesul turiștilor și al publicului școlar din întreaga Transilvanie. Modernizat parțial în ultimii trei ani, prin cuprinderea unei noi săli multifuncționale – pentru expoziții, conferințe, proiecții video-documentare, spectacole, activități educaționale și alte

¹ International Astronomical Union, Final Report for the International Year of Astronomy 2009, presented at European Week of Astronomy and Space Science in Lisbon, Portugal, september, 2010, p.1-1300

evenimente; prin instalarea unui info-kiosk pe care este accesibilă oferta de programe și pot fi accesate aplicații cu profil educațional; prin lansarea unei platforme de comunicare pe internet, ce conține un site internet¹, un channel pe Youtube și unul pentru transmisiuni LIVE ale evenimentelor, un channel pe platforma Scribd pe care este accesibilă arhiva culturală istorică digitizată a Planetariului Baia Mare și revista periodică în format digital pl@netarium; paginile Planetariului de pe Facebook și Twitter, ca modalități de interacțiune directă cu publicul, informare și comunicare prin rețele sociale globale; deschiderea unui astromagazin la sediu, unde pot fi achiziționate publicații, tehnică optică pentru observații, postere, hărți stelare, mostre lunare sau meteorice; generarea unor oferte de servicii extraspeciale, precum atelierul mobil de astronomie, sau clubul micului astronom; proiectul major de re tehnologizare a bazei planetariului și transformarea acestuia într-un obiectiv de referință național în ce privește turismul astronomic. Acestea sunt referințele care dau imaginea Planetariului de astăzi, iar multe dintre acestea sunt consecințe sau dezvoltări realizate în urma succesului pe care Anul Internațional al Astronomiei l-a avut la Planetariul Baia Mare.

Pentru Planetariul Baia Mare, anul 2009 a reprezentat o dublă sărbătoare, dacă ar fi să considerăm și 40 de ani de la inaugurarea sa. Parte a unei familii de planetarii publice nu foarte cuprinzătoare, mult sub așteptările generale (doar două planetarii publice noi, digitale – la Pitești și Bârlad, s-au deschis în ultimii ani, celelalte – de la Constanța, Bacău, și Suceava oferă spectacole cu tehnologie învechită, iar dintre toate, Planetariul Baia Mare deschidea anul 2009 cu cel mai vechi aparat în funcție, un proiector stelar optico-mecanic ZKP-1, fabricat de ZEISS, din Jena², Germania. Inovația și creativitatea, entuziasmul și profesionalismul ghidajelor, asistate și de o platformă audio-video de proiecție, cu programe interactive, simulări video ale fenomenelor cerești și video proiecții ale unor filme documentare edificatoare au fost ingredientele necesare pentru a putea rivaliza cu cele mai moderne planetarii din lume. Dacă adăugăm la aceasta și oferta de „astronomy party”, cu observații astronomice, concursuri cu premii, concerte de

¹ Ciprian Crișan, coordonator site internet – <http://planetariumbm.wordpress.com>

² Narcisa Topor, Mihai Enescu, *Momente din evoluția planetariilor din România*, în *Marmația Muzeul Județean Maramureș – Studii și Comunicări*, nr. 8/2, Baia Mare, 2005, p. 162-165

muzică rock, expoziții, lansări de carte și simpozionul aniversar, cei 15.000 de participanți direcți și cei peste 20.000 de vizitatori unici ai site-ului internet al Planetariului, cei peste 7.000 de internați care au urmărit LIVE evenimentele de la Planetariu, cele 40.000 de vizionări ale clipurilor video de promovare ale noastre, cele 1500 de vizionări ale revistei noastre electronice pl@netarium, sau cei peste 250.000 de telespectatori (estimare) care au urmărit la TV informații despre evenimentele noastre, sunt rezultate palpabile, cuantificate ale unui succes care a depășit previziunile inițiale. Raportată la anii anteriori, proiecția bazinului de audiență a manifestărilor culturale și științifice ale Planetariului Baia Mare indică o creștere a audienței directe și indirecte cu aproape 90%, ceea ce indică perspectiva unui fenomen care s-a bucurat, ce e drept, de publicitate la nivel național și internațional.

Voi prezenta descriptiv punctele de atracție de la Baia Mare ale Anului Internațional al Astronomiei, doar ca reperi figurative ale unui ciclu de evenimente spectaculoase, cele mai multe în consonanță cu desfășurarea Anului Internațional al Astronomiei la nivel global.

La Planetariul Baia Mare, Anul Internațional al Astronomiei 2009 a debutat chiar de la 1 ianuarie cu o surpriză unicat în România, oferta prezentării în cupolă, alăturat demonstrației clasice cu proiectorul ZKP1, a primului documentar oficial al AIA 2009¹, un film al istoriei de 400 de ani a telescopului, de la dispozitivul realizat de Galileo Galilei, după schițele epocii și până la telescopul viitorului – James Webb Telescope, care va continua misiunea Telescopului Spațial Hubble. Subtitrarea în limba română a acestui film a fost realizată în regim propriu și acestuia i s-au adăugat ca ofertă demonstrații videoproiectate cu cele două programe de calculator – Stellarium și Celestia, care oferă funcții de planetarii virtuale.

Prima acțiune oficială a Anului Internațional al Astronomiei 2009, la care a subscris și planetariul nostru a fost „și EA este astronom”, proiect desfășurat în perioada 1-8 martie și care s-a materializat prin vizite gratuite pentru doamne și domnișoare, expuneri privind rolul femeii în istoria dezvoltării astronomiei ca știință, oferirea de măștișoare personalizate cu sigla A.I.A. – 2009. Acțiunea, mediatizată în presa locală

¹ 400 Years of the Telescope at the Internet Movie Database

și în media electronică a avut o audiență pe targetul de public scontat de peste 500 de persoane.

În perioada 2-5 aprilie 2009 s-a desfășurat la Planetariul Baia Mare al doilea program oficial al Anului internațional astronomic, respectiv „100 de ore de astronomie”¹, acțiune organizată în colaborare cu Palatul Copiilor Baia Mare, Filiala SARM din Sighet – prin Sorin Hotea și Colegiul „Alexandru Papiu Ilarian” din Zalău. Peste 1000 de vizitatori au asistat la observații nocturne și diurne asupra Soarelui, Lunii și asupra lui Saturn. Au fost organizate concursuri pe teme astronomice, expuneri publice pe clase de vârstă și realizate proiecții de filme documentare tematice, audiența generală directă a proiectului fiind de 1100 de participanți.

Aniversarea a 40 de ani de astronomie la Planetariul Baia Mare (coordonare prof. Ioan Bob), - acțiune înscrisă de noi în programul oficial național, întrucât a suscitât prezența unor specialiști din țară și a unor cadre profesionale din mediu universitar, liceal și gimnazial -, a constat în principal dintr-un simpozion de specialitate, alături de un dialog interdisciplinar ce a dorit să ofere repere ale importanței acestei științe, ca disciplină esențială a cunoașterii umane. În 40 de ani de existență, cei peste 2 milioane de vizitatori care au trecut pragul Planetariului Baia Mare sunt dovada cea mai elocventă a interesului de care s-a bucurat dintotdeauna instituția noastră. În cadrul acestei acțiuni s-au prezentat referate, au avut loc mese rotunde de discuții, s-au proiectat filme documentare, s-a inaugurat noua sală multifuncțională a Planetariului prin vernisajul expoziției de fotografie documentară „Primul român în Cosmos: Dumitru Prunariu” (custode expoziție Ovidiu Ignat) și prezentarea mini-expunerii de postere cu colaje ale colecției filatelice „prof. Aurel Feștilă” cu tema „Omul în spațiul extraterestru” (custode – Ciprian Crișan). Cu această ocazie alături de lansării cărții „Introducere în astronomie”, studiu al prof. Univ. Sass I. Huba, publicat sub editura Universității de Nord Baia Mare, a fost prezentată și broșura ce poartă titlul „40 de ani de astronomie la Baia Mare”², dedicată istoriei planetariului Baia Mare și istoriei astronomiei,

¹ <http://www.100hoursofastronomy.org/component/eventlist/details/674-100-de-ore-de-astronomie-la-planetariul-baia-mare>

² ***, 1969 – 2009: 40 de ani de astronomie la Planetariul Baia Mare, Baia Mare, Ed. Eurotip, p.1-40.

deopotrivă (redactor – Ciprian Crișan). În cadrul lucrărilor simpozionului s-a remarcat și cercul de astronomie condus de profesorul Lucian Stelian, cu participarea medaliașilor la Olimpiada Internațională de Astronomie Șandor Kruk și Andrei Cuceu. Și acest eveniment a fost transmis LIVE pe Internet, audiența generală fiind de peste 800 de participanți direcți sau „internauți”.

„Noaptele Galileene” de la Baia Mare, ultima acțiune oficială a A.I.A. 2009, desfășurată de Planetariul Baia Mare între 23-24 octombrie 2009, au fost tot atâtea nopți dedicate celebrării lui Galileo, cu observații astronomice asupra lunii și a planetei Jupiter, cu sateliții săi. În programul acțiunii au fost incluse, în spirit interdisciplinar o „dimineață de astroliteratură”, o masă rotundă cu tema „Astronomia, încotro?”, în cadrul căreia au avut loc dezbateri asupra curiculei școlare cu profesori de la Universitatea de Nord Baia Mare și liceele și școlile din oraș și o seară astro-muzicală de concert rock susținut de trupa „The Next Generation”. Printre colaboratori enumerăm: Palatul Copiilor Baia Mare, Școala Generală „Al. Ioan Cuza”, Colegiul „Alexandru Papiu Ilarian” din Zalău, Colegiul „Andrei Saligny” din Baia Mare. Audiența directă a proiectului a fost de 650 de participanți.

La începutul lunii decembrie 2009, la planetariul Baia Mare a fost deschis astromagazinul, un stand de prezentare, testare și vânzare de telescoape, binocluri, alte ustensile și bibliografie cu tematică astronomică, iar acestuia i se adaugă o nouă expoziție permanentă organizată în sala multifuncțională, dedicată Sistemului Solar, care se alătură expoziției de bază „Universul în mileniul III”. Aceste două „achiziții” vor fi probabil elemente cheie pentru ca succesul anului astronomic internațional 2009 să continue mulți ani de acum.

„Trebuie să ne întoarcem cu 40 de ani în urmă, la programul Apollo de aselenizare, pentru a găsi un eveniment științific care să fi angajat atenția și participarea unui public atât de numeros, cum a fost A.I.A. 2009. Patru decenii după aceea, Anul Internațional al Astronomiei a adus spațiul cosmic din nou în atenția audienței largi.”¹ Fie la Baia Mare, fie în multe alte orașe din țară sau din lumea întreagă, Anul

¹ International Astronomical Union, *Final Report for the International Year of Astronomy 2009*, presented at European Week of Astronomy and Space Science in Lisbon, Portugal, september, 2010, p. 1-1300.

Internațional al Astronomiei 2009 a fost un experiment cultural și o experiență culturală unică tocmai datorită globalității sale și a emergenței acesteia din multe puncte de vedere. Pentru Planetariul Baia Mare a fost un bun prilej de reinventare, de re poziționare ca obiectiv cultural turistic de important în Transilvania și datorită vizibilității foarte bune pe Internet, la nivel național.

Bibliografie:

Narcisa Topor, Mihai Enescu, *Momente din evoluția planetariilor din România*, în Marmația Muzeul Județean Maramureș - Studii și Comunicări , nr. 8/2, Baia Mare, 2005, p. 162-165.

***, *1969-2009: 40 de ani de astronomie la Planetariul Baia Mare*, Broșură, Baia Mare, Editura „Eurotip”, p. 1-40.

International Astronomical Union, *Final Report for the International Year of Astronomy 2009*, presented at European Week of Astronomy and Space Science in Lisbon, Portugal, september, 2010, p. 1-1300.

Surse online:

<http://planetariubm.wordpress.com>

Educația muzeală: la sfârșit de program. Ce evaluăm, cum evaluăm

Monica BÎRĂ

Scurtă descriere a contextului

O latură importantă a misiunii oricărui muzeu, aceea de a valorifica patrimoniul pe care-l deține poate fi privită, din perspectiva cazului pe care-l voi prezenta, acela al *Muzeului Național de Istorie al României*, ca o dublă provocare.

Pe de-o parte clădirea monument istoric ce adăpostește muzeul se află în renovare de o bună bucată de vreme și prin urmare o parte însemnată din artefactele ce compun colecția permanentă mai pot fi valorificate doar în cadrul unor expoziții temporare (excepție de la aceasta fac Tezaurul Istoric, Columna și Lapidarium-ul deschise spre vizitare în regim obișnuit).

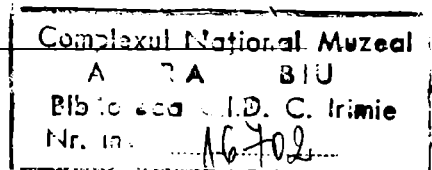
Curtea muzeului, un spațiu ce s-ar putea utiliza cu succes în cadrul unor proiecte de educație muzeală este, din aceleași motive, inaccesibilă.

Pe de altă parte, prin specificul său muzeul trebuie să le „vorbească” tuturor: obiectele în jurul cărora este construit discursul muzeografic referitor la istoria națională, nu sunt, în nici un caz lipsite de o anumită încărcătură valorică¹ care orientează implicit pozițiile pe care se situează expunerea în sine.

Iată așadar o parte din motivele care au determinat organizarea unor proiecte de educație muzeală, sub umbrela muzeului, valorificând o serie de resurse ce dețin în fond un uriaș potențial de învățare².

¹ Eilean Hooper-Greenhill, *The Power of Museum Pedagogy*, in *Museum Philosophy for the twenty-first century*, ed. Hugh H. Genoways, AltaMira Press, 2006, p. 236.

² *Ibidem*, p. 235.

Este vorba despre șantierele arheologice¹ pe care o parte din specialiștii instituției își desfășoară activitatea, șantiere care au fost puse în valoare de fiecare dată în contextul mai larg al zonei din care ele fac parte.

Condițiile care au determinat desfășurarea acestor programe alternative de educație muzeală în afara spațiului propriu-zis al instituției țin atât de elementele enunțate mai sus cât și de o serie de considerente care țin de specificul relațiilor cu comunitățile locale, pe care le voi enumera pe scurt.

Pentru cei familiarizați cu felul în care funcționează un șantier arheologic – unde cercetările se desfășoară în regim de săpătură sistematică, și „mâna de lucru” este reprezentată de oameni ai locului – este bine cunoscut faptul că, în timp, între grupul de arheologi și comunitatea locală se instituie anumite raporturi sociale. Șantierul arheologic în schimb, nu este perceput, de cele mai multe ori ca o entitate care are legătură directă cu respectivele comunități în apropierea cărora se află chiar dacă reprezintă, pentru unii din membri o sursă de venit suplimentară, pe durata verii. Având în vedere această constantă precum și faptul că de acum înainte comunitățile locale vor trebui angrenate în „viața” șantierului și altfel decât ca mână de lucru, ne-am propus realizarea unor prime demersuri în direcția inițierii unui nou tip de arheologie, subsumate ideii de arheologie publică (*public archaeology*), concept modern ce include „dezbaterile ce se deschid între prevederile oficiale ale arheologiei în relație cu publicul și diferitele categorii de public ce au un interes în domeniul arheologiei, între care, adesea se vor isca discuții în ceea ce privește înțelesul și valorile atribuite resurselor arheologice”². Date fiind acestea, ceea ce am identificat ca fiind fezabilă atragerea celor mai tineri dintre membrii comunităților locale, ei reprezentând categoria pe care, în viitor, comunitatea științifică va trebui să-l includă într-un dialog constant în relația cu exploatarea resurselor arheologice.

¹ Este vorba despre 13 șantiere de arheologie sistematică - incluzând atât siturile coordonate de MNIR cât și pe acelea în cadrul cărora colaborează la realizarea cercetărilor – și un număr variabil de șantiere de arheologie preventivă (2-3) (conform *Raportului anual de activitate*, 2008, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2009).

² Nick Merriman, *Public archaeology*, Routledge, 2004, London and New York, p. 5.

Punctul de întâlnire dintre educația muzeală, definită într-o nouă sferă dominată de conceptele de *museum learning*¹ și de acela al unei valorificări a resurselor arheologice în sensul unor practici moderne, și nu exclusiv prin intermediul cercetării lor științifice, colecționării și includerii lor în cadrul unor expoziții realizate „la centru” – deci greu accesibile comunităților locale – l-ar putea reprezenta acela de pedagogia patrimoniului. Promovat în mod deosebit de literatura de specialitate de limbă franceză, elementele de pedagogie a patrimoniului sunt în același timp incluse în cadrele generale de dezvoltare ale politicilor europene în domeniu², unde aceasta este definită ca „o pedagogie fondată pe patrimoniul cultural, integrând metode de învățământ active, o deschidere a disciplinelor, un parteneriat între învățământ și cultură și recurgând la metode de comunicare și de expresie dintre cele mai variate”.

... și a proiectelor

Revenind la programele educative propriu-zise, trebuie precizat de la bun început că ambele au fost implementate de Muzeul Național de Istorie a României în cadrul unor proiecte co-finanțate de Administrația Fondului Cultural Național, la secțiunea dedicată educației muzeale. Este vorba despre „**Orașul de Floci - redescoperirea unui meșteșug într-un oraș medieval dispărut** (2008) și respectiv **Capidava Rediviva** (2009). De asemenea, ambele proiecte au fost gândite pornind de la considerațiile enumerate mai sus, prezentând din această pricină o serie de elemente comune, cu caracter repetitiv. Este vorba practic de aceeași „rețetă” implementată, în două comunități diferite și adaptată, evident la specificul fiecăreia.

¹ Concept teoretizat și ilustrat într-o serie de lucrări precum: Barry Lord (ed), *The Manual of Museum Learning*, Altamira Press, 2007; John. H. Falk, Lynn D. Dierking, Susan Foutz, (ed.), *In Principle, in Practice, Museums as Learning Institutions*, Altamira Press, 2007; Eilean Hooper-Greenhill, *Museums and Education – purpose, pedagogy, performance*, Routledge, London & New York, 2007.

² Recomandarea Consiliului de miniștri către statele membre referitor la pedagogia patrimoniului, N°R(98)5, www.coc.int

Elementele principale care în jurul cărora s-au configurat activitățile educaționale, au fost:

- șantierul arheologic (cel medieval de la Orașul de Floci¹, situat în apropierea comunei Giurgeni, județul Ialomița) și respectiv cel de epocă romană, de la Capidava² (situat în localitatea Topalu, județul Constanța).
- școlile generale din localitățile respective ca punct de desfășurare a activităților complementare, al atelierelor și de utilizare a kiturilor educaționale concepute în acest scop.
- istoria locală – pentru zona Ialomiței, unde valorificarea produselor obținute în urma prelucrării lânii este pe cale de a se pierde.
- entități asociative implicate în activități de valorificare a patrimoniului arheologic (clasa de animatori culturali a Colegiului Național Pedagogic „Constantin Brătescu” din Constanța, respectiv Asociația studenților la istorie și arheologie - ASAIR).
- Muzeele din zonă (Muzeul de Artă Constanța, inclusiv filiala din comuna Topalu – Muzeul Dinu și Sevasta Vintilă, Muzeul de Istorie Națională și Arheologic, Constanța).

O serie de întrebări în legătură cu evaluarea: chestionarul

La sfârșitul activităților fiecare elev participant a completat un chestionar de evaluare a evenimentului în ansamblul său (Anexa 1). Chestionarul a fost elaborat astfel încât să putem diferenția răspunsurile pe categorii de vârstă, respectiv pentru elevii de gimnaziu și de liceu

Chestionarul a inclus întrebări structurate pe trei secțiuni. Ce-a dintâi are în vedere proiectul propriu-zis și s-a concentrat pe evaluarea calitativă – așa cum au perceput-o elevii – a proiectului. Ce-a de-a doua secțiune și-a propus să contureze un cadru mai amplu în care s-ar putea înscrie proiectul nostru educațional având în vedere experiențe anterioare similare. În același timp am urmărit și identificarea unor elemente minimale ale percepției de sine a elevilor, în ceea ce privește comportamentul lor de consumatori de bunuri culturale.

¹ Pagina web dedicată șantierului:

http://www.cimec.ro/Arheologic/orasul_de_floci/index.html

² Pagina web dedicată șantierului: www.capidava.ro

În sfârșit prin ce-a de-a treia secțiune, care cuprindea elementele de identificare ale respondenților am urmărit în primul rând obținerea unor informații referitoare la situația actuală în ceea ce privește nivelul școlarizării precum și la perspectivele parcursului viitor (în termeni de continuare a școlarizării, element care e în linii generale mai ușor de măsurat în felul acesta)¹.

Datele obținute în urma prelucrării chestionarelor sunt relevante atât pentru proiectul în sine cât, mai ales, pentru o serie de realități ale comunităților din zonele rurale, realități pe care, la începutul proiectului doar le presupuneam pe baza unor studii cu caracter general referitoare la consumul cultural².

Astfel, cu foarte puține excepții elevii nu mai participaseră la proiecte similare. Este de remarcat faptul că în aceasta categorie au indicat practic orice fel de activități extra-școlare, indiferent dacă aveau sau nu legătură cu sectorul cultural (activitățile de informare cu privire la HIV-SIDA sau la instituțiile Uniunii Europene, ceea ce indică faptul că la nivelul comunităților în care ne-am desfășurat activitatea nu există o categorie distinctă de „acțiuni/programe culturale” ci doar una eventual una de „activități extra - școlare”, în care s-ar putea încadra cam orice depășește nivelul strict al școlii). De asemenea, în secțiunea dedicată întrebărilor de ordin general despre felul în care elevii se privesc pe ei înșiși ca și consumatori de bunuri culturale (emisiuni TV pe teme culturale, accesarea de site-uri care oferă informații de acest gen, citirea cărților/revistelor pe teme cultural-istorice) s-a înregistrat un număr mare de non-răspunsuri. În ceea ce privește chestiunea emisiunilor TV cu caracter cultural, elevii au declarat că preferă emisiunile care au ca temă vechile civilizații antice, al doilea război mondial sau mari descoperiri

¹ Din cei aproximativ 70 de copii care au participat la activitățile educative de la Giurgeni, 54 au completat chestionarele de evaluare. Proporțiile sunt similare pentru proiectul desfășurat la Capidava, 78 elevi și 59 de chestionare completate.

² Ambele proiecte au fost desfășurate în zone care aparțin - în conformitate cu schema conform NUTS II - regiunii de dezvoltare Sud-est. Conform unor studii de specialitate, la nivelul percepției publice, aceasta se regăsește pe ultimul loc în ceea ce privește gradul de dezvoltare al infrastructurii publice culturale (Barometrul de consum cultural - realizate în 2006, respectiv 2007 de către CSCDC - Centrul de Studii și Cercetări în domeniul Culturii - www.culturamet.ro). Faptul ca orașul Constanta are un bun indice al vitalității culturale nu este suficient pentru creșterea nivelului general de valorificare a potențialului oferit de patrimoniul cultural al micro-regiunii în discuție.

științifice și geografice, deși e mai puțin sigur că se și uită la astfel de program, rezultatele putând fi influențate de felul în care am construit chestionarul. În ceea ce privește muzeele vizitate de elevi se disting două categorii:

a. Muzeele (și siturile, care în ciuda faptului că nu posedă muzee de sit au fost asimilate de elevi acestei categorii) vizitate în cadrul unor excursii cu școala. Ca arie de acoperire geografică au fost indicate zonele din regiunea lor de rezidență (Muzeul Agriculturii de la Slobozia, muzeele de la Hârșova și Adamclisi, cetatea de la Capidava pentru participanții de la Giurgeni și muzeele din Constanța și Cernavodă pentru cei din Topalu); muzeele din București (Muzeul Antipa, Muzeul Satului, MNIR-ul cu extrem de puține mențiuni) și muzeele de pe Valea Prahovei (Muzeul Ceasului de la Ploiești, Peleşul). În categoria muzeele vizitate cu familia - indicată de doar 4 elevi – au fost numite muzee din afara țării (la un loc cu situri arheologice și, ca o excepție o casă memorială).

b. În sfârșit, o chestiune esențială în legătură cu care am dorit să avem o serie de elemente indicatoare a fost cea referitoare la planurile de viitor ale elevilor. Ele sunt surprinzător de puțin conturate, mai ales la nivelul liceenilor, această secțiune având un număr semnificativ de non-răspunsuri sau de opțiuni pentru varianta „nu știu”.

Alte întrebări în legătură cu evaluarea

După cum reiese din prezentare, cel puțin aparent ar exista o discrepanță între specificul proiectului educațional și felul în care a fost proiectat chestionarul, în mod deosebit aria care a fost acoperită prin intermediul său.

Dacă ar fi să aplicăm o grilă simplă, de evaluare cantitativă și calitativă, atunci numărul de elevi participanți în proiect respectiv un chestionar care să se axeze pe aprecieri generale (v-a plăcut/nu v-a plăcut, ce anume ați îmbunătăți etc.) ar rezolva repede lucrurile. Desigur, în cazul de față am avea o serie de premise care nu ar influența pozitiv aprecierile: proiectele au fost concepute pentru un număr relativ restrâns de elevi, au fost desfășurate în vară și prin intermediul școlii (aspect de natură să contribuie semnificativ la scăderea numărului de participanți).

Însă atât pe durata implementării proiectului cât mai ales în perioada următoare, o serie de întrebări apar cu necesitate:

- Ne cunoaștem cu adevărat publicul? Fără a apela la studii de specialitate putem să proiectăm instrumente care să ne permită o apreciere în funcție de care să regândim proiectele pe viitor?
- Am identificat corect nevoile de consum cultural ale comunităților cărora ne-am adresat? Am răspuns cu adevărat la acestea?
- Rețeta de evaluare din școală (bazată pe „obiective de referință” prestabilite) este de utilizat și în cazul de față? Dacă da, cum decidem care sunt obiectivele și cum stabilim indicatori pentru a vedea gradul în care le-am atins? Cum putem urmări pe termen mediu impactul și rezultatele învățării?
- Cum gestionăm chestiunea schimbării felului în care copii învață, în condițiile în care toți cei care gândim și implementăm astfel de proiecte avem un anumit set de deprinderi formate în legătură cu învățarea, iar copii cărora ne adresăm un altul?

În loc de concluzie, mai multe întrebări

Am enumerat mai sus o serie de întrebări în legătură cu aspecte ce țin de programele educative și care, la sfârșitul acestora continuă să se găsească în fața unei multitudini de răspunsuri posibile. În cele din urmă lucrarea de față a pornit de la ideea că aspectele care țin de evaluarea proiectelor de educație muzeală merită o discuție mai amplă, iar că la sfârșitul programului un demers reflexiv poate contribui semnificativ la succesul proiectelor viitoare. Cu deosebire pentru un începător în domeniu, întrebările care gravitează în jurul lui „cum măsurăm eficiența” rămân esențiale.

Bibliografie:

- Hooper-Greenhill, Eilean, *The Power of Museum Pedagogy*, in *Museum Philosophy for the twenty-first century*, ed. Hugh H. Genoways, AltaMira Press, 2006.
- Idem, *Museums and Education – purpose, pedagogy, performance*, Routledge, London & New York, 2007.
- ***, *Muzeul Național de Istorie a României, Raport anual de activitate, 2008*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2009.
- Merriman, Nick *Public archeology*, Routledge, 2004, London and New York, p. 3-8.
- Lord, Barry (ed), *The Manual of Museum Learning*, Altamira Press, 2007.
- Falk John. H., Dierking, Lynn D., Susan (ed.), *In Principle, in Practice, Museums as Learning Institutions*, Altamira Press, 2007.

Surse online:

http://www.cimec.ro/Arheologie/orasul_de_floci/index.html
www.capidava.ro
www.cultura.net
www.coe.eu

Chestionar utilizat în cadrul proiectului – Orașul de Floci

Nota voastră pentru proiect și echipa sa /

Chestionar de evaluare pentru elevii de liceu

Informațiile obținute din acest chestionar vor fi utilizate numai în scopul îmbunătățirii activităților noastre viitoare de educație culturală. Toate datele sunt confidențiale. Vă mulțumim anticipat pentru colaborare!

I. Întrebări despre proiect:

1. De unde ați aflat despre proiectul „Orașul de Floci – redescoperirea ...” ?
 - a. de la profesorul de istorie
 - b. de la colegi
 - c. din altă sursă (precizați care)
 2. Ați mai participat la proiecte similare? Care anume? Când?
.....
 3. Știați despre existența sitului arheologic prioritar Orașul de Floci în zonă, înainte de acest proiect?
DA NU
 4. Care dintre activitățile din cadrul proiectului desfășurate pe site și la școală v-au plăcut cel mai mult? Ați mai participa la un astfel de proiect în viitor? DA NU
-
-

II. Întrebări generale despre educația culturală:

1. Care este ultimul muzeu pe care l-ați vizitat și când anume?
.....

2. Dintre muzeele pe care le-ați vizitat până acum, care v-a plăcut cel mai mult?

3. Urmăriți emisiuni TV pe teme cultural-istorice? 3.1. Citiți cărți sau ghiduri cu teme cultural-istorice?

- a. NU urmăresc astfel de emisiuni
- b. DA urmăresc astfel de emisiuni
- c. nu am TV nici la școală, nici acasă
 - zilnic
 - de 2-3 ori pe săptămână
 - 1 dată pe săptămână
 - de 2-3 ori pe lună

a.1. NU citesc astfel de cărți

b.1. DA citesc astfel de cărți

4. Accesați site-uri web cu teme cultural-istorice sau site-uri web ale muzeelor?

- a. NU accesez astfel de site-uri
- b. accesez astfel de site-uri
- c. nu am acces la internet nici la școală, nici acasă

5. Care sunt temele emisiunilor pe care le urmăriți sau ale cărților pe care le citiți? Alegeți una sau mai multe variante:

- a. antichitatea (Imperiul Roman, Egiptul etc.)
- b. evul mediu
- c. al doilea război mondial
- d. mari descoperiri științifice sau geografice
- e. tradiții culturale-istorice
- f. altele (specificați)

1. Vârsta Sex localitatea de reședință:

2. Încercuiți răspunsurile corespunzătoare planurilor voastre de viitor, respectiv după terminarea liceului, intenționez să:

- a. să mă înscriu la liceu la Slobozia / Țândărei / Constanța / București
- b. alte opțiuni (detaliați)
- c. să mă înscriu la o școală de arte și meserii în județul Ialomița
- d. nu știu

Foto 1 - Aspecte din timpul desfășurării proiectului *Orașul de Floci*
– redescoperirea unui meșteșug într-un oraș medieval dispărut (2008)

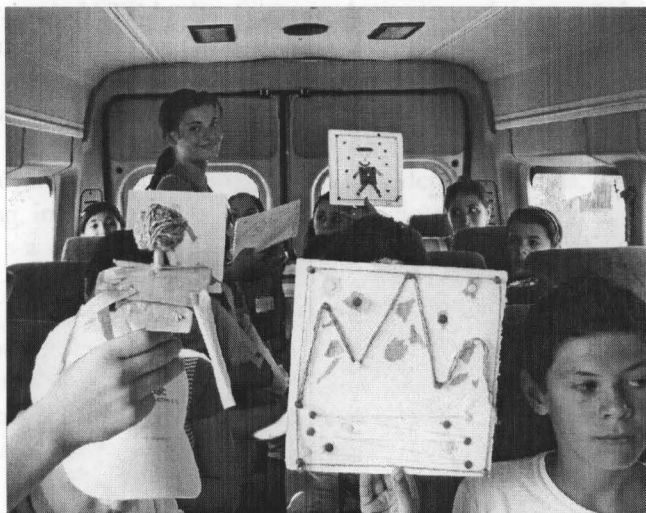

Foto 2 - Aspecte din timpul desfășurării proiectului *Orașul de Floci*
– redescoperirea unui meșteșug într-un oraș medieval dispărut (2008)

Foto 3 - Aspecte din timpul desfășurării proiectului **Capidava Rediviva** (2009)

Foto 4 - Aspecte din timpul desfășurării proiectului **Capidava Rediviva** (2009)

Introducerea unui nou serviciu cultural-turistic în oferta Muzeului ASTRA. Organizarea activităților de team-building și impactul acestora în promovarea muzeului

Irina - Eliza PENCIU

Muzeul este instituția culturală aflată în slujba societății, în scopul colecționării, cercetării, conservării și a valorificării patrimoniului, prin expunerea obiectelor de interes pentru publicul larg, pentru a contribui la educarea acestuia, amplificându-i-se gradul de înțelegere a fenomenului cultural.

Muzeul ASTRA din Sibiu a dorit dintotdeauna să își mențină poziția meritorie câștigată de-a lungul timpului în rândul vizitatorilor săi, iar pentru a reuși s-a pornit de la premisa dezvoltării unei relații apropiate cu aceștia, extinzându-și aria de activitate. Complexul Național Muzeal ASTRA se poate mândri de a fi un „deschizător de drumuri” în domeniul introducerii, în structura sa departamentală, a secției de marketing, încă din anul 1994. Începând din anul 2003, în cadrul acestui serviciu s-a organizat un departament de turism cultural (programe și servicii cultural-turistice, prin care muzeul își promovează tot mai eficient, propriile servicii, evenimentele culturale organizate de instituție, programul de expoziții de bază și temporare, precum și alte manifestări organizate cu diferite ocazii).

Pentru a promova inedita și diversă ofertă cultural-turistică, cu care Muzeul ASTRA se mândrește, precum și planul manifestărilor organizate aici s-a editat, în anul 2009, „**Broșura Cultural & Turistic**”, unde aceasta este descrisă minuțios, prin texte atractive și fotografiile sugestive, dorindu-se a fi pentru turiștii, din țară și din străinătate, o publicație utilă, ce prezintă informațiile de interes pentru o cât mai documentată, plăcută și eficientă vizită, în cel mai frumos, mai bogat și mai atractiv muzeu etnografic în aer liber din România. Printre cele mai importante servicii,

asigurate de Muzeul ASTRA se numără: serviciile informaționale (touch–screen-uri, audio-ghiduri, pagina oficială de internet a muzeului: www.muzeulastra.ro); serviciile de valorificare ale unor monumente, potrivit structurii lor originale (oferta culinară tradițională autentică, la Cârțiuma din Bătrâni și la Hanurile din Tulgheș și Veștem, oficierea cununilor și a botezurilor la bisericile – monument istoric din Bezded (Sălaj) și din Dretea (Cluj), jocurile la Popicăria din Păltiniș, vizite nocturne ale Muzeului în aer liber, pentru grupuri organizate, în condițiile unui iluminat feeric, pe întreaga suprafață a muzeului). Între serviciile comerciale și de divertisment menționăm: plimbările cu trăsurile și săniile, plimbările cu bărcile pe lacul din Dumbrava Sibiului sau achiziționarea de suvenir-uri din Galeriile de Artă Populară, cazarea în Vila Diana din incinta Muzeului în aer liber sau la Hanul din Veștem, dar și activitățile educative pentru copii, la Etno Tehno Parc – Muzeul Copiilor și informarea turistică în cadrul Centrului de Informare Turistică, broșura „Cultural & Turistic” punând accentul asupra calității și diversității serviciilor oferite publicului larg de către instituția noastră.

Anul 2007, în care Sibiuul a fost Capitală Culturală Europeană, a oferit Muzeului ASTRA șansa apariției unor transformări calitative esențiale în dezvoltarea sa. *Centrul de Informare Turistică*, inaugurat în 2 mai 2007, oferă turiștilor care îi trec pragul, prin intermediul unui personal specializat, o informare corectă și utilă cu privire la: serviciile cultural-turistice oferite de muzeu, posibilitățile de petrecere a timpului liber în perimetrul județului Sibiu, cele mai importante obiective turistice ale zonei din care facem parte, ofertele de cazare și transport existente, programele și activitățile culturale desfășurate în regiune. Totodată, Centrul de Informare Turistică din muzeu se constituie și într-un punct de vânzare al materialelor de promovare ale Complexului Național Muzeal ASTRA și ale operatorilor culturali și turistici, în scopul răspândirii, pe scară largă, a informațiilor, dorindu-se atragerea unor noi grupuri țintă, potențiali vizitatori ai județului Sibiu.

Harta Sibiului din afara cetății – Sibiu Extra Muros, publicată în 2007, a constituit un alt instrument de promovare a locației Muzeului în aer liber, a cărui utilitate a fost dovedită prin constituirea unui capăt de pod în atragerea spre muzeu a unui nou grup țintă – companiile, care, intuind-i enormul potențial pentru proprii angajați, au sesizat lipsa serviciului

cultural-turistic de factură educativă, care să stimuleze coeziunea echipei necesară îmbunătățirii funcționării domeniului profesional. Drumul din centrul Sibiului până în muzeul din Dumbrava Sibiului a fost evidențiat, ușurându-se astfel accesul celor doritori. Harta este delimitată la nord de Piața Unirii, la sud de Pădurea Dumbrava și Muzeul Civilizației Populare Tradiționale ASTRA, la vest de Bulevardul Victoriei și Calea Poplăcii, iar la est și sud-est de Calea Dumbrăvii, respectiv Calea Rășinari. *Sibiul din afara cetății – Sibiu Extra Muros* este gândită să cuprindă toate obiectivele cultural-turistice, hotelurile, pensiunile și restaurantele, din acest areal, în vederea celei mai bune promovări a principalei zone verzi a Sibiului, care cuprinde Parcul Astra, Parcul Sub Arini și Pădurea Dumbrava, zonă extrem de valoroasă, din punct de vedere turistic, prin numeroasele unități prestatoare de servicii turistice, instituții academice universitare și de cultură de excepție. Se subînțelege că eficiența unei asemenea acțiuni de promovare are drept rezultate atât culturalizarea și educarea publicului deja format și a publicului potențial - factorul de calitate al activităților culturale, cât și sporirea numărului de vizitatori și a frecvenței acestora - factorul economic.

Ziua de 19 mai 2007 este data nașterii serviciului de team-building în Muzeul ASTRA, care a fost dezvoltat în ultimii ani în urma cererilor asidue din partea companiilor, firmelor, organizațiilor ș.a., a căror țel este cel de a-și impulsiona angajații în activitățile profesionale cotidiene, iar prin intermediul cunoașterii reciproce rezultate din participarea la activități recreative și culturale, de tip team-building se atinge acest scop.

Muzeul ASTRA a fost receptiv acestor nevoi și a creat pachete de activități diverse, în conformitate cu specificul său: ateliere de meșteșuguri tradiționale, activități cultural-educative și sportiv-recreative, care să asigure calitatea, diversitatea și ineditul acestei acțiuni motivaționale, destinate oricărui tip de client. Serviciul de team-building a fost promovat prin toate mijloacele existente, atât în mass-media (ziare, reviste, presa audio-vizuală, internet), cât și prin promovarea directă, prin intermediul publicațiilor specifice, la târgurile de turism de țară și străinătate, la diversele evenimente la care Muzeul ASTRA participă cu stand propriu sau în colaborare cu alți actanți din turism, cultură, sport.

Folosirea unui simplu text de promovare al acestui serviciu atractiv adresat companiilor ne asigură succesul demersului de a ne suplimenta veniturile. Vă supunem atenției un fragment succint al descrierii antrenante pe care o transmitem agențiilor de turism și celor care organizează evenimente, societăților comerciale, instituțiilor și altor posibili doritori:

„Doriți să vă petreceți o zi în atmosfera satului românesc de odinioară? Ați vrea să știți cum trăiau românii de altădată? Muzeul ASTRA vă poate ajuta să realizați o călătorie în timp, pentru câteva ore sau, de ce nu, pentru câteva zile. Vă puteți familiariza cu atmosfera de familie din veacurile trecute, puteți practica unele din activitățile specifice locuitorilor satului românesc și vă puteți delecta cu bucate realizate după rețete vechi de secole.”

Programele propuse de Muzeul ASTRA vă ajută să vă cunoașteți într-un mediu agreabil, departe de stresul pe care îl presupun uneori activitățile de la serviciu. Puteți descoperi lucruri noi, vă puteți relaxa, puteți comunica liber. Puteți uita conflicte sau dispute aparent imposibil de depășit și vă puteți eficientiza lucrul în echipă.

Muzeografii își iau în serios rolul de animatori și vă pregătesc cu minuțiozitate o călătorie în timp, prezentându-vă, în cadrul unor ateliere tematice, felul în care își organizau gospodăriile bunicii sau străbunicii noștri, instrumentarul pe care îl utilizau și felul în care era conceput, micile secrete despre existența lor de zi cu zi, care pot fi identificate prin intermediul unor obiecte aparent banale, gustul pentru artă, demonstrat de felul în care își ornamentau locuințele și multe altele.

Puteți descoperi, prin intermediul atelierelor tematice, date despre credințele românilor, despre rolul bisericii în comunitate sau despre măiestria celor care produceau monumente sau obiectele de cult.

Muzeografii noștri vă pot spune povestea pasionantă a călătoriei bisericilor de lemn, din satele în care au fost construite inițial, înspre Dumbrava Sibiului.

Muzeul ASTRA poate invita meșteri vestiți din toată țara, colaboratori de nădejde, prezenți la toate târgurile organizate de noi, pentru a vă ajuta să vă inițiați sau să vă perfecționați într-unul dintre meșteșugurile tradiționale pe care ne propunem, în fiecare an, să le ducem mai departe. Pe lângă lărgirea ariei de cunoștințe, vă veți putea

chiar dumneavoastră delecta familia și prietenii prin realizarea, în viitor, a unor icoane, piese de ceramică, broderii etc.

La cerere, vă putem organiza, în perioada estivală, cursuri de dans popular sau putem pune în scenă, împreună cu dumneavoastră, unele dintre tradițiile românești deja uitate de mulți dintre noi.

Atelier de dansuri populare

Peisajul natural din Dumbrava Sibiului îmbracă noi culori în fiecare anotimp, schimbându-se radical și evitând orice risc de instalare a plictiselii. În Muzeul în aer liber este liniște, sunteți departe de tumultul orașului și de zgomotul străzii, vă puteți plimba în voie pe alee, respirând aer curat și admirând cele mai valoroase monumente ale arhitecturii și tehnicii tradiționale românești. Fiecare plimbare, fie că este făcută pe jos, cu trăsura, cu sania sau cu barca, reprezintă o veritabilă călătorie în lumea veche, de unde specialiștii noștri au selectat pentru dumneavoastră tot ce era frumos și reprezentativ.

Atelier pictură pe sticlă

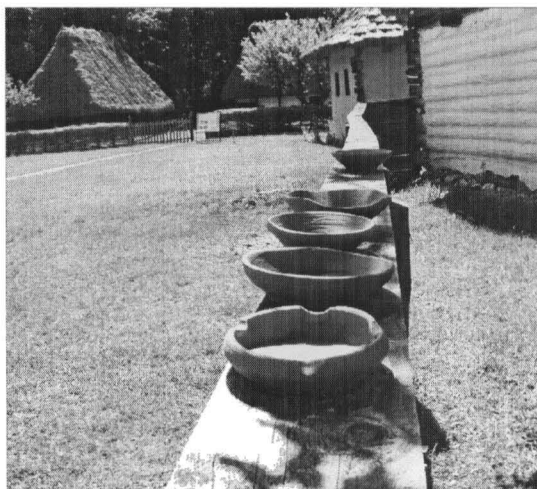
Atelierele, concursurile, plimbările pot fi încheiate cu o masă la unul din hanurile tradiționale existente în muzeu. Acolo meniul vă propune bucate gătite după rețete și metode care și-au probat eficiența și savoarea de-a lungul secolelor.

Lansată în anul 2007, oferta de team-building a Muzeului ASTRA a fost testată cu succes de numeroase firme din țară, numărul celor care au participat la astfel de programe depășind deja câteva mii. Activitățile sunt selectate de fiecare dată de comun acord, iar prețurile sunt ajustate în funcție de numărul de participanți, de atelierele alese, de colaboratorii externi care trebuie implicați și de logistica necesară. Team-building-urile îmbină utilul cu plăcutul, completând oferta educațională pe care Muzeul ASTRA o lansează publicului larg. Ele pot fi programate și organizate de angajații biroului de marketing al muzeului fie direct cu doritorii, fie cu patronii unor firme care vor să-și motiveze angajații, fie cu firme partenere care pot include team-building-urile în cadrul muzeului în propriile oferte turistice. Infrastructura Muzeului în aer liber din Dumbrava Sibiului (spațiul generos, zona verde din apropierea Etno Tehno Parc, pensiunea Vila Diana, zona Cârциumii din Bătrâni, Centrul

de Informare Turistică etc.) permite organizarea unor astfel de manifestări chiar și pentru grupuri foarte mari, de câteva sute de persoane.

Atelier de olărit

Obiecte lucrate la roata olarului

În asigurarea reușitei răspândirii pe scară largă a ofertei de team-building un rol important îl joacă promovarea indirectă, rezultată din reacțiile pozitive, de tip feed-back, la adresa Muzeului ASTRA din partea celor care au trăit aici bucuria unei redescoperiri energizante a vieții frumoase și simple. Se cer câteva exemple detaliate ale activităților pe care oaspeții noștri le experimentează:

- atelierul de olărit este unul dintre cele mai des comandate de către clienții noștri, datorită faptului că în mintea fiecărui om există o curiozitate ardentă cu privire la tehnica, îndemânarea și arta, până la urmă, cu care sunt realizate din lut obiectele din vesela oricărei case, fie ea modernă sau tradițională: străchini, oale, castroane, ulcioare, cănițe și farfurii, modelate și decorate în zeci de nuanțe și modele, cu migală și cu dragoste, de meșterii olari, ai întregii României, reprezentanți de seamă ai celor mai renumite centre de olărit: Horezu și Vlădești, Oboga și Vădastra, Baia Mare, Rădăuți, Marginea, Obârșa, Corund și Sfântu Gheorghe. Aceștia sunt olarii care păstrează intact meșteșugul adevărat, așa cum l-au primit, o dată cu învățutul roții, de la strămoși. Sunt purtătorii, păstrătorii și transmițătorii unei tradiții care durează din vremuri imemorabile. Cu acești meșteri populari, membri ai *Asociației Creatorilor Populari din România*, colaborează Muzeul ASTRA în cadrul lecțiilor deschise de modelare a lutului, la roata olarului, într-un cadru care se potrivește perfect cu meșteșugul ales, și anume, într-una din curțile gospodăriilor de olar din Horezu, Corund, Marginea, Găleșoaia, Saschiz, Obârșa, Săcel, Sasca Română, toate transferate în Muzeul Civilizației Populare Tradiționale ASTRA

- atelierul de confecționare păpuși ecologice și-a câștigat notorietatea printre grupurile care au în componența lor doamne sau familii, care doresc să-și arate îndemânarea în ocupațiile tradiționale ale stăpânei casei. Păpușile de diferite mărimi, de la marionete mari, păpuși de deget până la păpușele în coajă de nucă, sunt înveșmântate în costume tradiționale ale etniilor conlocuitoare, iar „lecția” de hărnicie, atenție, îndemânare și creativitate este organizată la pavilionul Etno Tehno Parc, dotat cu băncuțe și mese din lemn, un spațiu potrivit activităților practice.

Păpuși ecologice

- atmosfera se însuflețește, tot în pavilionul de la Etno Tehno Parc, unde se desfășoară atelierul de dansuri populare, ai cărui traineri sunt dansatori profesioniști care îi iau la joc (horă, sârbă, jiană, hațegană ș.a.) pe norocoșii care aleg această activitate recreativă, educativă și foarte activă.

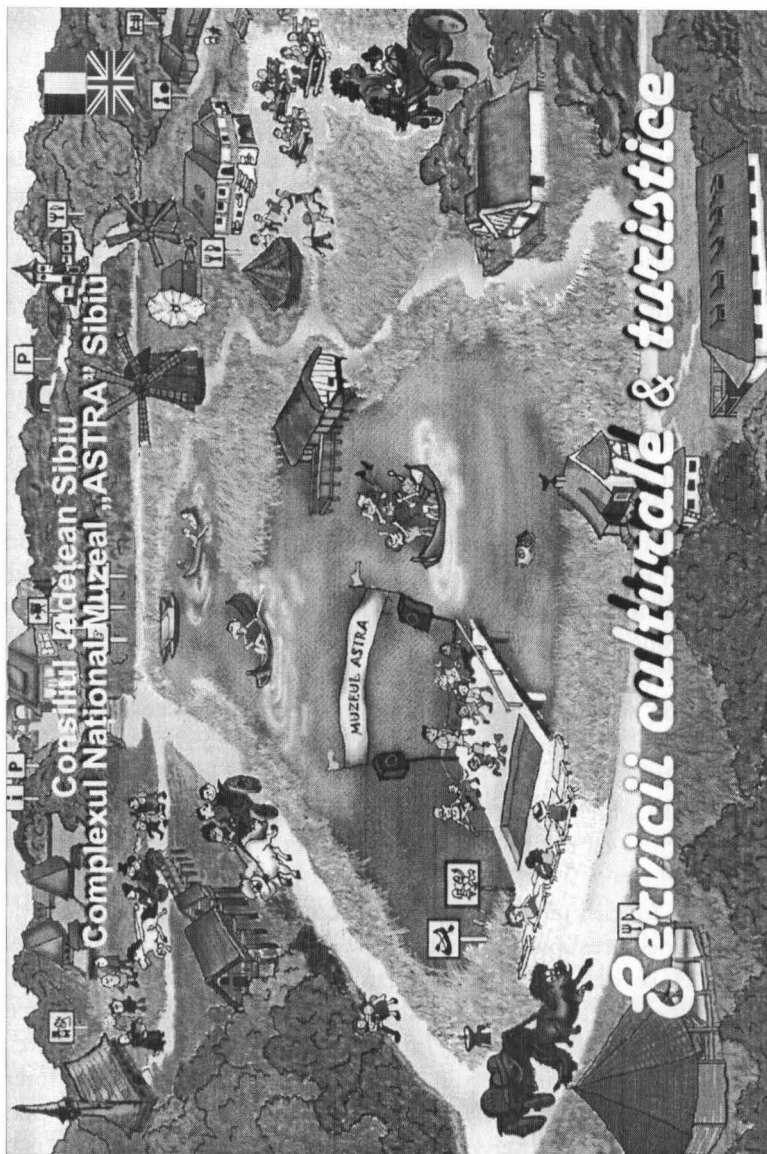
Atelier de țesut

Au fost doar câteva exemple concludente care pot susține exercițiul de imaginație al fiecărui cititor în legătură cu restul work-shop-urilor pe care le organizăm: confecționat măști tradiționale, împletit fibre vegetale, țesut, încondeiat ouă, bucătărie tradițională, pictură pe sticlă ș.a. poziționate de fiecare dată în spațiile cele mai potrivite, în strictă concordanță cu activitatea aleasă.

Este foarte importantă disponibilitatea angajaților muzeului, care se ocupă cu acest tip de activitate, în găsirea de soluții optime pentru buna desfășurare a evenimentelor contractate și a sesizării multitudinii de variante de utilizare ale mijloacelor deja existente în muzeu, pentru satisfacerea doleanțelor clientului.

Tot din categoria mijloacelor de recreere deținute de Muzeul ASTRA se încadrează trăsurile și săniile, folosite în funcție de anotimpuri, care transpun din trecutul satului românesc experiența traversării acestuia în prezent prin plimbările pe cei zece kilometri de alei ale Muzeului în aer liber. În același fel, Popicăria transferată din Păltiniș, județul Sibiu, asigură continuitatea jocului popular cu popice și bile din lemn, din tradiția pastorală de divertisment, ce datează cel puțin din secolul al XIX-lea.

Impunerea serviciului de team-building și a activităților acestuia în cadrul Muzeului ASTRA, oferă publicului larg o nouă perspectivă asupra nenumăratelor posibilități de petrecere a timpului liber într-un muzeu, într-o manieră inedită, care îmbină cultura și civilizația cu relaxarea prin tradiție și care creează premisele unei apropieri personale și personalizate, generatoare de experiențe neintuite, capabile să potențeze un nou tip de relație a vizitatorului cu instituția culturală și care va reveni frecvent în locul unde s-a îmbogățit sufletește.

Ateliere de fotografie pentru copii

Mihaela CĂRBUNARU

Se spune că o imagine face cât o mie de cuvinte. Sau că o fotografie bună este cea care poate fi povestită unui nevăzător. Eu cred că a ști să citești sau să compui o imagine este astăzi indispensabil. Mai ales în condițiile în care, zilnic, suntem bombardați de informații, de fotografii, de clipuri. Această „știință” ne este pe de o parte utilă pentru a putea descifra mai bine mesajele, iar pe de altă parte pentru a ne proteja de manipulare.

Pornind de la această idee, dar și în urma experienței profesionale din ultimii ani în domeniul mass-media, am ajuns să coordonez, la Sibiu, un atelier de fotografie pentru elevi. Mi-am propus ca timp de patru luni să le ofer copiilor o primă perspectivă asupra unei activități profesionale ce i-ar putea interesa pe viitor, informații ce le vor fi utile în orice împrejurare de viață (călătorii, evenimente personale sau profesionale), ocazia de a exersa sau de a descoperi un talent, precum și posibilitatea de a fi creativi, de a avea o altă raportare la mediu, de a stabili noi contacte. Consider că imaginea video sau imaginea fotografică este între altele și o fereastră deschisă către lume. Însă nu doar din postura pasivă de privitor, ci mai ales din cea a căutătorului, a creatorului. Un om preocupat de imagine este în primul rând un om dinamic, un curios înnăscut; iar imaginile bune presupun noutatea, prospețimea privirii care a reușit întrucâtva să se desprindă de cotidian. Am definit astfel împreună cu elevii, principalele calități ale unui bun fotograf: atenția – la ceea ce se petrece în jur, atenția la detalii, la lucrurile care de cele mai multe ori rămân nespuse ori nearătate din comoditate, ignoranță ori indiferență. Curiozitatea pentru lucrurile noi și neașteptate, apetitul pentru cunoaștere. Curajul de a merge în întâmpinarea oamenilor, de a exersa, de a repeta atunci când am greșit, curajul de a ne pune în situații dificile. Lucrurile remarcabile se nasc de cele mai multe ori în urma unor situații

provocatoare, nu atunci când stăm confortabil pe scaunul din sufragerie. Mai este apoi răbdarea, nu tocmai punctul forte al unor copii plini de energie. Atunci când avem o idee și un plan de bătaie e util să știm să pregătim momentul potrivit pentru fotografiere. Lumina, locul, atmosfera, aparatura, personajele sunt elemente de bază ce trebuie tratate cu maximă seriozitate.

Pentru a face lucrurile mai ușoare, am pornit în acest proiect de la ideea de joc, prin intermediul căruia copiilor le poate fi orientată atenția și către alte subiecte și domenii de interes. Atelierul este structurat în două părți:

- pe de-o parte, o pregătire teoretică, informații și discuții bazate pe exemple concrete;
- de cealaltă parte, activități practice, ieșiri în diverse zone din cartier și din oraș pentru a exersa.

De fiecare dată, copiii sunt apoi puși în situația de a-și analiza propriile imagini și pe cele ale colegilor, în ideea de a-și forma un simț critic și pentru a putea corecta ceea ce au greșit.

Prima temă și cea care ne-a permis să participăm la această conferință este „orașul meu”. Ieșirile în zona istorică i-au ajutat pe copii să se raporteze altfel la spațiul în care se mișcă și evoluează. Și-au dezvoltat interesul pentru simboluri, pentru detalii arhitecturale, au descoperit frumusețea și valoarea unor clădiri pe lângă care treceau neatenți. Și rafinându-și privirea, au început să gândească în imaginile lor și mesaje. Pentru patrimoniul arhitectural, sculptural și mai târziu pictural, fotografia poate avea un dublu rol: un instrument de reprezentare, dar mai ales un instrument de promovare și de îndemnare la acțiune, fără a uita desigur fotografia de patrimoniu ca expresie artistică. Avem astfel un dublu statut de document și de operă de artă, în ambele cazuri fotografia pornind de la o preocupare pentru istorie. Pentru exemplificare, aș dori să evoc aici „Misiunea heliografică”, lansată în Franța, în 1851, de Comisia pentru monumentele istorice și finanțată de guvernul francez.

Edouard Baldus, Hippolyte Bayard, Gustave le Gray, Henri le Secq și Auguste Mestral sunt cei cinci fotografi care au fost selecționați și trimiși pe tot teritoriul țării pentru cercetare și documentare, scopul lor fiind să indexeze clădirile ce defineau la acea vreme patrimoniul

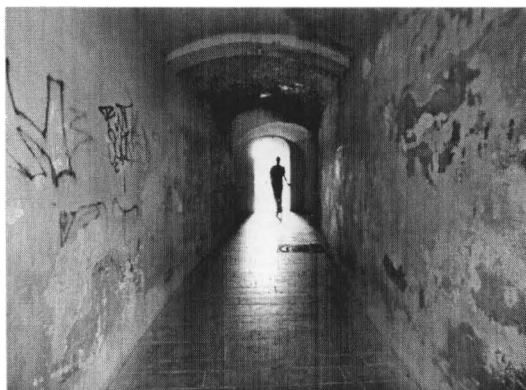
arhitectural francez. S-au strâns peste 300 de fotografii ce nu au făcut mare valvă la vremea respectivă, dar care au avut un impact important mai târziu. Imaginile realizate artistic, într-o lumină pozitivă și o compoziție echilibrată au făcut ca imobilele fotografiate, deși aflate într-o stare avansată de degradare, să pară foarte frumoase. Iar acest lucru nu a încurajat în niciun fel lucrările de restaurare pentru care s-au pornit la drum. Ba mai mult, se spune că la scurt timp după „Misiunea Heliografică”, Parisul a pierdut 70% din clădirile sale de patrimoniu în urma eforturilor de modernizare urbană ale baronului Haussmann. Napoleon III s-a folosit atunci de fotografie pentru a promova în rândul populației monumentele ce au fost clădite sub conducerea sa.

La zece ani de la Misiune, fotograful Charles Marville a fost angajat de administrația pariziană pentru a documenta pasajele medievale din oraș. Învățând din experiența predecesorilor săi, acesta și-a conștientizat mai bine misiunea și a fotografiat în mod intenționat aceste obiective într-o lumină negativă, uneori folosindu-se chiar de mici artificii. Ca anecdotă, una dintre fotografiile din „Misiunea Heliografică” realizată de Gustave le Gray, a intrat în topul primelor 10 cele mai scumpe imagini din toate timpurile. A fost vândută cu 838.000 de dolari în 1999.

Astfel de exemple, exercițiile săptămânale pe teren, dar și discuțiile zilnice sper să le creeze micuților o altă sensibilitate și o altă înțelegere a imaginii în sens mai larg (film, operă de artă etc.). Până la sfârșitul acestui proiect, vom mai aborda două teme mari: una orientată spre gândirea abstractă – „Lumea mea”, iar în această situație copiii vor încerca să vorbească despre sine în imagini încărcate de conținut simbolic și vor alege concepte ce îi definesc. Cealaltă – „Prietenii mei” este orientată spre abilitățile de relaționare și vom lucra astfel fotografia de portret.

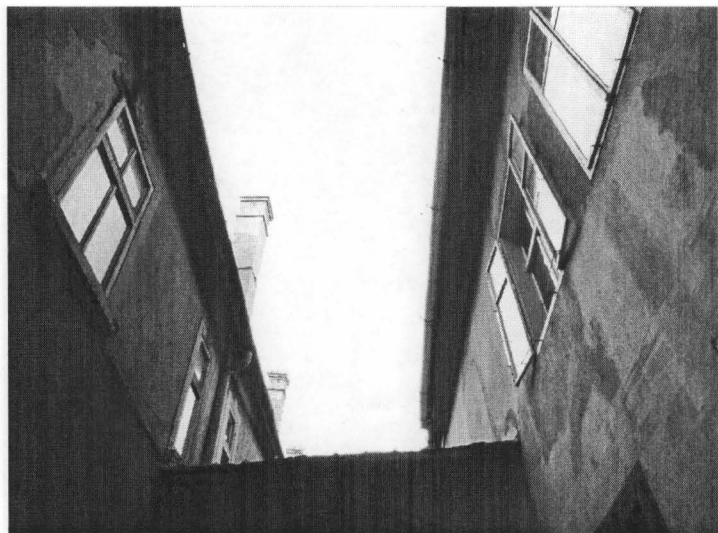
Puzzle, Debora Rotaru, clasa a V-a

Tunel spre lumină, Iulia Rotaru, clasa a III-a

*Detaliu de fereastră,
Laurențiu Stroia, clasa a VIII-a*

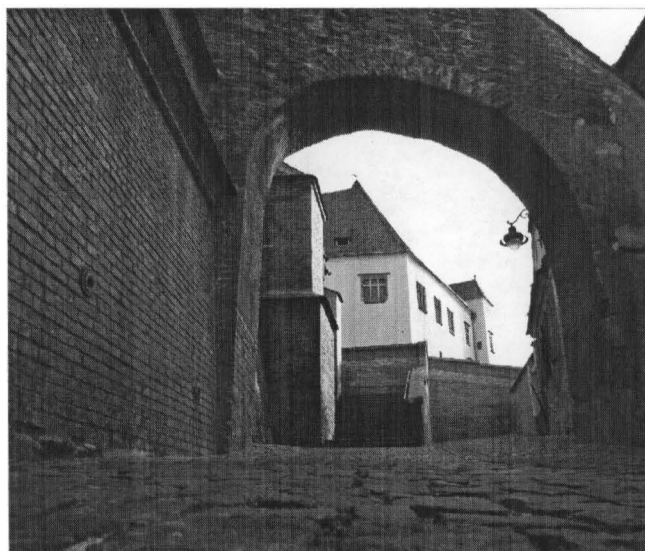
Teodora Mureșan, clasa a III-a

Alexandra Dinca, clasa a IV-a

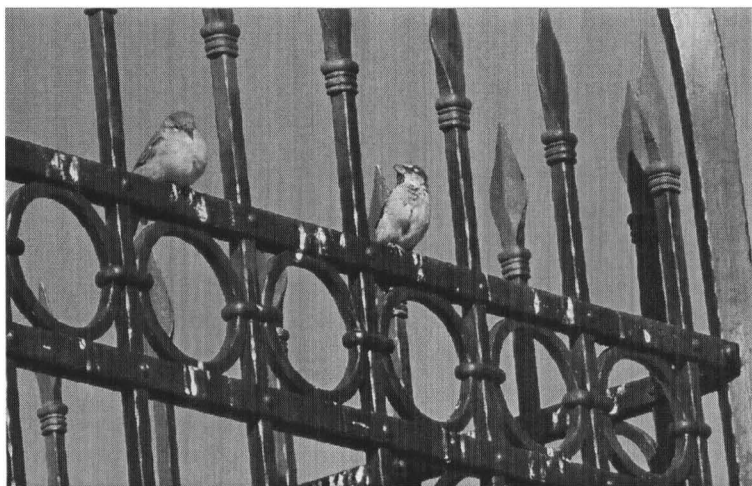
Trecerea timpului peste oraș, Daniel Neamțiu, clasa a VI-a

Robert Murgu, clasa a VI-a

Vechi și nou, Larisa Păcurar, clasa a II-a

Vrăbiuțe, Anca Tudose, clasa a IV-a

Proiectul cultural de pedagogie muzeală „RAINBOW. Alunecând pe curcubeul cultural ajungem la voi !”

Andrea DEÁK
Cristina FELEA

Proiectul „**Rainbow. Alunecând pe curcubeul cultural ajungem la voi!**” a fost organizat de *Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni* (MNCR), cu finanțare din partea Administrației Fondului Cultural Național și cu sprijinul partenerilor săi, Direcția Generală de Asistența Socială și Protecția Copilului Covasna, Asociația Cultural – Științifică „Carpații Răsăriteni”, Colegiul Național „Mihai Viteazul” și Centrul de Prevenire Evaluare și Consiliere Antidrog Covasna.

Proiectul s-a adresat tinerilor instituționalizați și celor cu nevoi speciale din județul Covasna. Peste 80 de copii și tineri, coordonați de specialiștii MNCR și DGASP Covasna, de voluntarii CNMV și CPECA, au participat, în perioada septembrie-octombrie 2010, la ateliere creative în centrele: Casa Familială nr. 1 Întorsura Buzăului, Centrul de Reabilitare Chilieni, Casa Familială nr. 3, Centrul de Primire în Regim de Urgență și Centrul de Îngrijire de Zi din Sfântu Gheorghe.

Prin intermediul acestui proiect s-a urmărit implicarea copiilor/tinerilor instituționalizați și a celor cu nevoi speciale în viața culturală a zonei, iar tinerilor voluntari le-a oferit posibilitatea de a se implica în activitățile culturale și sociale, devenind din purtători ai moștenirilor tradiționale dobândite în cadrul cercurilor desfășurate la muzeu, diseminatori ai acestora.

Proiectul, adresându-se atât copiilor vorbitori de limba română cât și celor vorbitori de limba maghiară, a urmărit depășirea barierelor etnice și lingvistice pe care le ridică alte proiecte ce se desfășoară în județul Covasna, numitorul comun al participanților nefiind nevoia de integrare etnică ci nevoia acută de integrare socială și facilitarea accesului la cultură a unor copii cu posibilități limitate. Aceste activități au drept scop

familiarizarea tinerei generații (copii, elevi de gimnaziu și liceu) cu valorile culturii naționale, cu importanța conservării și valorificării acestora peste timp.

În fiecare din cele 5 centre s-au organizat 3 ateliere creative: un atelier de modelaj al lutului și pictură pe vase ceramice, un atelier de cusături tradiționale și un atelier de țesături tradiționale. Pe lângă aceste ateliere copiii și tinerii au fost antrenați în jocuri distractive și educative, prin intermediul unui caiet de lucru creat în cadrul acestui program. Fiecare copil sau tânăr participant a primit din partea organizatorilor diplome și premii.

De asemenea, proiectul a fost gândit în așa fel încât fiecare dintre copiii/centre să beneficieze de materiale de lucru și după ce atelierul nostru s-a încheiat. Astfel, în fiecare centru au fost lăsate materiale precum lut pentru modelaj, seturi de tempera, pensule, rame de țesut, ațe pentru țesut, etamină, ace și ațe pentru cusături, creioane colorate, pix-uri etc., în limita posibilităților și în funcție de dimensiunea și necesitățile centrului.

Astfel, copiii și tinerii au șansa de a aplica și în continuare tehnicile de lucru învățate de la noi, având toate materialele necesare. Pașii de lucru sunt descriși detaliat în caietul de lucru special creat în cadrul acestui proiect, astfel încât dacă există aspecte pe care copiii le uită ei le pot regăsi cu ușurință oricând au nevoie de ele.

Pe parcursul activităților de pedagogie muzeală derulate de MNCR de-a lungul timpului s-a constatat că modalitatea cea mai ușoară prin care tinerii învață lucruri noi și prin care acestea le rămân întipărite în minte este cea activ-participativă. Acest fapt este dovedit în primul rând de voluntarii proiectului RAINBOW, care în urma participării la atelierul din cadrul Cercului „Tradiție și modernitate” și-au însușit informațiile transmise de coordonatori, și nu le-au uitat, chiar dacă între perioada participării active la aceste ateliere și prezent au trecut, în anumite cazuri, și 2 sau 3 ani.

În anul școlar 2009-2010 la Cercul „Tradiție și modernitate” a participat un grup de 8 elevi de la o școală specială din localitatea Sfântu Gheorghe, însoțiți de un profesor care a întâmpinat mari greutăți în a-i aduce pe aceștia la muzeu. I s-a permis participarea la atelier 1 dată/lună, ceea ce totuși însemna mult mai mult decât deloc.

Cunoscând situația acestor copii, greutatea cu care ei pot veni la muzeu, acest lucru fiind imposibil pentru unii dintre ei (datorită unor greutăți financiare – chiar dacă ei beneficiază de gratuitate, transportul lor costă; lipsei de interes a pedagogilor sau numărul scăzut al acestora, datorită birocrăției etc.) s-a considerat necesară inițierea unui proiect prin care angajații MNCR să poată ajunge la acești copii care au cu adevărat nevoie de noi. Ei au nevoie să simtă că fac parte dintr-o societate, că tradițiile și moștenirile culturale ale acesteia le aparțin și lor și au dreptul de a le cunoaște.

Realizarea activităților în mod interactiv, pe teme legate de istorie și arheologie, de etnografie și tradiție, au permis o mai bună apropiere între public și muzeu, pentru că beneficiarii au intrat în contact direct cu tehnicile tradiționale și cu instrumentele de lucru asemănătoare celor originale și s-au consultat permanent, în mod direct cu coordonatorii și voluntarii prezenți.

Participarea voluntarilor a fost unul dintre cele mai reușite aspecte ale acestui proiect, ei fiind profund impresionați de ceea ce au văzut în aceste centre. Unii nu știau de existența unor asemenea locuri, alții au auzit doar despre copiii fără părinți și copiii cu nevoi speciale.

De această dată au fost însă puși în fața acestora și au ajuns la concluzia că suntem cu toții oameni, indiferent de unde venim, unde locuim și care este starea noastră de sănătate. Pentru ei sentimentul că au putut fi de folos și că au reușit să-i învețe pe alții ceva ce ei deja știau este de neînlocuit. Cu atât mai mult cu cât ei doresc în continuare să rămână voluntari ai muzeului și doresc să participe și la alte proiecte ale acestuia.

Derularea proiectului a reprezentat o experiență benefică pentru angajații MNCR, din punct de vedere profesional, prin șansa pe care le-a oferit-o, de a-și perfecționa abilitățile de comunicare cu tinerii din diferite categorii de vârstă și cu copiii și tinerii cu nevoi speciale.

În România, numărul proiectelor de *pedagogie muzeală*, este foarte redus în comparație cu numărul muzeelor, acesta fiind un domeniu relativ nou în muzeologie. Până în prezent se considera că astfel de activități sunt derulate în școli, în cadrul orelor de lucru manual, care astăzi nu mai există sau se desfășoară sub denumirea de „tehnologie”, ore în cadrul cărora s-a renunțat la partea practică a activității. Astfel, muzeografia românească se realizează cu pași mici și într-un ritm relativ lent la curentul european de transmitere a moștenirilor culturale, fie ele arheologice, istorice, etnografice etc., prin intermediul unor activități practice de pedagogie muzeală, oferind publicului șansa de a vedea artefactele și de a le reconstitui cu mâinile sale. Mai mult decât atât, Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni face eforturi intense de a ajunge și la acele categorii de public defavorizate de societate, în același timp în care se adresează prin programele și proiectele sale întregii societăți.

În cele ce urmează vom prezenta o succintă comparație dintre rezultatele propuse și cele obținute în urma derulării proiectului:

Rezultate așteptate	Rezultate obținute
1. Organizarea a 15 ateliere de creație	Au fost organizate toate cele 15 ateliere planificate, câte 3 în fiecare centru
2. Organizarea atelierelor în 5 centre specializate din județul Covasna: Casa Familială nr. 3 Sf. Gheorghe; Casa Familială nr. 1 Întorsura Buzăului; Centrul de Reabilitare Chilieni; Centrul de primire în regim de urgență Sf. Gheorghe; Centrul de zi Sf. Gheorghe	S-au organizat ateliere în cele 5 centre, dar au beneficiat de ele copiii din 6 centre: Casa Familială nr. 3 Sf. Gheorghe; Casa Familială nr. 1 Întorsura Buzăului; Centrul de Reabilitare Chilieni; Centrul de Reabilitare Sf. Gheorghe; Centrul de primire în regim de urgență Sf. Gheorghe; Centrul de zi Sf. Gheorghe

3. 80 de beneficiari direcți – copii și tineri din centrele sus-menționate	106 beneficiari direcți: 85 de copii și tineri instituționalizați și cu nevoi speciale și 21 de angajați ai centrelor
4. 10 voluntari – beneficiari direcți	12 voluntari – beneficiari direcți
5. 80 de vase pictate, 160 obiecte modelate, 80 covorașe țesute, 80 de semne de carte cusute	89 vase pictate; 202 obiecte modelate; 85 covorașe țesute; 28 semne de carte cusute; 115 felicitări și colaje realizate în tehnica quilling (această activitate a fost introdusă în proiect pe parcurs, înlocuind în unele cazuri activitatea de cusături tradiționale; cea din urmă nu s-a putut realiza sau s-a realizat parțial în anumite centre
6. 5 caiete de impresii completate, 2 rapoarte intermediare, 100 fișe de observație completate	1 caiet de impresii comun pentru toți participanții (beneficiari direcți); 12 chestionare completate de voluntari; 2 rapoarte intermediare; 62 fișe de observație a coordonatorilor de ateliere; 25 chestionare completate de educatori, pedagogi

Proiectul „*RAINBOW. Alunecând pe curcubeul cultural ajungem la voi!*” și-a atins obiectivele propuse, depășindu-le în unele aspecte, și poate constitui un model de lucru și pentru alte instituții muzeale din țară. De asemenea acesta este doar primul pas în derularea unor astfel de proiecte, cererea fiind foarte mare.

Prin acest proiect am reușit să atingem doar o mică parte din totalul centrelor subordonate DGASPC Covasna, astfel încât pentru viitor dorim să implementăm aceste ateliere și în alte centre din județ, și să îl dezvoltăm pentru a-l implementa, din nou, în cele 5 centre incluse în acest an, pentru a nu-i părăsi la rândul nostru pe copiii cu care considerăm că am reușit să legăm o sinceră prietenie. Ei au nevoie în continuare de noi, acesta fiind doar primul pas pe care noi l-am făcut către ei.

Proiectul a fost promovat atât în presa locală, cât și în cea națională, dar și pe diferite căi de informare on-line (site-uri, bloguri, facebook, presă on-line etc.).

Deși inițial nu s-a luat în considerare crearea unei pagini web a proiectului, echipa de proiect a reușit să creeze o pagină de blog, prin intermediul căreia i-a ținut la curent, pe toți cei interesați, cu noutățile din cadrul proiectului (<http://mncrainbow.blogspot.com>). Este prima inițiativă de acest gen a MNCR, dar ea va fi probabil adoptată și pe viitor. Astfel, s-au postat toate noutățile, s-au anunțat evenimentele din cadrul proiectului, s-au creat filmulețe cu obiectele create de copii și s-au postat pe blog etc. Această pagină va rămâne activă și pe viitor, intenționându-se continuarea proiectului, datorită faptului că cererea în acest sens este foarte mare.

Deși considerăm proiectul de față ca fiind o reușită indubitabilă, acesta a întâmpinat și mici dificultăți, motiv pentru care a fost necesară aplicarea unui „Plan B” în anumite cazuri. Au fost centre în care beneficiarii aveau toți vârste diferite, astfel încât am adaptat programul de lucru în așa fel încât să răspundem nevoilor tuturor.

Astfel, am introdus în activitatea noastră atelierul de quilling, care s-a dovedit a fi extrem de benefic pentru relaxarea participanților, și foarte util, în special pentru copiii cu vârste mici. Toate punctele negative însă pot fi și vor fi transformate în puncte tari într-un proiect viitor, în care deja vom avea experiența oferită de proiectul RAINBOW.

Impactul pozitiv asupra beneficiarilor direcți, grupului țintă și asupra Muzeului Național al Carpaților Răsăriteni susține faptul că un asemenea proiect este de mare interes pe plan internațional, național și în special pentru întreaga comunitate a județului Covasna.

Limitele acestui proiect depășesc limitele culturale, trecând în sfera socială, fiind vorba în cazul nostru de incluziune în societate prin intermediul unor activități cultural-educative a unui grup țintă de beneficiari excluși în mod repetat, intenționat sau nu, din activitățile culturale ale zonei.

Legătura noastră cea mai puternică cu acest grup țintă este stabilită de tinerii voluntari, care ne facilitează comunicarea cu copiii și cu tinerii din aceste centre, prin simpla lor participare dovedind faptul că generația tânără este pregătită să-i accepte și pe copiii marginalizați în prezent, și este dispusă să le dea o mână de ajutor în acest sens.

Voluntarii au completat un chestionar la încheierea proiectului. Redăm mai jos câteva din răspunsurile lor legate de proiect și de măsura în care acesta i-a ajutat:

„Am putut vedea și alți copii, unii mai „speciali” ca alții, diferențe nu sunt mari, au fost tot copii”.

„ ... am învățat să nu facem diferențe între copii, să comunicăm cu ei, indiferent de problemele pe care le aveau”.

„[Proiectul] M-a ajutat mult, deoarece am învățat să comunicăm cu copii mai mici și să nu facem deosebiri între copiii cu probleme și cei fără”.

„Un proiect interesant, cu activități captivante, iar reușita și zâmbetele care le-am adus copiilor au avut un efect plăcut asupra noastră”.

„Mă bucură faptul că am participat la acest proiect. Este un proiect foarte interesant. Iar satisfacția că ai ajutat unii copii este mare”.

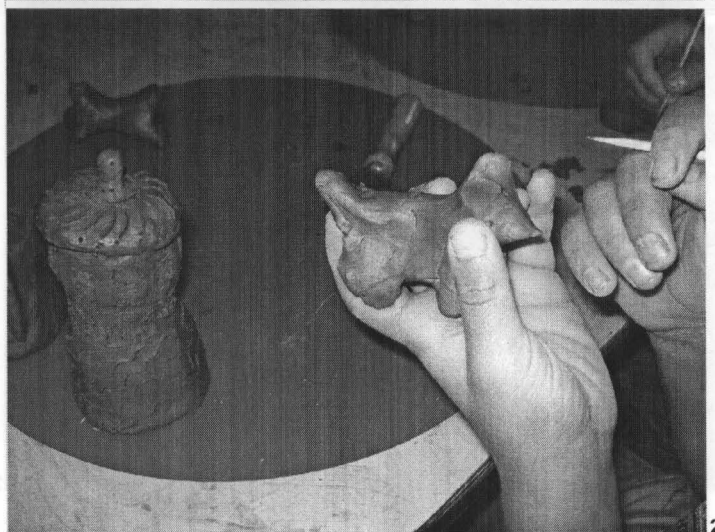
Fig. 1. | *Atelierul de modelaj manual al lutului:*

1 – tema 1 – modelarea unui vas;

2 – tema 2 – modelarea unei figurine - animăluț

1

2

Fig. 2. | Atelierul de modelaj manual al lutului:

1 – tema 1 – modelarea unui vas;

2 – obiecte modelate de copii și expuse în holul centrului

Fig. 3. | Atelierul de pictură pe vase ceramice:

1 – vas ceramic pictat;

2 – vase pictate expuse alături de obiecte modelate din lut și covorașe țesute

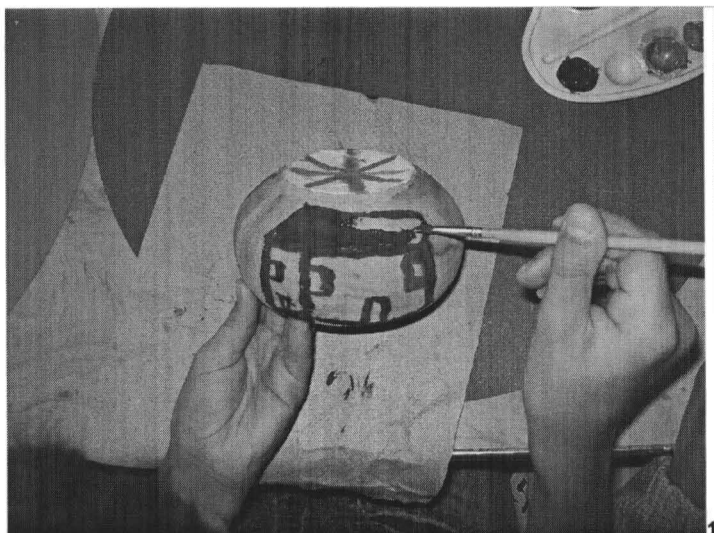

Fig. 4. | Atelierul de țesături tradiționale:

1, 2 – Copiii au țesut covorașe multicolore;

3 – covorașele țesute de copii au fost expuse în holul centrului alături de alte creații

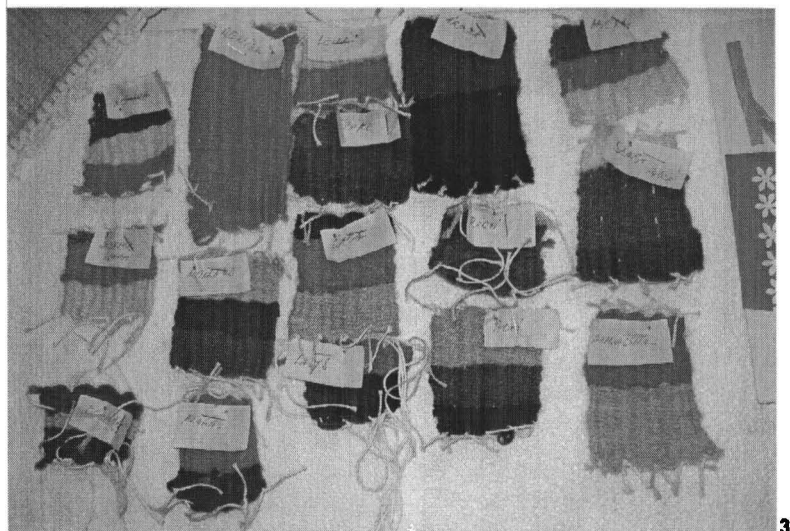
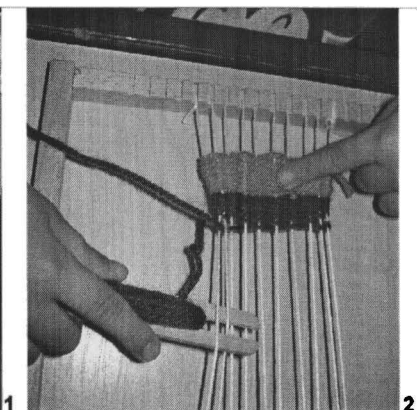
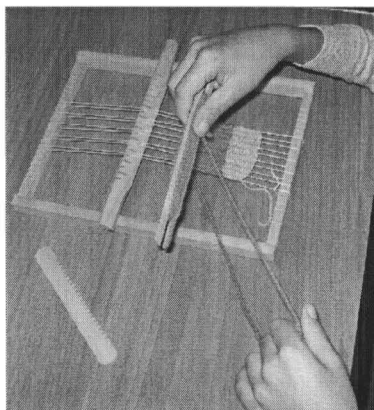
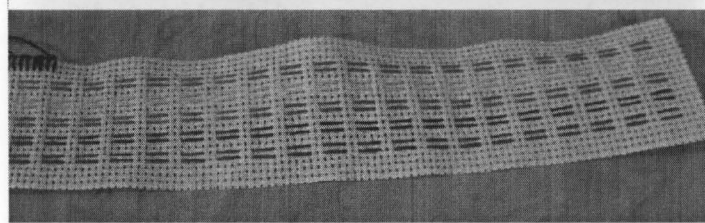

Fig. 5. | Atelier de cusături tradiționale:

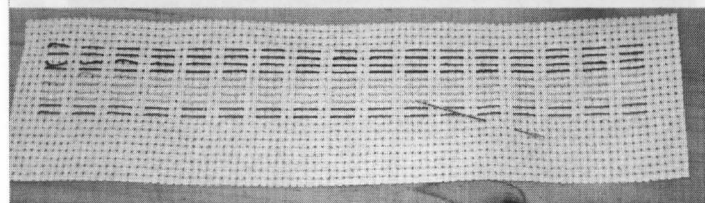
*1 – fiecare dintre participanți a cusut un semn de carte pe etamină, în culorile curcubeului;
2, 3 – semne de carte cusute de copii/tineri*

1

2

3

Fig. 6. | Atelierul de quilling:

1, 2 – Participanții au realizat felicitări decorate prin tehnica quilling

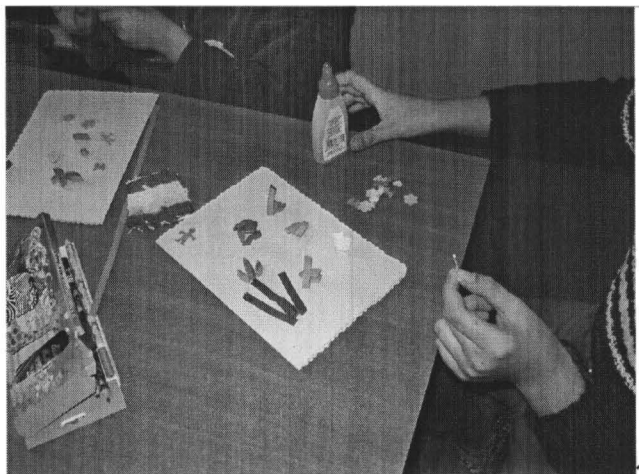

Fig. 7. | Completarea caietului de lucru:
1 – Pagina „Colorează costumul popular”;
2 – Pagina „Colorează curcubeul”

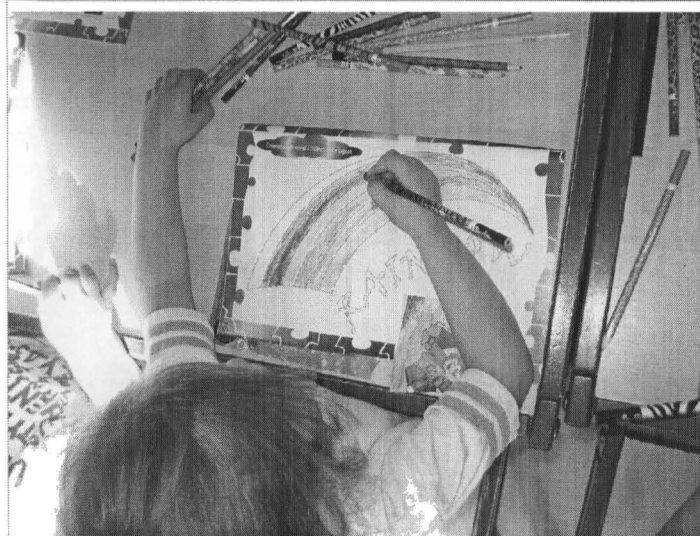
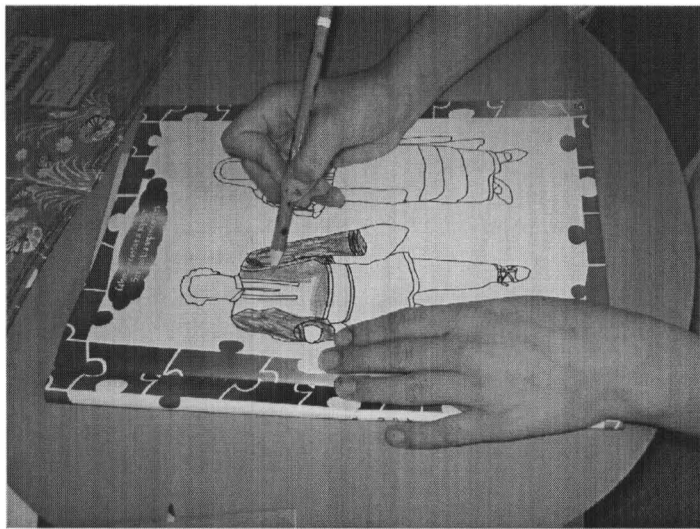
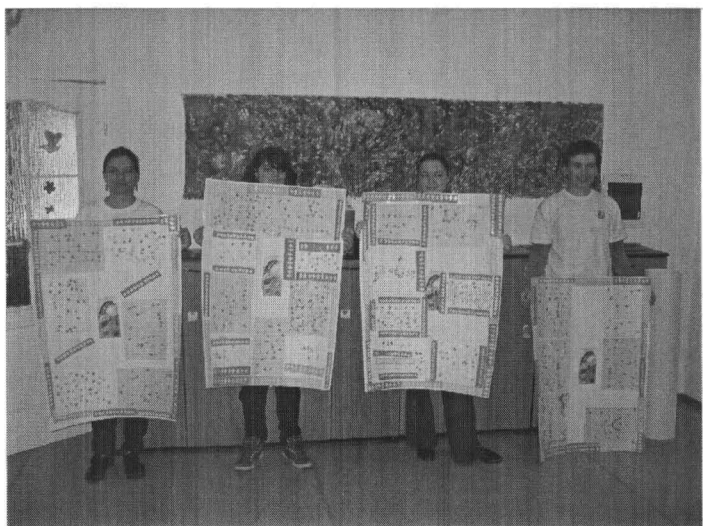

Fig. 8. | Echipa de lucru:

1 – Prezentarea colajelor realizate de participanți;

2 – Echipa de lucru – coordonatorii de ateliere alături de voluntari

Programul de *Educație Muzeală* din cadrul Complexului Național Muzeal ASTRA

Adriana CAPOTĂ

În anul 1988 *Consiliul Internațional al Muzeelor* a lansat sloganul „Muzeele înseamnă educație”. În momentul de față, trebui să se ia atitudine în ceea ce privește importanța rolului educativ al muzeelor. *Pedagogia Muzeală* înseamnă aplicarea unui sistem logic, coerent, științific, de metode și principii menite a împlini sau a desăvârși dorințele de autoeducație a publicului de toate vârstele¹.

Creșterea rolului educativ pe care îl are un muzeu, indiferent de profilul său, dar și mijloacele prin care se realizează acest lucru, este reflectat prin diversitatea activităților desfășurate.

Europa are o mare tradiție în domeniul educației muzeale. Unul dintre primele departamente de educație muzeală a fost înființat la *Muzeul Regal de Artă și Istorie* din Belgia. De-a lungul timpului s-a înregistrat o creștere tot mai însemnată a educației în muzee, acestea fiind o adevărată sursă de învățare, un suport didactic și o modalitate de dezvoltare a unei legături între școală și mediul înconjurător.

Educația non-formală prin muzeu prezintă o serie de beneficii, dintre acestea amintim:

- valorificarea timpului liber al elevilor, din punct de vedere educațional;
- modalități flexibile de a răspunde intereselor elevilor, aceștia având posibilitatea să-și aleagă dintr-o gamă largă activitatea dorită;
- dezvoltarea competențelor pentru viață și pregătirea tinerilor pentru viață;

¹ Doina Pungă, Victor Simion, *Pedagogia Muzeală din România între deziderate și împliniri*, în „Revista Muzeelor”, București, 1998, nr. 1, p. 6.

- muzeul este un cadru de cultivare a diferitelor aptitudini, capacități, de manifestare a talentelor.

Funcția educativă a muzeelor poate fi analizată din două perspective, și anume: din punct de vedere al marketingului (luându-se în considerare îndeplinirea misiunii, eficientizarea activității publice, caracteristicile și nevoile publicului țintă etc.), precum și din perspectiva comunității pe care muzeul o deservește (prin utilitatea socio-culturală a programelor publice și a colecțiilor respectivului muzeu)¹.

În anul 2001, s-a înființat, în cadrul Muzeului ASTRA, *Cabinetul de Educație Muzeală* destinat însușirii cunoștințelor despre muzeu, dezvoltării simțului artistic al copiilor, conștientizării valorii și importanței patrimoniului muzeal. Pedagogia muzeală este o formă de educație cu adresabilitate generală, însă segmentul cel mai susceptibil de a fi integrat acestui program sunt copiii de vârstă școlară, în special cei din clasele primare și gimnaziale.

Programul educativ al Muzeului ASTRA se desfășoară atât în timpul anului școlar, cât și pe timpul vacanței de vară, fiind structurat astfel: programul *Muzeul ASTRA pe înțelesul tuturor*, programul de vară *Vara la Etno Tehno Parc*, expoziția itinerantă *Muzeul ASTRA vine în școala ta* și programul *Observatorul astronomic. Viziune populară asupra cerului*.

Între 15 septembrie-15 iunie se derulează, în cadrul Cabinetului de educație muzeală, aflat la subsolul Muzeului de Etnografie Universală „Franz Binder”, programul *Muzeul ASTRA pe înțelesul tuturor*. Un rol important în educarea publicului vizitator îl au expozițiile permanente și temporare în care sunt valorificate piese de port specific etniilor din Transilvania, obiceiuri și tradiții ale românilor, maghiarilor, sașilor și ale popoarelor extraeuropene. Expoziția nu trebuie privită ca o simplă etalare a obiectelor ci ca un act de educație menit să dezvăluie semnificațiile pe care le au exponatele.

Astfel, prima vizită în muzeu este întotdeauna rezervată prezentării expoziției permanente găzduită de Muzeul de Etnografie Universală „Franz Binder”, *Din cultura și arta popoarelor lumii*, unde, participanții la programul educațional au posibilitatea de a observa caracteristicile culturilor popoarelor din spațiul extraeuropean.

¹ Alexandra Zbucea, *Educația formală și informală în muzee*, în „ Revista Muzeelor”, București, 2006, nr. 1, p. 37.

Vizita ghidată continuă în sălile de expoziție ale Muzeului de Etnografie și Artă Populară Săsească „Emil Sigerus”, unde se poate vedea o colecție de cable care cuprinde mai mult de 2.700 obiecte valoroase provenite din centre din Transilvania, toate acestea alcătuind expoziția *Cable transilvănene. Secolele XV-XIX*. Pe lângă aceste expoziții permanente se organizează diverse vizite în cadrul expozițiilor temporare organizate de unitățile muzeale ce compun complexul muzcal sibian. Studioul „ASTRA Film” este o altă sursă valoroasă pentru programul educativ, prin prezentarea de filme documentare pentru toate vârstele.

În cadrul programul *Muzeul ASTRA pe înțelesul tuturor* au fost pregătite o serie de ateliere destinate diferitelor categorii de vârstă. Preșcolarii și elevii din ciclul primar se pot înscrie la ateliere de pictat figurine din ipsos, pictat modele de pe mobilierul săsesc, confecționat măștișoare ecologice și confecționat ornamente de Crăciun.

Cei din ciclul gimnazial au ocazia să participe la ateliere de pictat icoane pe lemn și pe sticlă, confecționat măști, capre, buciume, bice, olărit; fetele pot participa la ateliere de cusut fețe de masă, de croșetat, de țesut la război, de brodat, iar băieții la ateliere de sculptat în lemn și alte activități prin care sunt revitalizate vechile îndeletniciri meșteșuguri tradiționale.

Odată cu vacanța de vară debutează programul *Vara la Etno Tehno Parc* (desfășurat în Muzeul din Dumbrava Sibiului). În anul 2010 au participat la ateliere și alte activități educaționale (de exemplu la *Observatorul astronomic. Viziune populară asupra cerului*) aproximativ 1.000 de persoane. Pe lângă atelierelor practice, copiii beneficiază în muzeul în aer liber de spațiul de joacă special amenajat unde pot sări șotron, se pot juca la groapa de nisip, se pot legăna pe balansoare din lemn, bat mingea sau se joacă cu mijloace de transport în miniatură (cărucțe, roabe etc.). Tot aici ei descoperă modul în care funcționează instalațiile hidraulice, cu ajutorul celor 12 machete în miniatură.

Diverse activități educative sunt organizate și cu ocazia zilelor internaționale de peste an, cum ar fi: *Ziua Internațională a Apei, Ziua Internațională a Pământului, Ziua Mediului, Ziua cărții pentru copii, Ziua grădinițelor* etc. când copiii scriu compuneri, desenează pe asfalt, citesc povestiri sau participă la programe de ecologizare desfășurat în cadrul Muzeului Civilizației Populare Tradiționale ASTRA.

O mențiune specială trebuie făcută în ceea ce privește *Olimpiada Națională „Meșteșuguri artistice tradiționale”*. La manifestare participă anual peste 250 de copii din diferite zone ale țării specializați în meșteșuguri tradiționale. Vizitatorii au ocazia să treacă pe la standurile acestora, amplasate în gospodării din muzeul în aer liber, unde, alături de mici meșteri, pot să învețe tehnici tradiționale. Tot pe timpul verii, în jurul Sărbătorii de Sfânta Maria, este organizat *Târgul Creatorilor Populari* la care meșteri din toate zone etnografice își vând produsele.

Cei mai mici, bebelușii cu vârsta de până la 2 ani, pot participa la *Zina sugarului sibian*, organizată în primul week-end din luna iulie. În muzeul în aer liber, la Etno Tehno Parc, se desfășoară concursuri dedicate exclusiv lor: *Cross-ul pe mochetă*, *Cross-ul bobocel*, *Miss și Mister Bebe*, *Miss și Mister Bobocel*. Pentru mămici și pentru tătici este pregătit un program special: concursurile *Mămica Știe-tot*, *Tăticul priceput*, precum și consiliere pre și postnatală asigurată de specialiști, vizionarea unor filme documentare care au ca subiect alăptarea, cursuri de aerobic postnatal, sfaturi pentru siguranța copilului etc.

1 Iunie este o zi specială pentru toți copiii. Muzeul ASTRA organizează în fiecare an *Târgul Național de Jucării*, unde aceștia participă la ateliere de confecționat moriști (morișca fiind simbolul târgului), mini-olărit, pictat figurine din ipsos, confecționat păpușele din ață, brățări din mărgele. Tot atunci se rezolvă puzzle-uri ce ilustrează momentele reprezentative din patrimoniul Muzeului în aer liber din Dumbrava Sibiului.

În anul 2010, aproximativ 800 de copii, însoțiți de cadre didactice sau părinți, au participat la un atelier legat de cultura japoneză. Aceștia au fost ajutați de două voluntare japoneze, costumate în chimonouri tradiționale și direcționați la ateliere practice cum ar fi: origami, unde au putut confecționa din hârtie diferite obiecte; caligrafie japoneză, unde au învățat să-și scrie numele în caractere japoneze; ikebana, unde au putut aranja flori în mod tradițional, reprezentând cele trei elemente principale ale pământului: cer, pământ, oameni. Unul din cele mai așteptate momente a fost workshop-ul despre arta samurailor. Copiii au primit săbii confecționate din ziare pentru a putea exersa mișcărilor specifice de kendo.

Deoarece anul 2009 a fost numit *Anul Internațional al Astronomiei*, în cadrul manifestării *Noaptea Muzeelor* a debutat proiectul *Observatorul Astronomic. Viziune populară asupra cerului*, când, la Etno Tehno Parc, Ion Sorin Apan, însoțit de elevii săi din *Minisatul Sfântul Andrei* au prezentat viziunea tradițională asupra cerului și a fenomenelor cerești.

Cu aceeași ocazie, la Casa Artelor, toți cei pasionați de astronomie au avut ocazia să admire o frumoasă expoziție de fotografii *Spectacolul luminii între Pământ, Cosmos și Laborator*, realizată de elevii claselor IX-XII de la Colegiul „Onisifor Ghibu” din Sibiu, coordonați de prof. instructor Dana Arvunescu.

Proiectul a continuat pe timpul verii când au fost organizate, periodic (în funcție de numărul de participanți), seri de astronomie populară, coordonate de responsabilul programului de educație muzeală în colaborare cu Ania Țiței - astronom voluntar.

Pe lângă informațiile științifice, cei prezenți au ascultat legende populare românești despre stele și fenomene cerești. Cel mai atractiv moment al serilor de astronomie, atât pentru copii cât și pentru adulți, a fost observarea cerului prin intermediul telescopului.

Un alt proiect desfășurat în cadrul programului educativ este expoziția itinerantă *Muzeul ASTRA vine în școala ta*. Vernisată în școlile din județul Sibiu, expoziția prezintă, prin intermediul panourilor specific unităților Complexului Național Muzeal ASTRA și principalele manifestări și activități pe care le derulează de-a lungul unui an.

Toate activitățile care se desfășoară la Muzeul ASTRA sunt interactive, ceea ce înseamnă că participantul poate da un sens activității, are un aport propriu și primește o reacție la activitatea sa¹. Educația interactivă implică următoarele:

- oferta îndrumătorului,
- timp pentru discuții, reacții, exerciții,
- feedback și comentariile ulterioare ale însoțitorului de grup.

Interactivitatea este elementul specific noului program desfășurat în cadrul proiectului *Teatru de umbre la muzeu*. Teatru de umbre se referă la proiectarea pe un ecran semitransparent a umbrelor siluetele așezate în

¹ ***, *Manual de Management Muzeal și Educație Muzeală*, Asociația muzeelor din Olanda, Amsterdam, 2010, p. 159.

fața unui fascicol de lumină. Aceste siluete sunt mânuite cu ajutorul unor tije¹. Prin intermediul acestui program, copiii dar nu numai, au ocazia minunată de a-și pune în practică calitățile actricești. Prima oră este destinată rezolvării unor exerciții de imaginație, urmând apoi realizarea scenariului, construirea tablourilor și a siluetelor, alegerea fundalului muzical, repetițiile și în final, spectacolul propriu-zis.

Muzeul ASTRA are o experiență destul de bogată în ceea ce privește programele educative pentru tinerii cu dizabilități. Majoritatea celor care au trecut pragul muzeului nostru au avut deficiențe ușoare sau moderate, fiind însoțiți tot timpul de cadrele didactice de la școlile pentru educație incluzivă din Sibiu. Scopul acestor programe educative este integrarea lor în societate. Prin simplu fapt că vin la muzeu pentru a desfășura diferite activități, socializează, cunosc tineri de la alte școli din județul Sibiu, învață să se concentreze, să asculte muzeograful care îi ghidează prin expoziții. În anul 2009, cu ocazia zilei de 1 Martie (Ziua Mărțișorului), copiii au realizat mărțișoare din diferite materiale și au organizat o mini-expoziție pe care au admirat-o toți vizitatorii muzeului.

Programul educativ muzeal trebuie să fie adaptat intereselor, cerințelor, nevoilor și particularităților fiecărui grup. Când coordonatorii acestor programe educative lucrează cu copii cu deficiențe, trebuie să-și stabilească metode de lucru și modalități de comunicare specifice. Lucrurile realizate de ei sunt puse în vânzare la Galeriile de Artă Populară.

*Copiii sunt vizitatori dificili, dar recunoscători și, la fel ca muzeele, colecționari pasionați. Ar trebui să ne considerăm norocoși că ne calcă pragul și fiecare muzeu să îi prețuiască.*²

¹ Alexandra Zbucea, Raluca Bem Neamu, Beatrice Iordan, Bruno Mastan, *Teatru de umbre la muzeu*, București, Editura Tritonic, 2010, p. 25.

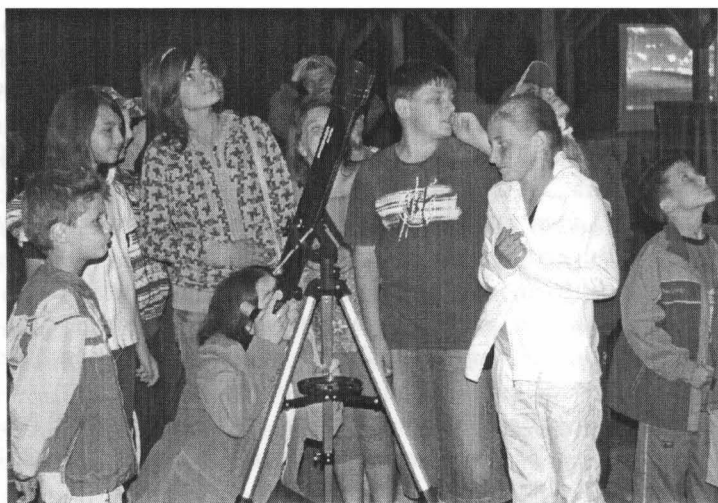
² Filip Cremers, *Locuri de descoperit. Muzele în slujba predării științei și tehnologiei*, București, 2003, p. 26-27

Bibliografie:

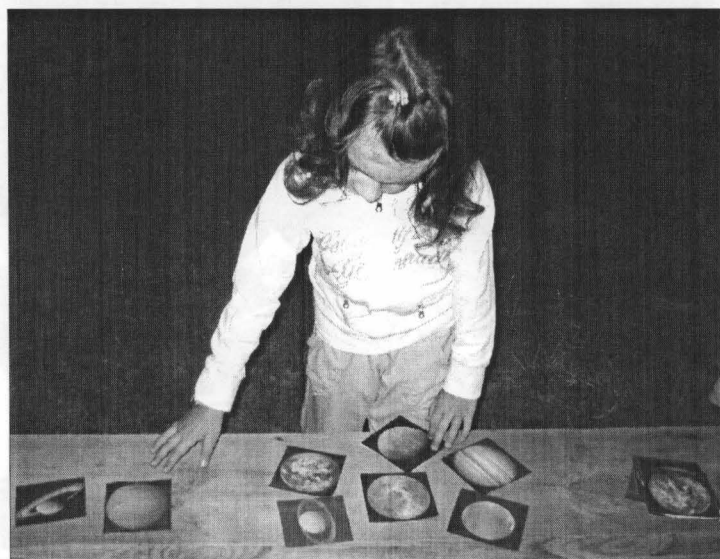
- ***, *Manual de Management Muzeal și Educație Muzeală*, Amsterdam, Asociația muzeelor din Olanda, 2010.
- ***, *Olimpiada Națională „Meșteșuguri Artistice Tradiționale”* (1996-2003), Sibiu, Editura „ASTRA Museum”, 2003.
- Cremers, Filip, *Locuri de descoperit. Muzeele în slujba predării științei și tehnologiei*, București, 2003.
- Pungă, Doina; Simion, Victor, *Pedagogia Muzeală din România între deziderate și împliniri*, în „Revista Muzeelor”, București, 1998, nr. 1.
- Zbucnea, Alexandra, *Educația formală și informală în muzeu*, în „Revista Muzeelor”, București, 2006, nr. 1.
- Zbucnea, Alexandra; Bem Neamu, Raluca; Iordan, Beatrice; Mastan, Bruno, *Teatru de umbre la muzeu*, București, Editura Tritonic, 2010.

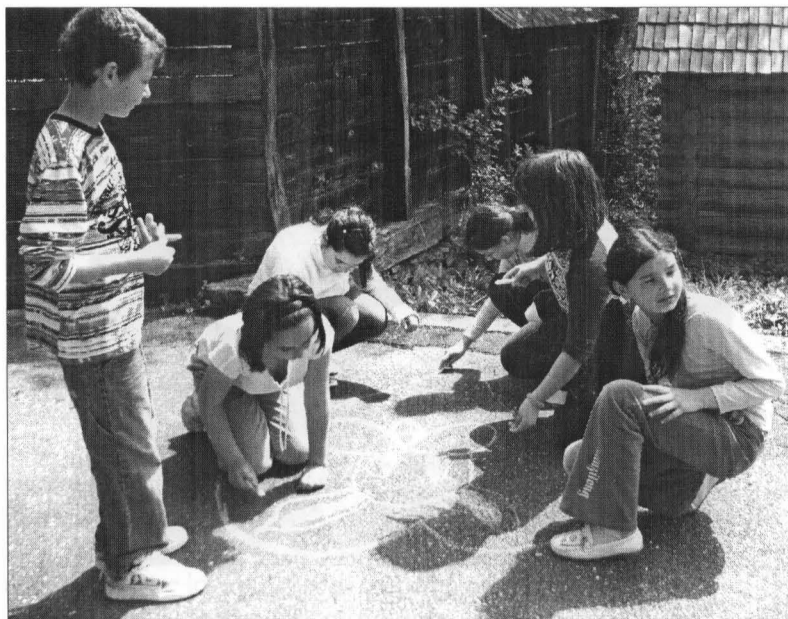

Atelier de confecționat măști

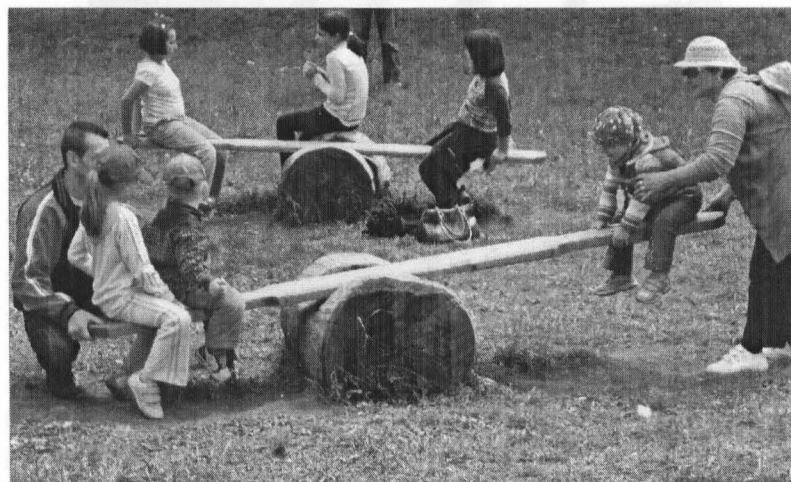

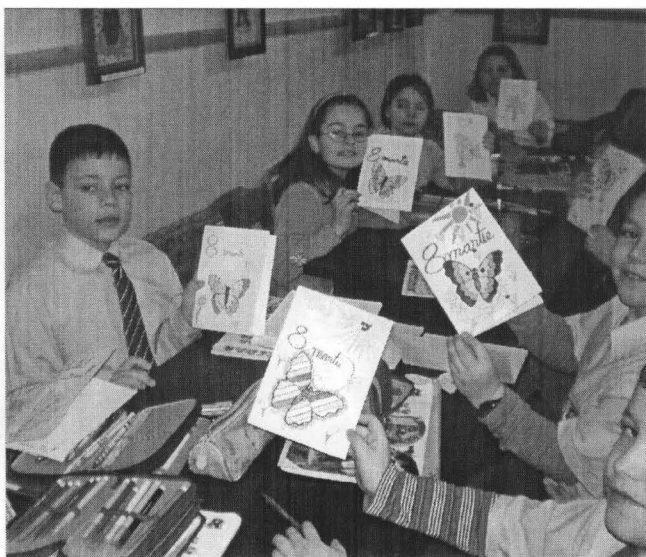
Observatorul Astronomic. Viziune populară asupra cerului

La Etno Tebno Parc

Atelier de confecționat felicitări pentru 8 Martie

Atelier de confecționat iepurași din mânuși

„Să cunoaștem tradițiile românești”.
Programul educativ al Muzeului ASTRA pentru
tinerii români din afara granițelor

Elena Ramona POTOROACĂ

Începând cu anul 2009, activitățile Muzeului ASTRA s-au extins și către românii de peste hotarele țării, având drept scop atât promovarea culturii tradiționale românești în cadrul acestor comunități, cât și demararea unor proiecte de cercetare, prin care să descoperim pe de o parte, aspectele legate de viața cotidiană, care mai păstrează urme ale culturii tradiționale, cât și similitudinile culturale existente între românii din țară și cei care locuiesc în spațiu străin de sute de ani.

Stagiile de cercetare desfășurate în Croația și Serbia ne-au familiarizat cu mediu și resursele materiale și imateriale existente în comunitățile românești din zona Timocului, și istroromâne din localitățile din Croația. Cunoscând care sunt prioritățile acestor comunități, și anume persistența limbii române, respectiv a dialectului istroromân și a obiceiurilor în zonele amintite, am conceput proiecte care să se deruleze pe o perioadă mai lungă, incluzând și localități din Ucraina și Republica Moldova, un rol important avându-l proiectele educative dedicate tinerilor.

Lipsa școlilor cu predare în limba română din Serbia, precum și refuzul tinerilor de a vorbi în limba română, ne-au îndreptat atenția către școlile cu predare în limba română din Ucraina, în special din regiunea Cernăuți.

Astfel că, în anul 2010, împreună cu coordonatorii programului de Pedagogie Muzeală am conceput un nou program educativ intitulat sugestiv „Să cunoaștem tradițiile românești”, program prezentat în cadrul Conferinței Europene *Tineretul și Muzeele*, organizată de către Comisia Națională a României pentru UNESCO.

Programul cuprinde următoarele activități: prezentarea programului de Educație Muzeală, a proiectului „Observatorul astronomic. Viziunea populară asupra cerului”, ateliere practice, lecturi etc.

Derularea proiectului în Ucraina

a. **Perioada: 23 – 28 mai 2010**

b. **Echipa de lucru:**

- **Adriana Capotă**, muzeograf, responsabil program Educație Muzeală;
- **Elena Potoroacă**, muzeograf, responsabil activități cu românii de pretutindeni;

c. **Scopul deplasării:**

Întâlnirea cu elevii și cadrele didactice din regiunea Cernăuți (localitățile: Pătrăuții de Sus, Pătrăuții de Jos, Ciudei, Hliboca), în vederea organizării unor ateliere practice, prin care copiii să intre în contact cu elemente ale spațiului românesc.

d. **Localitatea în care s-au desfășurat activități: Pătrăuții de Jos.**

c. **Localitățile vizitate în care sunt școli cu predare în limba română: Pătrăuții de Jos, Pătrăuții de Sus, Ciudei, Hliboca din regiunea Cernăuți, județul Storjineț.**

Românii din Ucraina duc tradițiile și obiceiurile românești locale mai departe, fiind adevărați păstrători ai patrimoniului material și imaterial. Cu toate acestea dorința lor este de a fi în permanență aproape de tot ceea ce este tradițional românesc, raportându-se la valorile existente în România, dorind a cunoaște tot ce ține de cultura tradițională românească.

Acest aspect l-am putut observa în toate localitățile unde populația majoritară este de origine românească. Conform statisticii oficiale, la 1 ianuarie 2004 numărul populației în Pătrăuții de Jos, sat ce face parte din actualul raion Storjineț, era de 3866 locuitori. Dintre aceștia 3264 sunt români, 438 poloni, 153 ucrainieni, 6 moldoveni, 1 evreu, 4 coreeni. 25 de persoane, dintre care 15 ucrainieni, 3 ruși, 2 moldoveni și un bielorus s-au așezat în sat, prin căsătorii mixte și din

alte motive¹. Este de admirat faptul că locuitorii din zonă încearcă în permanență să valorifice tot ce ține de cultura tradițională. Cadrele didactice au amenajat în cadrul școlilor spații speciale în care au etalat: elemente ale portului popular tradițional, obiecte din ceramică, ștergare, icoane, acestea având o vechime de peste 80 de ani, dar și elemente caracteristice localității: fotografii vechi cu personalitățile marcante ale localității sau ale regiunii, fotografii de la principalele evenimente din viața unei persoane: naștere, nuntă, înmormântare, insigne din prima jumătate al secolului al XX-lea, monede etc.

În Pătrăuții de Jos funcționează un centru pentru promovarea tradițiilor românești, unde tinerii învață dansuri populare bucovinene, participând la festivaluri din Ucraina, România, Polonia etc.

În perioada petrecută alături de elevi și cadre didactice am încercat, ca prin activitățile noastre să-i aducem mai aproape de limba maternă, de tradițiile și meșteșugurile românești de odinioară.

Programul nostru pentru 4 zile de lucru a fost conceput astfel:

1. **Prezentarea activităților desfășurate în cadrul programului de *Educație Muzeală*:**

- prezentarea unităților Complexului Național Muzeal ASTRA și a tematicilor prezentate în cadrul programului;
- programul de vară de la Etno Tehno Parc;
- prezentarea manifestărilor dedicate copiilor: *1 Iunie, Ziua sugarului sibirian, Târgul de Jucării, Ziua Pământului, Ziua Apei, Ziua Internațională a cărții pentru copii* etc.;

2. **Prezentarea unor tradițiile și obiceiuri legate de:** naștere, nuntă, înmormântare, dar și la diferite sărbători creștine sau laice, precum și audiții muzicale (în aceste zone muzica populară tradițională românească este puțin prezentă, cu toate acestea românii de aici sunt mari iubitori de folclor).

3. **Mini-olărit și modelaj;**

4. **Confecționarea păpușilor tradiționale din ață;**

5. **Prezentarea proiectului „Observatorul astronomic.**

Viziunea populară asupra cerului”

¹ Valeriu Zmoșu, *Un sat bucovinean de pe Valea Siretului: Pătrăuții de Jos. Mărturie spirituală*, Editura Alexandru cel Bun, Cernăuți, 2006, p. 35.

- prezentare Power-Point „Sistemul Solar”;
- filmulețe care prezintă subiecte din domeniul astronomiei;
- legende populare care au ca tematică credințele oamenilor de la țară despre astre și fenomene cerești (Legenda despre Soare și Lună, Legenda despre Cer, Legenda despre Pământ, Legende despre fenomenele meteorologice etc.).

6. **Prezentarea publicației „Morișca din muzeu”**, lectură și atelier de confecționat moriști.

În cadrul atelierelor au participat elevi cu vârste cuprinse între 7 și 14 ani, lucrările realizate de către aceștia au fost expuse în cadrul unei mini-expoziții care a fost parte integrantă a programului cultural organizat în luna iunie în Pătrăuții de Jos, când s-au aniversat 400 de ani de la atestarea localității.

Programul a fost completat de vizite la:

- biblioteca și muzeul din Pătrăuții de Jos, unde l-am avut drept ghid pe profesorul Valeriu Zmoșu, un pasionat de etnografie, fiind autorul lucrării *Un sat bucovinean de pe Valea Siretului: Pătrăuții de Jos. Mărturii spirituale*, în care a valorificat informații culese de peste 40 de ani de la strămoși, dar și din cercetarea documentelor de arhivă;
- școlile din Pătrăuții de Sus, Ciudei și Cupca unde au avut loc discuții cu cadrele didactice în vederea realizării unor parteneriate care să cuprindă activități comune;

Concluzii:

În cele patru zile petrecute în școlile cu predare în limba română din regiunea Cernăuți, activitățile desfășurate în cadrul atelierelor au strâns un număr de peste 80 de copii, care au realizat obiecte ce vor fi expuse în cadrul unor expoziții. Aceștia au intrat în contact și cu informații despre diferite meșteșuguri tradiționale românești, despre astre, dar și despre patrimoniul cultural material și imaterial al Complexului Național Muzeal ASTRA.

Întâlnirile au avut drept scop și încercarea de a identifica câteva oportunități, care să ducă la realizarea unor proiecte și parteneriate, prin care să fie promovate valorile existente în cadrul fiecărei comunități, în spațiul românesc, dar și promovarea valorilor românești în cadrul comunităților respective.

Realizarea în continuare a unor ateliere practice prin care copiii să fie familiarizați cu diferite tehnici de lucru tradiționale, dar și cu aspecte legate de viața cotidiană, obiceiuri și tradiții românești din mai multe zone ale țării, în special din Transilvania. Dorim de asemenea să includem în proiect meșteri populari din România, care să-i învețe pe copii etapele de realizare a diferitelor meșteșuguri tradiționale românești (olărit, broderie, pictură pe sticlă, încondeiat ouă etc.), descoperind în aceștia potențiali continuatori al acestor meșteșuguri. Lipsa unor formatori în domeniul culturii populare în aceste spații duce la diminuarea și chiar la pierderea propriei identități. Încercarea fiecărei comunități de a-și păstra valorile tradiționale pe parcursul a câtorva secole este un model de luptă continuă pentru permanentizarea valorilor transmise de către predecesori.

Prezentarea cărții de colorat a Muzeului ASTRA

Ansamblu folcloric din Pătrăuții de Jos

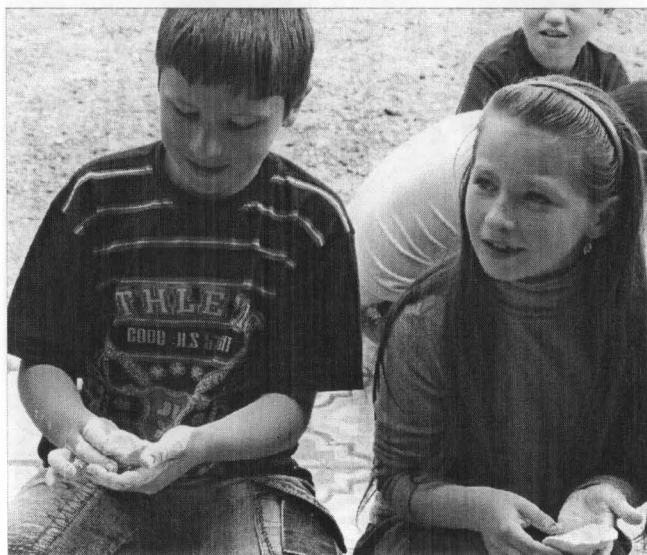

Atelier de confecționat păpuși tradiționale din ață

Atelier de mini-olărit

Atelier de modelaj

O poveste de secole în Dumbrava Sibiului

Irina – Eliza PENCIU
Ovidiu BARON

Loc ideal pentru păstrarea spiritului românesc autentic, Muzeul în aer liber din Dumbrava Sibiului se ascunde într-un adevărat paradis, în rezervația naturală „Dumbrava Sibiului”. Dispunând de un lac și de peste zece kilometri de alei, muzeul prilejuiește plimbări de tot felul, de la clasicul mers pe jos, până la un scurt tur cu trăsura, cu sania sau cu barca. Vegetația luxuriantă îi ajută pe oameni să respire aer curat, dar și să uite pentru câteva minute sau ore de agitația obișnuită a orașului.

O vizită în Muzeul în aer liber din Dumbrava Sibiului are și această caracteristică de a te face să uiți cu ușurință de problemele zilnice, transpunându-te într-o lume diferită, cu care înveți treptat să comunici. Este o lume creată demult, de secole, în decursul unei istorii în care românii și-au creat un spațiu al lor, care să-i deosebească de alții, făcându-i să se simtă unici, creativi, conferindu-le un sentiment al statorniciei și ajutându-i să reziste în fața celor care au vrut să-i schimbe, într-un fel sau altul.

Cele peste 400 de monumente din muzeu oferă atât prilejul unei incursiuni în istoria arhitecturii populare, cât și cel al descoperirii celor mai năstrușnice invenții tehnice pe care oamenii le-au pus în slujba vieții cotidiene. Astfel, cea mai bogată colecție de mori din lume se găsește în Dumbrava Sibiului, iar cei care doresc să experimenteze, pot afla pe viu cum funcționau toate aceste instrumente, capabile să îmbunătățească existența comunităților din diverse zone ale țării.

Pavilionul machetelor hidraulice de la Etno Tehno Parc a fost gândit tocmai ca o modalitate de a readuce la viață acest patrimoniu tehnic extrem de valoros, pe care mii de copii și de adulți îl regăsesc an de an.

Gospodăriile țărănești spun însă o poveste și mai fascinantă, pentru că ele posedă tot inventarul elementelor de care se serveau strămoșii noștri, de la șură până la cotețe, grajduri sau cuptoare. Casele au numeroase obiecte de interior care ne completează cunoștințele, ajutându-ne să înțelegem mai bine atmosfera unei zile în vechile sate românești. Găsim, în căsuțele din Dumbrava Sibiului, obiecte de mobilier, țesături, broderii, ceramică, unelte folosite în bucătărie și multe altele. Fiecare dintre aceste obiecte avea propriul rol, bine definit, în traiul țăranului român. De aceea micile istorii pe care le-au adus cu ele în muzeul sibian completează cu succes marea poveste a românilor.

Pentru cei care nu au vizitat încă acest muzeu este poate greu de conceput că un astfel de loc poate exista. Este greu să crezi că nenumărate sate pot fi combinate într-o operă unică, în care să se poată regăsi milioane de oameni. În Dumbrava Sibiului, turiștii găsesc un sat extraordinar, satul românesc prin excelență.

Gospodăriile, obiectele de inventar, monumentele de tehnică populară au fost colectate, prin eforturi numai de ei știute, de zeci de muzeografi, care și-au dat silința ca acest muzeu să crească, să devină mai bogat și mai frumos de la an la an. Fiecare cercetare de teren are rolul de a completa această creație colectivă, acest dar pe care muzeografii îl fac lumii întregi.

Ca să refacă și mai bine atmosfera satului românesc de odinioară, muzeul sibian dispune și de două biserici de lemn, aduse din localitățile Bezded (Sălaj) și Dretea (Cluj). Pe lângă picturile și ornamentele valoroase pe care le posedă, cele două biserici atrag oamenii mai ales prin rolul binecunoscut de secole întregi, acela de a le transmite acestora credința creștină. În bisericile din Dumbrava Sibiului credința se înnoiește la fiecare nouă sărbătoare, cu fiecare sunet de toacă sau de clopot și cu fiecare binecuvântare dată de preot. O a treia biserică de lemn, adusă, de această dată, din sudul țării (Gorj) a fost vernisată în acest an.

Muzeul prilejuiește însă și alte experiențe. Cele trei hanuri tradiționale (Cârciuma din Bătrâni, Hanul din Veștem și Hanul din Tulgheș) îi ademenesc pe turiști cu bucate tradiționale, gătite după rețete verificate de nenumărate ori în gospodăriile țărănești. Loc de întâlnire și

de poveste, hanul tradițional prilejuiește schimburi de experiență sau, pur și simplu, pauze relaxante.

Pensiunea „Vila Diana” completează aceste servicii, oferindu-le vizitatorilor ocazia de a rămâne și peste noapte în satul tradițional. De altfel muzeul sibian este printre puținele instituții de acest gen unde este posibilă și vizita nocturnă. Spoturile luminoase scot în evidență cele mai importante monumente, făcând ca peisajul nocturn din Muzeul în aer liber să se situeze printre cele mai fascinante din lume.

Muzeul a învățat să trăiască din plin epoca modernă, prin intermediul oamenilor care-l îngrijesc zi de zi, și al celor care vin să se bucure de el. An de an, zeci de spectacole, târguri și concursuri completează un program demn de invidiat. Meșterii populari se întrec în demonstrații de măiestrie în timpul Festivalului Național al Tradițiilor Populare sau al Târgului Creatorilor Populari, micii meșteșugari au o adevărată Olimpiadă în care se întrec, în luna august, rapsozii din toate zonele țării ne încântă cu un repertoriu extraordinar, pe care au știut să-l ducă mai departe, în ciuda urgențelor timpurilor actuale.

Mergând mână în mână cu școala, muzeul sibian îi invită în permanență pe copii la evenimente special gândite pentru ei, ajutându-i să-și lărgescă orizontul de cunoștințe, într-un cadru diferit de cel cunoscut la școală. În muzeu copiii nu vin doar să învețe, ci să se și joace, astfel că un atelier de pictură, de exemplu, îi ajută să-și dezvolte creativitatea, oferindu-le posibilitatea de a-și exprima cele mai năstrușnice idei. Desene pe asfalt, modelare de figurine din ipsos, țesut, brodat, olărit și multe altele sunt domenii pe care copiii nu le pot cunoaște în școli și pe care le apreciază de fiecare dată.

Pe lângă acestea, la Etno Tehno Parc, spațiul special creat pentru ei, se derulează, în ultimii ani, și experiențe astronomice, valorificând credințele vechi despre cer și stele ale țaranului român. Prin intermediul poveștilor, copiii descoperă constelațiile și astrele care i-au inspirat pe oameni de-a lungul timpului. Lecțiile sunt întrerupte periodic de pauze de joacă, în care copiii se servesc din plin de hinte, machete, mingi, groapa de nisip și multe altele.

O simplă vizită în Muzeul în aer liber din Dumbrava Sibiului ne ajută, așadar, să descoperim că viața are mult mai multe secrete decât am fi crezut. Mergem acolo ca să ne relaxăm, ca să învățăm sau, de ce nu, ca

să aflăm mai multe despre noi înșine, pentru că, în mod curios, muzeul știe să spună chiar propria noastră poveste, legând-o cu multă pricepere de cea a oamenilor din trecut, a celor care ne-au precedat pe aceste meleaguri. Aparent este un muzeu ca oricare altul, însă, pentru cine știe să-și deschidă ochii și sufletul, Dumbrava Sibiului reprezintă o experiență de neuitat.

Muzeul în aer liber din Dumbrava Sibiului

Etno Tehno Parc

Pavilionul de prezentare a machetelor instalațiilor hidraulice

LISTA AUTORILOR

Raluca Ioana ANDREI

Complexul Național Muzeal
ASTRA
Piața Mică, nr. 11, 550182
Sibiu, 0269/218195
andreiralu@yahoo.co.uk

dr. Ovidiu BARON

Complexul Național Muzeal
ASTRA
Piața Mică, nr. 11, 550182
Sibiu, 0269/218195
ovidiu.baron@muzeulastra.com

Björn BRIEWIG

Student of Humboldt University
of Berlin
Germany
bjoerndebrie@yahoo.de

Adriana CAPOTĂ

Complexul Național Muzeal
ASTRA
Piața Mică, nr. 11, 550182
Sibiu, 0269/218195
addadorca@yahoo.com

Alexandra CÎRLĂNESCU

Centrul de Prevenire Evaluare și
Consiliere Antidrog Covasna
(Agenția Națională Antidrog),
aledanut@yahoo.com

Ciprian CRIȘAN

Muzeul de Mineralogie Baia Mare
B-dul. Traian, nr. 8, 430211
Baia Mare, județul Maramureș
cipic1972@yahoo.com

Marinela Loredana BARNA

Muzeul „Casa Mureșenilor” Brașov
Piața Sfatului, nr. 25, 500025
Brașov, județul Brașov
0268/477864
marinelabarna@yahoo.com

drd. Monica BÎRĂ

Muzeul Național de Istorie a României
Calea Victoriei, nr. 12, 030026
București,
021/3158207
monica.bira@gmail.com

dr. Dan BUZEA

Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni
Str. Gábor Áron, nr. 16, 520008,
Sfântu Gheorghe, 0267/314139
buzecaluci@yahoo.com

Mihaela CĂRBUNARU

coordonator atelier de fotografie
Fundatia Edelweiss
Sibiu
723.273.448
carbunarumihaela@hotmail.com

Olimpia COLIBABA

Complexul Național Muzeal ASTRA
Piața Mică, nr. 11, 550182
Sibiu, 0269/218195
olimpia@astrafilm.ro

Andrea DEÁK

Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni
Str. Gábor Áron, nr. 16, 520008,
Sfântu Gheorghe, 0267/314139
deakandrea.mncr@gmail.com

Cristina FELEA

Muzeul Național al Carpaților
Răsăriteni
Str. Gábor Áron, nr. 16, 520008,
Sfântu Gheorghe, 0267/314139
felcacrystina@gmail.com

dr. Alina Geanina IONESCU

Complexul Național Muzeal
ASTRA
Piața Mică, nr. 11, 550182
Sibiu, 0269/218195
alinageaninaionescu@yahoo.com

Elena Ramona POTOROACĂ

Complexul Național Muzeal
ASTRA
Piața Mică, nr. 11, 550182
Sibiu, 0269/218195
potoroaca_ramona@yahoo.com

Delia VOINA

Complexul Național Muzeal
ASTRA
Piața Mică, nr. 11, 550182
Sibiu, 0269/218195
deliavoina@yahoo.com

**lect. univ. dr. Alexandra
ZBUCHEA**

Facultatea de Comunicare și Relații
Publice, SNSPA, RNMR
alexandra.zbucnea@comunicare.ro

Brîndușa ILIE

Muzeul Brăilei
Piața Traian, nr. 3, 810153
Brăila, județul Brăila
033/9401002
brandusa_just4u@yahoo.co.uk

Irina - Eliza PENCIU

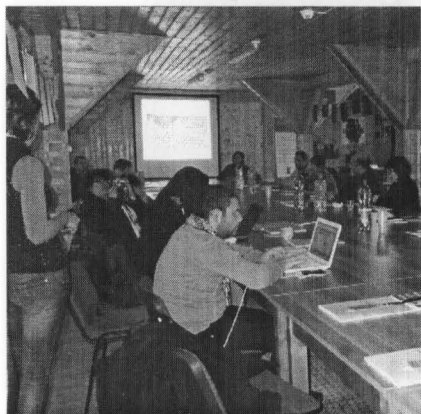
Complexul Național Muzeal ASTRA
Piața Mică, nr. 11, 550182
Sibiu, județul Sibiu
0269/218195
eliza.penciu@muzeulastra.com

dr. Valer RUS

Muzeul „Casa Mureșenilor” Brașov
Piața Sfatului, nr. 25, 500025
Brașov, județul Brașov
0268/477864
rus.valer@gmail.com

Dana VOITESCU

Muzeul Național Peleş
str. Peleşului, nr. 2, 106100
Sinaia, județul Prahova
0244/310 918
danavoitescu@yahoo.com

Secvențe de la Sesiunea de comunicări
Marketingul și educația în muzee, ediția I
Sibiu, 21 - 23 octombrie 2010
Muzeul Civilizației Populare Tradiționale ASTRA

COMPLEXUL NAȚIONAL MUZEAL ASTRA

Sibiu, Piața Mică, nr. 11, cod 550182

Telefon +40 269 21 81 95 Fax +40 269 21 80 60

office@muzeuilustra.ro www.muzeuilustra.ro

Muzeul Civilizației Populare Tradiționale ASTRA

(Muzeul în aer liber din
Dumbrava Sibiului), Calea Râșinari

Telefon + 40 269 24 25 99

muzeuilumbrava@clicknet.ro

www.muzeuilinaerliber.ro

Muzeul de Etnografie Universală „Franz Binder”

Sibiu, Piața Mică, nr. 11

Telefon +40 269 21 81 95

Fax +40 269 21 80 60

binder@muzeuilustra.ro

Muzeul de Etnografie Săsească „Emil Sigerus”

Piața Mică, nr. 21

Telefon +40 269 218195

emil.sigerus@muzeuilustra.ro

Muzeul Civilizației Transilvane ASTRA

Piața Mică, nr. 11

Telefon +40 269 21 81 95

Fax +40 269 21 80 60

civilizatie.transilvana@muzeuilustra.ro

Galeriile de Artă Populară

Piața Mică, nr. 21 și

Muzeul în aer liber

Studioul ASTRA Film

Piața Huet, Nr. 12

Telefon +40 269 210 134

Fax +40 269 210 134

aff@astrafilm.ro

Etno Tehno Parc

Programe educaționale și ludice

marketing@muzeuilustra.com

Telefon +40 269 21 80 40

Pensiunea Vila Diana
(in Muzeul in aer liber)
marketing@muzeulastra.com
Telefon +40 269 25 29 39

Sala de Conferințe

**Spectacole de muzică,
dans și teatru**

Popicărie

Pedagogie Muzeală
marketing@muzeulastra.com
Telefon +40 269 21 80 40

Centrul de Informare Turistică
centruldeinformare@muzeulastra.ro
Telefon +40 269 25 29 76

Serviciul religios in Muzeul in aer liber
Duminica și la sărbătorile de peste an
rares_cld@yahoo.com
Telefon +40 744 37 21 70

Cărciuma din Bătrâni
Telefon +40 269 24 22 67

Plimbări
cu trăsura,
cu barca
sau cu sania

Mai multe informații puteți găsi pe site-urile:
www.muzeulastra.ro www.muzeulastra.com

Muzeul ASTRA pe înțelesul tuturor

Ateliere meșteșugărești

1. *Pictat icoane pe lemn*,
meșter Iulia Sava
2. *Pictat icoane pe sticlă*,
meșter Benonia Vlăjje
3. *Confecționat măști*,
meșter Ana Negoijă
4. *Confecționat capre
pentru sărbătorile de iarnă*,
meșter Ana Negoijă
5. *Confecționat buciune*,
meșter Ana Negoijă
6. *Confecționat bice*,
meșter Ana Negoijă
7. *Cusut fețe de masă*,
meșter Ana Negoijă
8. *Pictat pe linguri de lemn*,
muzeograf Adriana Capotă

9. *Croșetat*,
meșter Rodica Ispas

10. *Brodat pe etamină*,
meșter Rodica Ispas

11. *Brodat modele săsești*,
meșter Rodica Ispas în colaborare
cu muzeograf Camelia Ștefan

12. *Țesut la război (noițiuni generale).
Țesut după modele românești*,
meșter Rodica Ispas

13. *Țesut după modele săsești*,
meșter Rodica Ispas în colaborare
cu muzeograf Camelia Ștefan

14. *Confecționat ornamente de Crăciun*,
meșter Iulia Sava în colaborare
cu muzeograf Claudia Zidaru

15. *Confecționat ornamente de Paște*,
meșter Iulia Sava

16. *Colaje „Satul Meu”*
meșter Iulia Sava

17. *Pictat mobilier săsesc*,
meșter Iulia Sava în colaborare
cu muzeograf Simona Mălearov

18. *Cioplit în lemn*,
meșter Iulia Sava

19. *Pictat figurine din ipsos*,
muzeograf Adriana Capotă

20. *Confecționat mărțișoare ecologice*,
muzeograf Adriana Capotă

21. *Olărit*,
meșter Gheorghe Jambrea
(zile consecutive)

22. *Confecționat păpușele din ață*,
muzeograf Simona Ghiorghieș

23. *Confecționat păpușele din pânză*,
muzeograf Simona Ghiorghieș

Observații:

- atelierele se desfășoară, în funcție de complexitate, pe durata uneia sau mai multor ședințe;
- o ședință este de aproximativ 1 h 30’;
- atelierele se desfășoară în fiecare săptămână, în cursul anului școlar, de luni până vineri, între orele 10⁰⁰-14⁰⁰;
- o parte din materialele necesare pentru fiecare atelier vor fi suportate de către Muzeul ASTRA.

Complexul Național Muzeal

A R A - B I U

Biblioteca C.I.B. C. Irimie

Nr. Inv.

16402

978-973-8993-57-0